

Nr.	Hørings svar
1	Andelsboligforeningen Rynkebakken
2	Beboer - og Pårørenderådet ved Ammershøj Plejecenter
3	Beboer - og Pårørenderådet ved Bøgebakkens Plejecenter
4	Beboer - og Pårørenderådet ved Hvalsø Ældrecenter
5	Bestyrelsen for boligerne på Botilbuddet Bramsnæsvig
6	Bestyrelsen for Lejre Kommunes Idrætshaller
7	Borger
8	Borger - Forslag nr. 2.10-03 Omstilling og reduktionsforslag til Budget 2019-2022
9	Borger - Lukning af Gevninge bibliotek
10	Borger -Skjoldungerne
11	Brugerne på Horseager
12	B-siden i Vej og Parks lokaludvalg
13	BUPL Midtsjælland
14	BUPL's tillidsrepræsentanter i Lejre
15	Centerudvalget CJS
16	Centerudvalget for Børn og Læring
17	Centerudvalget i CBL
18	Centerudvalgsmøde i CVO
19	Folkeoplysningsudvalgets budgetudtalelse
20	Forældrebestyrelsen i Agersøgaard Skov- og Naturbørnehave
21	Forældrebestyrelsen i Ammershøj Børnehus
22	Forældrerådet i Børnehuset Skjoldungerne
23	Forældrerådet i Børnehuset Skjoldungerne
24	Gevninge Bylaug
25	Gevninge Halvøens Udviklings Forum
26	Handicaprådets høringssvar
27	HK-klubben i Lejre Kommune
28	HU-høringssvar budget 2019
29	Hvalsø IF Fodbold
30	Hvalsø IF Fodbold - Bilag
31	Idrætsforeningen SJOV SENIOR MOTION
32	Koordinationsudvalget på Aktivitetscentrene i Lejre Kommune
33	Lejre idrætsunion
34	Lejre Lærerforening
35	Lejre Musikskole
36	Lejre Ungdomsskoles bestyrelse
37	Lejre Ungdomsskoles bestyrelse - Forslag nr. 3.10.12
38	Lejre Ungdomsskoles bestyrelse - Forslag nr. 3.10-11
39	Levende Landsbyer
40	Lokaludvalget - De sociale tilbud til psykisk handicappede i CJS
41	Lokaludvalget Bramsnæs
42	Lokaludvalget for Bramsnæsvigskolen
43	Lokaludvalget for De Sociale tilbud til borgere med udviklingshæmning
44	Lokaludvalget for Trællerupskolen
45	Lokaludvalget Frit Valg
46	Lokaludvalget Hvalsø Skole
47	Lokaludvalget i CTM
48	Lokaludvalget i CXH
49	Lokaludvalget i Daglejen

Nr.	Hørings svar
50	Lokaludvalget i Teknisk service
51	Lokaludvalget i Vej & Park
52	Lokaludvalget i Vej & Park 2
53	Lokaludvalget Lejre Musikskole
54	Lokaludvalget Lejre Musikskole - lærere i Lejre Musikskoles
55	Lokaludvalget område B
56	Lokaludvalget område C
57	Lokaludvalget plejecentrene
58	Lokaludvalget på Kirke Hyllinge Skole
59	Lokaludvalget -rådhusansatte i CJS
60	Områdebestyrelsen i Område A
61	Områdebestyrelsen i Område B
62	Områdebestyrelsen i Område C
63	Personalemøde med MED Aktivitetscentre og Sundhedsrådgiverne, CVO
64	Personalemøde med MED Visitation & Bestiller
65	Personalemøde med MED-status Sundhed CVO
66	Personalet i Børnehuset Skjoldungerne
67	Pædagogisk sektor FOA Roskilde
68	Pædagogiske ledere i Område B
69	Rådhusansatte i Center for Børn og Læring
70	Sagnlandet Lejre
71	Sagnlandet Lejre - bilag
72	Skjoldungerne - Anne Katrine Juul Beck, Mads B. Kristoffersen, Mette Træden Pedersen og Marc Nitz
73	Skolebestyrelsen for Trællerupskolen
74	Skolebestyrelsen og Lokaludvalg ved Allerslev skole
75	Skolebestyrelsen og LU ved Kirke Saaby Skole
76	Skolebestyrelsen og LU ved Østed Skole
77	Skolebestyrelsen på Bramsnæsrigskolen
78	Skolebestyrelsen på Hvalsø Skole
79	Skolebestyrelsen på Kirke Hyllinge Skole
80	Skolelederforeningen i Lejre
81	TR-gruppen for pædagogmedhjælperne og de pædagogiske assistenter
82	Trællerup Trivsel
83	Uglestrup bylaug
84	UU Roskilde-Lejre
85	Ældreredet i Lejre Kommune

06-09-2018

Høregssvar til budgettet.

Det er besluttet at opføre 12 ekstra plejeboliger ved Ammershøjparken. Det er en god kapacitetsudvidelse, men desværre ikke nær nok til Lejre kommune, hvor det er klarlagt, at vi bliver flere ældre i de kommende år.

Der er brug for flere investeringer til plejeboliger, da behovet er så stort nu, at der er lange ventetider på at få en bolig, når behovet opstår. Evt. kunne der investeres i midlertidige plejehjemspladser, som så kunne fraflyttes når der blev ledig kapacitet. Det er ikke optimalt, da ældre mennesker ikke justerer særlig godt til omvæltninger. Dog bedre end "længst muligt i eget hjem" med deraf følgende hjemmehjælpere døgnet rundt.

Jeg repræsenterer Andelsboligforeningen Rynkebakken i Lejre by, en boligforening oprettet for beboere uden hjemmeboende børn.

I sagens natur er vores beboere blevet ældre siden opførelsen og gennemsnitsalderen er nu 74 år, med halvdelen af beboerne over 80. Der er dog selvfølgelig kommet nye – og yngre - til siden starten.

Vi har nu beboere, der selv, såvel som deres børn, har ansøgt om plejehjemsbolig til dem. For mindst 1 år siden er de blevet visiteret til en dobbelt plejehjemsbolig, da man ikke kan adskille et gammelt ægtepar. MEN der er ingen ledige dobbelte pladser i kommunen. Resultatet er, at de bliver i hjemmet og har hjemmehjælpere døgnet rundt. Derudover har deres voksne børn med fuldstidsjob måttet arrangere en vagtordning, så forældrene ikke er alene, hvis den ene eller den anden har behov for hospitalsindlæggelse.

Dette fungerer ikke, hverken for familien eller for en andelsboligforening, hvor det er meningen alle skal kunne bidrage til fællesskabet på en eller flere måder. Vi har flere andelsboligforeninger i Lejre, hvor det ser ud til, at problemet kan blive det samme om få år.

Jeg anbefaler derfor, at der bliver afsat penge til en udvidelse af Plejecenter Bøgebakken og at der bliver indkorporeret dobbelt plejehjemsboliger, som evt. kan deles op. Alternativt kan man indlogere par med plejebest. i to etværelses ved siden af hinanden. Kreativitet og fleksibilitet er nøgleordene.

Med venlig hilsen,

Carsten Møller, formand

Lejre Kommune
Møllebjergvej 4
4330 Hvalsø
Tel. 46 46 46 46
www.lejre.dk

Charlotte Thygesen
Leder af Ældre- & Plejecentre
Telefon 60 10 04 34
E-mail. chmt@lejre.dk

Høringssvar budget 2019, Beboer - og Pårørenderådet ved Ammershøj
Plejecenter

Beboer - og Pårørenderådet ved Ammershøj Plejecenter har på ordinært BP-rådsmøde onsdag den 12 sept. drøftet administrationens oplæg til omprioriteringsforslag inden for ældreområdet. Rådet har forholdt sig til nedenstående forslag.

Nedlæggelse af klippekortsordningen på plejecentrene

Beboer- og Pårørenderådet udtrykker bekymring over, at der lægges op til, at plejecentrene i Lejre Kommune mister 1.3 mill. Kr. ud af de 1.8 mill. Kr, årligt, som er blevet tilført området via klippekortsmidlerne.

Rådet peger på det faktum, at midlerne er givet via folketingets overordnede beslutninger i forhold til at sikre bedst mulig livskvalitet for vores ældre medborgere på landets plejecentre. Rådet vil derfor anbefale, at kommunen kommitter sig loyalt til dette formål og derfor understøtter, at de tildelte midler fastholdes efter udløb af puljeperioden og ved overgangen til tilført bloktilskud til kommunen. Rådet vil anbefale, at midlerne modtaget via bloktilskud pr. 1. januar 2019 fortsat tilføres plejecentrene i Lejre Kommune. Det kan være en overvejelse, at nedskære beløbet i en mindre skala, svarende til de ressourcer, der i dag anvendes til administration af puljen.

Nedlæggelse af frivillighedskoordinator stillingen

Beboer- og Pårørenderådet støtter op omkring den lokale ledelsesforankring i forhold til samarbejdet med de lokale frivillige ved Ammershøj Plejecenter. Rådet forventer, at tiltagene vil medvirke til at fastholde fokus på inddragelse af frivillige i dagligdagen på plejecentret, trods nedlæggelse af frivillighedskoordinator stillingen.

Bortfald af planlagt udvidelse af antallet af demenskoordinatorstillinger i Lejre
Kommune

Beboer- og Pårørenderådet forventer, at udviklingen inden for demensområdet modsvares af øgede demensressourcer med specialistviden. Rådet har hilst planerne om den områdeopdelte model ud fra hvert af kommunen tre plejecentre meget velkomment og det forventes, at denne plan fastholdes trods evt. udsættelse af besættelse af den tredje demenskoordinatorstilling. Rådet forventer, at stillingen fastholdes ved en fremtidig udvidelse af plejeboliger i Lejre Kommune.

Beboer- og Pårørenderådet har ikke yderligere kommentarer til omstillingskataloget.

Ammershøj Plejecenter, den 12. sept. 2018

På Beboer- og Pårørenderådets vegne

Gorm Bove
Formand for Beboer- og Pårørenderådet
V. Ammershøj Plejecenter

Charlotte Thygesen
Leder af plejecentrene
Sekretær for Beboer – og Pårørenderådet

Høringssvar budget 2019, Beboer - og Pårørenderådet ved Bøgebakkens Plejecenter

Beboer - og Pårørenderådet ved Bøgebakkens Plejecenter har på ordinært BP-Lejre Kommune
rådsmøde onsdag den 17. september drøftet administrationens oplæg til Møllebjergervej 4
omprioriteringsforslag inden for ældreområdet. Rådet har forholdt sig til 4330 Hvalsø
nedenstående forslag: Tel. 46 46 46 46
www.lejre.dk

Medicindosering hver 4. uge som ny standard

Rådet er enige i, at en større indsats i forhold til at anvende dosisdispensering hos
beboere i stabil medicinering og i den udstrækning lægen finder det forsvarligt, er
gavnligt og kan medvirke til at forebygge fejl-dosering. Dog peger rådet på vigtigheden
af, at beboere med mere kompleks medicinering følges tæt, hvorfor forslaget om
generel ændring af intervallet til hver 4. uge kan give anledning til bekymring.

Charlotte Thygesen
Leder af Ældre- & Plejecentre
Telefon 60 10 04 34
E-mail. chmt@lejre.dk

Nedlæggelse af klippekortsordningen på plejecentrene

Beboer- og Pårørenderådet udtrykker bekymring over, at der lægges op til, at
plejecentrene i Lejre Kommune mister størstedelen af det beløb, der årligt er blevet
tilført området via klippekortsmidlerne.

Rådet peger på det faktum, at midlerne er givet via folketingets overordnede
beslutninger i forhold til at sikre bedst mulig livskvalitet for vores ældre medborgere på
landets plejecentre. Rådet vil derfor anbefale, at kommunen kommitter sig loyalt til
dette formål og derfor understøtter, at de tildelte midler, selv om de fremover ikke tilgår
kommunen som en øremærket pulje, men bliver en del af det samlede bloktilskud,
fastholdes. Rådet vil anbefale, at plejecentrene fremover fastholder fokus på, at også de
svageste beboere får tilpassede aktivitetstilbud, der øger livskvaliteten for dem.
Desuden finder rådet det vigtigt, at bevare muligheden for, at beboerne på vore
plejecentre også fremover, gennem en "klippekortordningen", kan støttes i at deltage i
længerevarende - og eksterne aktiviteter, som eksempelvis deltagelse i familiefester,
med ledsagelse af personalet.

Beboer- og Pårørenderådet på Bøgebakken mener i øvrigt, at klippekortordningen på
plejecentrene først nu er endelig implementeret, og derfor må have tid til at vise sin
berettigelse. Rådet anbefaler, at der foretages en evaluering af ordningen i 2020.
Beboer- og pårørenderådet vil ikke anse det for urimeligt, hvis et beløb, svarende til de
omkostninger som i øjeblikket går til administration af puljeordningen, disponeres til
anden side.

Nedlæggelse af frivillighedskoordinator stillingen

Beboer- og Pårørenderådet støtter op omkring den lokale ledelsesforankring i forhold til
samarbejdet med de lokale frivillige ved Bøgebakkens Plejecenter, i lighed med tidligere
tider. Dog påpeger rådet vigtigheden af at fastholde et etableret samarbejde med
lederen af aktivitetscentrene.

Nedlæggelse af en demenskoordinatorstilling i Lejre Kommune

Beboer- og Pårørenderådet forventer, at antallet af borgere med demensdiagnose
fortsat vil være stigende, Det er derfor også vores forventning, at udviklingen inden for
demensområdet modsvarer af øgede demensressourcer med specialistviden.
Vi forventer, at stillingen fastholdes, eventuelt som vakant, således at den kan aktiveres
ved et utvivlsomt fremtidigt behov, i Lejre Kommune.

Beboer- og Pårørenderådet har ikke yderligere kommentarer til omstillingskataloget.

Bøgebakkens Plejecenter, den 17. sept. 2018

På Beboer- og Pårørenderådets vegne

Erling Christensen

Formand for Beboer- og Pårørenderådet
V. Bøgebakkens Plejecenter

Charlotte Thygesen

Leder af plejecentrene
Sekretær for Beboer – og Pårørende

Hørings svar budget 2019, Beboer - og Pårørenderådet ved Hvalsø Ældrecenter

Beboer - og Pårørenderådet ved Hvalsø Ældrecenter har på ordinært BP-rådsmøde tirsdag den 11 sept. drøftet administrationens oplæg til omprioriteringsforslag inden for ældreområdet. Rådet har forholdt sig til nedenstående forslag.

Nedlæggelse af rengøringsstilling ved Hvalsø Ældrecenter

På Hvalsø Ældrecenter er der tilknyttet 2 stillinger til varetagelse af rengøringsopgaverne på alle arealer uden for plejeboligerne. Den ene stilling har været ubesat i en længere periode og der er i den forbindelse foretaget en analyse af arbejdstilrettelæggelsen af de daglige rengøringsopgaver på servicearealerne. Andre opgaver, som i øvrigt blev løst af rengøringsmedarbejderne ved Hvalsø Ældrecenter, er blevet skilt fra og delegeret til anden side. Det drejer sig om eksempelvis tøjvask i relation til de 6 aflastningspladser, administration af nøgler og medarbejdernes beklædning m.v. Herefter har det været muligt at løse de rene rengøringsopgaver af servicearealerne af én person.

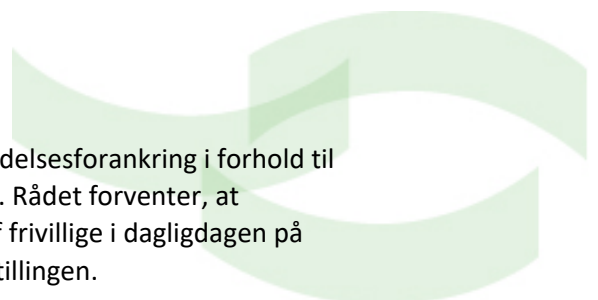
Beboer- og pårørenderådet lægger vægt på, at den kendte rengøringsstandard i dag sikres fastholdt fremadrettet såfremt den foreslåede nedlæggelse af en rengøringsstilling ved Hvalsø Ældrecenter fastholdes. Derudover peger rådet på nødvendigheden af, at der sikres ressourcer til løsning af de udskilte praktiske og administrative opgaver, som aktuelt er delegeret til anden side.

Nedlæggelse af klippekortsordningen på plejecentrene

Beboer- og Pårørenderådet udtrykker bekymring over, at der lægges op til, at plejecentrene i Lejre Kommune mister 1.3 mill. Kr. ud af de 1.8 mill. Kr, årligt, som er blevet tilført området via klippekortsmidlerne. Rådet vil anbefale, at plejecentrene tildeles det fulde beløb femover, da disse midler medvirker til at fastholde muligheden for, at alle beboere på plejecentret tilbydes meningsfulde aktivitetstilbud i dagligdagen. Rådet ser frem til, at aktiviteter på plejecentret ikke belastes af ekstra administration og dokumentation.

Nedlæggelse af frivillighedskordinator stillingen

Beboer- og Pårørenderådet støtter op omkring den lokale ledelsesforankring i forhold til samarbejdet med de lokale frivillige ved Hvalsø Ældrecenter. Rådet forventer, at tiltagene vil medvirke til at fastholde fokus på inddragelse af frivillige i dagligdagen på plejecentret, trods nedlæggelse af frivillighedskordinator stillingen.

Bortfald af planlagt udvidelse af antallet af demenskoordinatorstillinger i Lejre
Kommune

Beboer- og Pårørenderådet forventer, at udviklingen inden for demensområdet modsvares af øgede demensressourcer med specialistviden. Rådet har hilst planerne om den områdeopdelte model ud fra hvert af kommunen tre plejecentre meget velkomment og det forventes, at denne plan fastholdes trods evt. udsættelse af besættelse af den tredje demenskoordinatorstilling. Rådet forventer, at stillingen fastholdes ved en fremtidig udvidelse af plejeboliger i Lejre Kommune.

Beboer- og Pårørenderådet har ikke yderligere kommentarer til omstillingskataloget.

Hvalsø Ældrecenter, den 11. sept. 2018

På Beboer- og Pårørenderådets vegne

Jette Toftegaard
Formand for Beboer- og Pårørenderådet
Ved Hvalsø Ældrecenter

Charlotte Thygesen
Leder af plejecentrene
Sekretær for Beboer – og Pårørenderådet
Ved Hvalsø Ældrecenter

13. september 2018

Vedr. høringsvar til Lejre Kommunes budgetforslag 2019-22 fra Bestyrelsen for boligerne på Botilbuddet Bramsnæsvig

Bestyrelsen sender som repræsentanter for de pårørende på Botilbuddet Bramsnæsvig, høringsvar til det tekniske budget, som økonomiudvalget har sendt i høring.

Vi vil gerne kvittere for det positive forhold, at Lejre Kommunes Budget er i balance.

Vi er samtidig opmærksomme på direktionen anbefaling om, at der bør være et større afsat budget til anlægsinvesteringer til Kommunens velfærdsområder - Samt at denne højnelse af anlægsbudgettet, vil kunne findes ved en omstilling og reduktion i det nuværende driftsbudget.

Vi har i den anledning noteres os, at der i høringsmaterialet, er et omstillings- og prioriterings katalog, hvor Botilbuddet indgår med et reduktionsforslag.

Vi anbefaler derfor, at Kommunalbestyrelsen i den kommende budgetproces, ved evt. anvendelse af dette katalog, vil have fokus på forslaget's konsekvenser. Idet serviceforringelserne vil få væsentlig betydning, for disse borgeres mulighed for et aktivt og selvstændigt liv.

Pårørenderepræsentanterne i Bestyrelsen for boligerne på Botilbuddet Bramsnæsvig.

Barbara Giske, formand

Jørgen Andreasen, medlem

Lisbet Clausen, medlem.

Hørings svar til Budget 2019 – 2022

v/Søren Kræmer, Formanden for Lejre Kommunes Idrætshaller

Investeringsbudget

Halbestyrelsen har i sit oplæg til Budget 2019 – 2022 gjort opmærksom på det store behov, der er for modernisering og fornyelse af idrætshallerne.

Vi har arbejde i gang på 2 projekter, nemlig i Kr. Hyllinge og Allerslev, hvad vi naturligvis er tilfredse med. Men vi er nødt til at gøre opmærksom på, at vi har andre haller, der også har et stort behov for modernisering og fornyelse.

Vi har derfor i vores oplæg til budget foreslået, at Lejre Kommune i 2019 får samlet erfaringerne fra de 2 igangværende projekter, og får lavet en plan for moderniseringen af de øvrige haller. Dette arbejde kan udføres for den udføres for den million vi har tilbage på bevillingen til Allerslev, hvor vi fik 5 millioner på men kun bruger 4 millioner.

Vi vil godt have en bekræftelse på, at vi fortsat har 1 mil. DKK tilbage fra den tidligere bevilling.

I periode 2020 – 2022 har vi foreslået afsat budget til at modernisere en hal pr. år, således at vi i 2026 vil være igennem moderniseringen af alle hallerne.

Investeringsbudgettet indeholder så vidt jeg kan se ikke en post til modernisering af hallerne. Som formand for Bestyrelsen for Hallerne har jeg et ønske om at vide, hvorfor der ikke afsættes midler til modernisering af hallerne.

Vedligeholdelse af hallerne

Vedligeholdelse af idrætshallerne har været under-prioriteret og under-budgetteret i mange år, hvilket har medført en meget dårlig vedligeholdelsesstandard. I 2018 har vi fundet ud af at ca. halvdelen af det beløb som vi (bestyrelsen), Administrationen og dermed også politikkerne har troet blev anvendt til vedligeholdelse rent faktisk blev anvendt på ordinær drift.

Det betyder, at forøgelsen af budgettet til 1.531.000 DKK kun lige rårer bod på det merforbrug, der har været og fortsat forventes at være på driften.

Bevillingsnr.	Bevilling (1.000 kr.)	Overførselsadgang (UO = Uden MO = Med)	2017 forbrug i 2019 priser	Budget 2018 (opr. i 2019 pl)	BF2019	BF2020	BF2021	BF2022
	KULTUR & FRITID		29.151	28.085	30.254	30.321	30.321	30.321
2 10 10	FÆLLES FACILITETER	MO	3.398	3.858	3.682	3.682	3.682	3.682
2 10 11	IDRÆTSHALLER	MO	1.848	993	1.531	1.531	1.531	1.531

Budgettet til vedligeholdelse i 2019 bliver ca. 800.000 DKK til vedligeholdelse af 9 haller og 2 multisale. Det betyder selvfølgelig, at vi får flere penge til vedligeholdelse end tidligere, dog på betingelse af at pengene ikke bliver brugt til dække merforbrug på driften, som det har været tilfældet tidligere.

For at sikre at pengene til hallernes vedligeholdelse, skal vi have budgettet til vedligeholdelse øremærket til dette formål. Vi foreslår derfor at pengene til vedligeholdelse lægges på en konto som Driften ikke kan disponere over, og bruge som budgetsikkerhed.

I vores oplæg til budget har vi de sidste flere år anført, at der er et ufravigeligt behov for at forny gulve i og tage på hallerne. Et gulv koster ca. 1 mil. og et tag koster 3 – 4 mil. DKK. Disse store og dyre arbejder kan selvagt ikke indeholdes i et årligt budget på 800.000 DKK.

LK har derfor tidligere haft en pulje på 15 mil. DKK pr. år til større vedligeholdelse af alle kommunens ejendomme. Vi har ganske vist aldrig fundet ud af, hvordan vi får penge fra denne pulje kanaliseret til hallerne, men den har været på papiret. Denne pulje er tilsyneladende nu forsvundet, og det eneste vi kan se er de to poster nedenfor, nemlig ca. 2 mil. DKK på en vedligeholdelseskonto og 10 mil. DKK i form af en udisponeret pulje under investeringer.

4 30 30	EJENDOMSVEDLIGEHOJDELSE	MO	2.253	2.710	2.055	2.055	2.055	2.055
Udisponeret pulje			10,1	12,9	12,9	12,9	12,9	

Bestyrelsen for Hallerne har brug for at få at vide, hvordan udgifterne til fornyelse af gulve i og tage på vores gamle haller forventes dækket.

Besparelse på lukke- og weekendvagter for hallerne

Der er i besparelseskataloget anført en besparelse ved at "afskaffe" lukke- og weekendvagter for hallerne. Det har vi følgende kommentarer til:

Koordinering med frivillige

Der har lige sneget sig en lille bemærkning ind om koordinering med brugerne. Det er meget, meget vigtigt, at man sørger for en grundig koordinering og en tydeliggørelse af, hvad det er for nye ansvar og opgaver, der i denne sammenhæng falder over på brugerne/de frivillige.

Det skal ikke forstås sådan, at jeg mener, at det ikke kan lade sig gøre, men det kommer ikke af sig selv, bare ved at lave et opslag i hallerne.

Travlhed i weekends

Der er stor aktivitet i hallerne i weekender i størstedelen af året, og jeg vil godt stille spørgsmål ved, om det er et fornuftigt sted at spare. Det handler jo ikke kun om at åbne og lukke, men også om at sikre at hallerne er klar til den brug, der er i hallerne.

Jeg vil godt foreslå, at LK tager initiativ til en drøftelse af driften med Bestyrelsen og evt. andre rep. for brugerne med henblik på at få en belysning af, hvordan der kan opnås en mere effektiv drift.

Jeg er bestemt ikke sikker på, at det er i nogens interesse at tage lige præcist det skridt at afskaffe lukke- og weekendvagterne uden at sætte noget andet i stedet.

Hærværk koster penge

Afskaffelse af lukke- og weekendvagter og overgang til automatisk aflåsning, mener vi vil øge risikoen for, at der kommer uønsket aktivitet i hallerne udenfor "åbningstid", dvs. i de perioder på døgnet, hvor der ikke er normal aktivitet.

Vi har set eksempler på dette i kr. Hyllinge, og det koster ekstra på både rengøring reparation af ødelagt inventar.

Det er vores erfaring at der skal være en "ansvarlig" for hallen, som sikrer at der ikke er åbne vinduer og døre, når den normale aktivitet stopper.

Vi taler i disse år om at øge åbningstiderne, så brugerne kan komme til når de ønsker det. Det mener vi er en rigtig god idé, men vi mener ikke det kan opnås samtidig med en besparelse på tilstedeværelsen af driftspersonale i hallerne. Tværtimod mener vi, at en øget åbningstid vil kræve en øget tilstedeværelse og dermed et øget budget.

Pris på reklameskilte i hallerne

Så vidt jeg kan se mangler der en pris på reklameskilte i Takstbladet.

Visionskommune Lejre – Bevæg dig for Livet

Det er med fornøjelse, at vi har konstateret at Lejre Kommune har taget skridtet til at blive visionskommune.

Det er imidlertid nedslående, at vi ikke i budgettet for 2019 – 2022 sender et signal om at man virkelig vil noget med dette projekt. Vi havde gerne set en budgetlinje, der viste at LK også sætter nogle midler af til at gennemføre dette projekt.

Vedr. Forslag nr. 2.10-03 Omstilling og reduktionsforslag til Budget 2019-2022.

Jeg skriver til jer, da jeg undrer mig meget over forslag nummer 2.10-03; Reduktion af soloundervisningstilbud svarende til 10-12 instrumentalelever.

På mig virker det som et forhastet forslag, der ikke er tænkt igennem. I min optik vil det give meget mere mening, at instrumental undervisningen ændre fra soloundervisning til, at der er 2 elever på "holdet". Det vil være med til at minimere ventelisten, det vil give en øget indtjening og musikskolen mister intet tilskud, men får derimod mere tilskud.

Børn lærer af hinanden, det vil derfor gavne, at de ser og hører hinanden spille. Det er også en fordel for lidt generte børn, at det undervises i en lille gruppe, og at det generte barnet ikke er alene med den voksne.

Mit barn har modtaget og modtager fortsat undervisning i musikskolen. Vi har været med siden 2012. Vi er rigtig glade for undervisningen (Lone Darger). Min datter vil gerne gå til guitar, men hun vil helst ikke gå alene. Jeg håber derfor på, at I genovervejer dette forslag, og prøver at se mulighederne i stedet for at begrænse undervisningen.

Hilsen Jeanet Kring

Til budgetudvalget (eller hvad det nu hedder)

Jeg skriver til jer fordi jeg, desværre først i dag, er blevet klar over at der foreligger et spareforslag der går ud på at lukke Gevninge bibliotek.

For det første er jeg ked af det, fordi vi, min kone og jeg, bruger biblioteket jævnligt. De to gange vi var på tur i sommer, havde vi hver gang tilsammen 8 – 10 bøger med. Lige nu har vi 2 x 2 bøger hjemme. Vi udnytter også at få inspiration og gode forslag om mandagen når der er nogle timers betjening på. Biblioteket udvider vores horisont.

For det andet har VORES by, Gevninge, ikke brug for at faciliteter bliver fjernet fra byen. Vi har, som by, brug for bager, autoværksted, cafe, frisører, brugsen, forsamlingshus, beboerhus, pizzeria, bibliotek mm. Vi har ikke brug for at kommunen fortsætter med at fjerne faciliteter fra VORES by.

Jeg kunne få den tanke at det måske er en bevist handling fra byrådets side at man først skære kraftigt ned på betjening og udvalg på biblioteket og derefter konstatere at der er en nedgang blandt brugerne, "så kan vi lige så godt lukke". Dette bør ikke ske. Det er ikke rimeligt at vi fremover skal køre til Hvalsø for at komme på biblioteket. Hvorfor Hvalsø? Jo, for mig som Gevninge borger ser det ud til at det er der man (kommunalbestyrelsen) ønsker at samle al udvikling og faciliteter.

Kære kommunalbestyrelse, vær med til at holde liv i VORES GEVNINGE.

Optimistiske hilsen

Jes Sindal

Grønager 6

24949430

--

Sendt fra min Jubii Mail

Jubii Mail har eksisteret i 20 år og er en af Danmarks største mail-udbydere med over 150.000 brugere. Jubii Mail er et 100% dansk produkt med både support og hosting i Danmark. Vi sætter en ære i at levere en personlig kvalitets-mail til både private og foreninger - og med knap 150 domænenavne tør vi godt love, at vi også har en personlig email-adresse til dig. [Klik her - opret Jubii Mail](#).

Som forældre til et barn i Skjoldungerne børnehus er jeg nødt til at give udtryk for min bekymring i forhold til de besparelser der er lagt op til i kommunens spareplan for 2019-2022.

I foråret 2010 blev der fremlagt et spareforslag om at sammenlægge de den gang to institutioner Egebjerget/Egedalen og Røglebakke. Som forældre var vi den gang meget imod en sådan sammenlægning da vi syntes at institutionen blev for stor. Her vælger politikerne at gå imod vores bekymring og beslutter en sammenlægning, som de så beskriver som værende en sammenlægning som både pædagoger og forældre bakker op om. Vi som forældre i forældrerådet, måtte i forbindelse med sammenlægningen og ombygningen, gå ind og varetage diverse opgaver som flytning af diverse møbler og ting, blandt andet fra Egedalen. Vi har bagt og afholdt rejsegilde og åbningsfest. Så der var penge til byggeriet, gummifliser i gangene, udeværksted mm. Vi har arbejdsdage hvor forældrene renoverer og maler. Blandt andet har vi malet Højen og vedligeholdt legepladsen som egentlig er en offentlig legeplads som kommunen burde vedligeholde. Ting vi gør som forældre for at vores børn får de bedst mulige rammer i deres hverdag.

I kommunens spareforslag for 2019-2022 skal der spares ca. 200.000.- årligt, kun i Skjoldungerne. Det syntes jeg som forældre er helt urimeligt. Jeg føler mig faktisk lidt til grin. Er det takken vi

får for alt vores arbejde. Er det, det i byder vores børn, pædagoger og ledelse. For hvad er det lige der sker, hvis de penge forsvinder?

Jeg har en søn på 7 år, der går i 1 klasse. Da han startede i Egebjergget som 3årig, efter at have været i dagpleje var han en stille og meget forsigtig dreng. Den dreng der gik ud af Egebjergget sommeren 2017 var en dreng med stor selvtillid og oprejst pande. De tre år han havde haft i børnehaven Egebjergget/Egedalen var helt fantastiske. Som forældre roste vi vores børnehave til skyerne. Der var gode rammer, der var tid til børnene, masser af læring og der var penge til at tage på ture og ikke mindst, der var god og sund mad. Det ene år han havde i Egedalens Vikingeprojekt var ubeskrivelig og den dreng vi sendte i skole sommeren 2017 var så selvsikker og skole klar.

Hvis i vælger at skære i Skjoldungernes aktivitetsbudget betyder det at der ikke bliver penge til ture, heller ikke de gratis udflugtsmål som pædagogerne er så gode til at bruge, der vil ikke være penge til buskort så børnene vil ikke kunne komme en tur i Ledreborg skoven, Sagnlandet, Herslev strand eller Hvalsø Bibliotek. Ture der giver læring og værdi for børn i børnehavealderen. Mange børn vil ikke have mulighed for at invitere hjem til fødselsdag, hvis de ikke bor i gåafstand fra børnehaven for små børne ben. Det vil ikke være muligt at gennemføre vikingeprojektet med den værdi den er kendt for. Folk flytter til Lejre og melder deres børn ind i Skjoldungerne

fordi at de har hørt om vikingeprojektet. Børn der kommer i skole fra Skjoldungerne klarer sig bedre ved skolestart end andre børn.

Skjoldungerne skulle fortsat gerne være en institutions som vi som forældre kan være stolte af at have vores børn gående i. Men jeg har mine tvivl.

Giv nu børnehuset Skjoldungerne lidt ro til at finde fodfæste igen. Til igen at blive en fantastisk institution som vi kan være stolte af. En institution hvor der er ro og tid til børnene. Hvor der er mulighed for at komme på ture og skabe oplevelser og læring.

Skjoldungerne var en fantastisk institution der leverede sunde og stærke børn. En institution som kommunen kunne være meget stolte af. Et flagskib som kunne være opskriften på den perfekte institution og et forbillede for andre institutioner. Jeg er som forældre meget bekymret for, at i er ved at ødelægge noget som er virkeligt godt.

Med venlig hilsen

Mai-Britt Sparholt, Sandbanken 1, 4320 Lejre.

Mor til Freja på 4 og Frederik på 7 år.

Medlem af forældrerådet i Skjoldungerne.

Kære Lejre kommune

Hver dag cykler jeg fra min bopæl på Åbjerg 5, Gevninge til Trællerup skolen med min datter. På det seneste har jeg glædet mig over at vejen blev asfalteret, og har tænkt over hvornår mon de spærrede cykelstien, så den også kunne få nyt slidlag, som den trænger til. Den trænger faktisk mere end vejen gjorde. Det ses på de billeder jeg har vedhæftet.

Når vejen asfaltes, ville det i længden være billigere, hvis man samtidig gjorde det samme på den cykelsti der går ved siden af. Nu er der ved at blive lavet striber. Det trænger der også alvorligt til på cykelstien.

Jeg foreslår, at I fremover er opmærksom på denne slags synergier i hvad der kan laves. De fleste kan regne ud, at det er billigere at få asfaltfirmaet til at lave både vej og cykelsti samtidig, end hvis de skal ud to gange. Jeg er sikker på, at der er andre af den slags synergier.

Jeg har

Venlig hilsen...

Michael

Tlf: [+45 20 97 34 11](tel:+4520973411)

Mail: mckring@hotmail.com

*At vove, er at miste fodfæste for en stund
Ikke at vove er at miste livet*

Vedrørende Forslag Nr.: 6.20-08

Hørings svar Fra brugerne på Horseager vedr. Nedlæggelse af 1 stilling i værestedet Horseager

1. For nogen er Horseager det eneste sociale netværk de har, og den eneste mulighed for at bryde isolationen.
2. Hvis der bliver brugt frivillige kan man ikke forvente at de har indsigt og er udannet i sygdommene og de problematikker vi har.
3. En borger blev afvist til § 85 med henblik på at kunne få støttende samtaler på Horseager dette er der ikke tid og mulighed for med kun en medarbejder
4. Bare snakken om nedlæggelsen af en stilling giver meget uro og dårlig stemning
5. planlægningen af en tur endte med at blive aflyst, da borgerne selv skulle planlægge turen, fordi der manglede en overordnet tovholder. Vi kan ikke være ansatte for hinanden!
6. Borgerne er syge og har brug for struktur og forudsigelighed fra en medarbejder, da deres liv kan være noget af et kaos.
7. Værestedet er betydeligt billigere at bruge end hvis alle skulle visiteres til § 85
8. ustabilitet og mere lukketid vil føre til flere indlæggelser for borgerne, hvilket er en meget dyr løsning.
9. Med kun en medarbejder må det forventes at der ikke kan laves ture ud af huset, dette er ærgerligt, da turene bryder med isolationen og endvidere giver god social træning og livskvalitet.
10. Med kun en medarbejder i personale gruppen, kan det være svært at finde tid og overskud, til at give støtte til den enkelte borger, som har brug for et skulderklap så de kan udvikle sig.
11. Østergadecenteret og andre aktivitets tilbud i kommunen, er ikke målrettet psykisk syge og derfor er det svært for brugerne af Horseager at benytte disse tilbud.

Venlig hilsen brugerne af Huset Horseager

Fra: Camilla Roslund Hansen
Sendt: 18. september 2018 13:10
Til: Marlene Rikke Pedersen
Emne: Hørings svar

B-siden i Vej og Parks lokaludvalg, syntes at der skulle have været mere tid, til at drøfte spareforslagene i vores lokaludvalg.
I stedet for direkte på lederplan.

Mvh

B-siden Vej og Parks lokaludvalg.

Lejre Kommune

Hørings svar til budgetprocessen i Lejre Kommune

BUPL Midtsjælland skal hermed kort kommentere på få udvalgte forslag, der er præsenteret i omstillings og reduktionskataloget.

Afskaffelse af 2-voksenordninger

Pædagogerne spiller en afgørende rolle i fornyelsen af skolen. Med skolereformen er der lagt op til længere skoledage og anderledes læringsmiljøer, hvor der i et vist omfang gøres op med opdeling af dagen i lektioner. Pædagogerne bruger deres faglighed i det tværfaglige samarbejde ved f.eks. at have fokus på eleverne i de udsatte positioner. Pædagogerne bidrager ved at have fokus på den enkeltes og på gruppens trivsel. Herved spiller pædagogerne en vigtig rolle i god klasseledelse.

Ved at fastholde 2-voksenordninger forbedres rammerne for en varieret skoledag, hvor eleverne trives, og hvor flest mulige har udsigt til at komme ud af folkeskolen med stærke kompetencer. Dertil kommer, at to-voksenordningen bidrager til at sikre attraktive stillinger for pædagogerne. Åbningstiden i SFO er så kort, at der er nødvendigt, at pædagogerne er med i skolen i ca. 10-15 timer/uge, når der oprettes fuldtidsstillinger. To-voksenordningen, understøttende undervisning og diverse inklusionsopgaver bidrager til denne nødvendige strukturelle balance.

Reducere tid til efteruddannelse af lærere, pædagoger og ledere

I Lejre Kommune har mange pædagoger deltaget i efteruddannelse målrettet det tværfaglige samarbejde i skolen. Det har styrket pædagogerne og samarbejdet på skolerne. I BUPL oplever vi en meget positiv omtale af netop denne indsats.

At reducere i efteruddannelsen er en alt for kortsigtet løsning. Der er konstant brug for at inspirere og udvikle indsatsen i kommunerne. Dette sker blandt andet ved løbende efteruddannelse, så "vi" bliver forstyrret i vores opfattelser.

Sammenlægning af tre stillinger til én – Områdeledelse på dagtilbudsområdet

Det foreslås, at sammenlægge tre stillinger til én. Den opgaveportefølje der ligger ned over stillingen er efter BUPL's vurdering særdeles vanskelig at håndtere. Dagplejen er vanskelig at styre, da den er sårbar overfor udvikling i børnetal, sygdom og anden form for fravær. Område C burde aldrig have været oprettet, da det er for lille og sårbart. Men to (tre med de selvejende) vanskelige/umulige konstruktioner bliver ikke til et velfungerende, tværtimod.

Det foreslås samtidig, at de selvejende institutioner knyttes op på områdeledelsen. Det kan man ikke, grundet de særlige omstændigheder, der knytter sig til arbejdsgiver ansvar mv. Der er jo en grund til, at de selvejende institutioner blev holdt udenfor områdeledelsen, da den blev etableret.

BUPL vil i stedet foreslå følgende:

- Nedlæg områdeledelsen
- Reetabler en leder og én forældrebestyrelse på hver matrikel
- Udbyg alle institutioner med 0-2 års pladser, så alle kommunes institutioner bliver bæredygtige 0-6 års institutioner

Økonomisk vil der være plads til at hente et provenu på ca. 1 mio. kroner inkl. forældrebetaling samtidig med, at ledelsen på institutionerne styrkes. Herved opnås mere nærværende ledelse og kerneydelsen kan opprioriteres.

Den tildeling som Skjoldungerne fortsat modtager også efter de er blevet ombygget til en meget stor institution med flere afdelinger, kan samtidig tænkes med i ny ledelsestildelingsmodel. Det er oplagt, at de ledelsesmæssige udfordringer i Skjoldungerne er mere omfattende end i mindre institutioner, og at den må kompenseres for dette.

Er der behov for yderligere reduktioner/besparelser kan der reduceres i konsulentfunktioner, der løbende igangsætter diverse mere eller mindre meningsfulde projekter. Tillid til de decentrale ledere og medarbejdere kombineret med et netværk af fagspecialister, der har fingrene i praksis kan være et alternativ den meget centralistiske tankegang, der præger kommunens styringstænkning.

Nedsættelse af aktivitetsudgifter

I dag oplever institutionerne, at måtte ty til lønkontoen, når udgifterne på aktivitetskontoen skal betales. Mængden af centralt besluttede udgifter til kopier, IP-telefoni, små reparationer, vandafledning mv. gør at der ikke er tilstrækkelig med økonomi til at dække de nuværende udgifter.

Omlægning af familiebehandling

BUPL vil godt bakke op omkring de forslag om hjemtagelse af opgaver, hvor der tidligere har været brugt eksterne indsatser. Vi vil gerne supplere forslaget med en opfordring om at bruge nogle af de pædagoger der arbejder i henholdsvis dagtilbud, SFO og klub som støttekontaktpersoner. Ofte kender personalet familien og børnene og det vil ofte give god mening – og bevare den tætte tilknytning til normalområdet – hvis de t eksisterende personale tænkes ind i sådanne funktioner.

Åbningstidsreduktion

En åbningstidsreduktion er u hensigtsmæssig løsning, hvis Lejre Kommune skal gøre sig håb m at tiltrække familier/pendlere fra Københavnsområdet.

Øvrige kommentarer

Nedlæggelsen af aften åbent i klubberne er generelt en dårlig idé. Kan pædagogerne i klubberne bare forhindre nogle helt få problemer hos unge er det en kæmpe økonomisk besparelse, for slet ikke at tale om de menneskelige konsekvenser. Lejre Kommune bruger ingen penge på hverken SFO II eller SFO III eller aftenåbent. Forældrebetalingen dækker tæt på 100%.

Helt generelt skal vi opfordre til, at det udspecificeres hvor stor en del af besparelsen, der påvirkes af forældrebetaling. Er der tale om bruttotal (inkl. Forældrebetaling) når forvaltningen beregninger nævner at der spares 1.1 million kroner ved nedlæggelse af 2 stillinger på dagtilbudsområdet (tre til en stilling). Forældrebetalingen må jo maksimalt udgøre 25% på dagtilbudsområdet, så hvis ikke der er taget højde for det i beregningen vil det betyde at dagtilbudsområdet skal ud og finde yderligere 350.000. Det bør fremgå af forslagene om der er taget højde for forældrebetaling.

Med venlig hilsen
På vegne af medlemmerne

Jørgen Grüner
Konsulent

BUPL's tillidsrepræsentanter i Lejre. Høringssvar ang. Budget 2019-2022.

Kære kb-medlemmer

Generelt, vil enhver besparelse på vores område have en konsekvens for den pædagogiske kvalitet og for børnene. Vi ved at de første år i et barns liv har stor betydning for dets muligheder senere i livet. Vi ønsker at arbejde på et højt fagligt niveau og vil på alle punkter meget gerne bidrage til udviklingen af vores område. Vi ved at høj kvalitet, god normering og høj andel af pædagoger i dagtilbud, skole og Sfo har betydning for det liv, barnet skal leve senere som ung og voksen.

Tillidsrepræsentanterne for Pædagogerne i Lejre, vil naturligvis give deres holdning til kende i forbindelse med budgettet 2019-2022. Vi har valgt følgende punkter ud.

3.10-01 afskaffelse af to-voksen ordning:

Lejre kommune, er en af de få kommuner hvor man, i forbindelse med den ny skolereform, valgte at uddanne 68 skolepædagoger. 68 pædagoger fik et modul i pædagogfaglighed og lærerprocessor. Det er stort set alle de pædagoger, der i dag, har en funktion i skolen. Det har vi tolket som en anerkendelse af vores faglige bidrag til kerneopgaven, i forhold til folkeskolen. Vi har stadig fokus på at sikre trivsel, dannelse mere bevægelse, og gøre vores til at børn bliver så dygtige som de kan. Vi kan ikke anbefale afskaffelse af to-voksenordning.

"Det er i det tværfaglige samarbejde, mellem de to professioner i skolen, vi gør det allerbedst for børnene." Malene tr, Allerslev skole/Sfo

Vores håb er at I vil sikre en evaluering af implementeringen af den ny skolereform i Lejre.

3.10-05 Inddragelse af ekstra tid til efteruddannelse af pædagogerne i Sfo.

Høj faglig kvalitet, i vores fritidstilbud er afhængig af en videreudvikling af vores faglige kompetencer. Vores faglige kompetencer understøtter den læring, som også foregår i Sfo.

3.10-07 Reducere budget til aktivitetsbaserede udgifter til Sfo.

Børn lærer igennem processor – og særligt kreative processor. I gennem aktiviteter i Sfo styrkes børns motorik, sociale kompetencer, selvværd og deres nysgerrighed til at lære mere. Det kræver materialer. Det er vores oplevelse at det tit er der man vælger at spare først. Men der er grænser for hvor mange gange farveblyanten kan spidses og papiret bruges.

"Det vil betyde, færre pædagogiske aktiviteter, hvor børnene mødes på andre præmisser end skolen, og den udfordring der ligger i det. – få får mulighed for at fordybe sig i deres interesser" Citat Morten tr, Grønhøjgård.

3.10-11 og 3.10-12 Nedlæggelse af aftenklubber i ungdomsskole og på Allerslev skole. Nedlæggelse af sfo 3.

Begge dele er stort set forældrebetalt og vil ikke give den helt store besparelse. Begge dele bidrager i høj grad med en forbyggende indsats, gennem deres kendskab til de unge. Forældrene sender trygt deres unge afsted til aftenklub, så de ikke "hænger på gaden". Hvis de lukker, hvor skal de unge så være? Det er lige her i klubberne og ungdomsskolen at der udvikles engagerende fællesskaber og ensomhed blandt unge forbygges. Børn og unge, som oplever at være i kontakt med kompetente fagpersoner, gennem deres ungdomsår er bedre rustet til at gennemfører en ungdomsuddannelse.

3.30-01 Ændret ledelse.

Nærværende ledelse helt tæt på, understøtter hverdagen i dagtilbud og er med til at give social kapital. Det er vores anbefaling at man kigger på områdeledelse. Påtænker man at lægge ledelsen af dagplejen sammen med dagtilbud, er vi bekymrede for at den i forvejen store opgave, det er at lede dagplejen, vil presse dagtilbud yderligere.

3.30-02 Nedsættelser i aktivitetsudgifter i institutioner og dagpleje.

"Alle ved at julens farve, nu til dags, er rød. Nissehuen er rød. Det taler vi med børnene om, vi læser om det i bøger og vi synger om det. Det er faktisk formidling af vores kultur i børnehøjde. Derfor opleves det meget mærkeligt, da vi var tvunget til at klippe orange julehjerter pga. økonomi. Der var ikke engang til rødt glanspapir. Skal man grine eller græde?" Citat Randi, tr myretuen

Lige som på Sfo området, er noget så lavpraktisk som materialer til børn, et område der oftest spares på. Ligeledes ture ud af huset. Det er en forringelse af serviceniveauet.

3.30-05 Nedsættelsen af åbningstiden.

Nedsættelse af åbningstiden i en pendlerkommune, er ikke nogen god løsning- hverken for forældre, børn eller personale.

Tildeling i forhold til kortere åbningstid, vil helt åbenlyst gå ud over normeringen.

" Det er hverken godt for min børnegruppe, eller min pædagogiske kvalitet.- for slet ikke at tale om mit arbejdsmiljø." Nanna tr, Hyllinge børnehave.

På vegne af tillidsrepræsentanterne i Bupl i Lejre

Bitten Persson, fællestillidsrepræsentant for Bupl i Lejre

12. september 2018

budget@lejre.dk.

Høringssvar til budgetforslag 2019-2022 fra Centerudvalget i Center for Job & Social.

Centerudvalget sender høringssvar til det tekniske budgetgrundlag, som Økonomiudvalget har sendt i høring.

Centerudvalget har ingen bemærkninger til det tekniske budgetgrundlag, men ønsker dog at gøre opmærksom på følgende i forhold til det foreliggende budgetmateriale:

- Centerudvalget anerkender nødvendigheden af omprioriteringer og investeringsstrategier, der giver bedre kvalitet og synergi i hele organisationen.
- Centerudvalget anbefaler, at der i budgetprocessen er fokus på, at serviceforringelser kan få konsekvenser, som får betydning for borgerens mulighed for et aktivt og selvstændigt liv.
- Centerudvalget henstiller til, at man i budgetprocessen er opmærksom på, at der ikke sker besparelser på driften, der får betydning for udmøntning af det strategiske grundlag "Vores sted".

Formand Lone Lykke Marker og Næstformand Ilse Asmussen

Høringssvar fra Centerudvalget for Børn og Læring: AMR - medarbejdere ifm Budgetforslag 2019 -2023

Arbejdsmiljørepræsentanterne i Centerudvalget har læst og drøftet det udsendte materiale ifm Budgetforslag 2019 - 2023.

Overordnet vil vi ikke forholde os til de enkelte, fremsendte punkter og områder, men vil i stedet overordnet udtrykke vores bekymringer vedrørende trivslen og samarbejdet på tværs af institutioner/ organisationens og ansattes områder og præcist hvilke konsekvenser det kan medføre, er vi usikre på,

Tilsvarende er vi bekymrede for tiden til kerneopgaven, dersom der sker besparelser på bestemte arbejdsopgaver, hvilket måske kan medføre at medarbejderne bliver pressede i udførelsen deraf. Derigennem kan der fremkomme en forringelse af det samlede arbejdsmiljø.

AMR - repræsentant for de selvejende institutioner - Susanne Fokdal

AMR- repræsentant for kommunale institutioner og skoler - Solvej Pedersen

Høringsvar til Lejre Kommunes Budget 2019-2022

Centerudvalget for Børn og Læring har på sit møde den 6. september 2018 behandlet det udsendte høringsmateriale til det kommunale budget for 2019-2022. Centerudvalget udtaler følgende:

Flere midler til anlæg og en sikker likviditet

Centerudvalget forstår, at kommunalbestyrelsen ønsker at vise rettidig omhu i forhold til at opretholde en stabil økonomi i Lejre Kommune samtidig med, at der skal sikres midler til de aktuelle behov, der er for at investere i anlæg til renovering af lokaler og bygninger og til flere daginstitutionspladser.

Når der prioriteres midler til anlæg, foreslår Centerudvalget, at det i det endelige budget bliver mere tydeligt, hvordan anlægsudgifterne vægtes i de kommende år. Der er fx et stort behov for istandsættelse af flere daginstitutioner og nogle skolars faglokaler. Gennemsigthed i hvornår og hvordan disse behov prioriteres vil være at foretrække.

Centerudvalget ser positivt på målet om, at Lejre Kommunes likviditet løbende er stabil, og at den har en passende størrelse. Centerudvalget påskønner, at man ved rettidig kommunal omhu undgår, at kommunens børn, og medarbejderne omkring dem, mærker "chokbølger" i forhold til budget og økonomi.

Omstillings- og reduktionskataloget

Centerudvalget afgiver ikke høringsvar på hvert af de konkrete forslag i omstillings- og reduktionskataloget.

Centerudvalget gør opmærksom på, at ressourcerne til både skoler- og dagtilbud beregnes på et "normeringsmæssigt" grundlag, hvori der indgår gennemsnitslønninger og andre forudsætninger, der ikke alle er løbende opdateret. Den endelige ressource tildeles som en rammebevilling. Det betyder, at en indskrænkning i størrelsen på enkelte elementer i ressourcefordelingen kan betyde, at den nuværende normering ikke kan opretholdes, og at man i dagtilbud og skoler må ændre på, hvordan arbejdet tilrettelægges og mærkes for børn, elever og medarbejdere i skoler og dagtilbud.

I både skoler og dagtilbud arbejdes der målrettet på at udvikle og øge kvaliteten i arbejdet. At alle børn skal blive så dygtige, som de kan, kræver fortsat fokus, kompetenceudvikling og et tæt samarbejde mellem skole og hjem. Dagtilbudsområdet står overfor at skulle gennemføre en ny dagtilbudslov med en styrket læreplan, hvor fokus på udvikling af fællesskaber, hvor alle børn indgår, og

høj-kvalitetsdagtilbud er målet. På begge områder skal udviklingen ske for at fremme alle børns læring og trivsel.

At øge kvaliteten på de to områder kræver tilstrækkelig kapacitet i faglig og nærværende ledelse, og det kræver også, at den nærværende ledelse har midler til at understøtte den pædagogiske kvalitet og kompetenceudvikle medarbejderne på alle vores arbejdspladser.

Det sammenhængende børneområde

Centerudvalget er positiv overfor, at der i direktionens forslag til budget, indgår ressourcer til at styrke det forebyggende og sammenhængende børneområde, da der er behov for at arbejde mere målrettet med den tidlige og forebyggende indsats.

Nedbringelse af sygefravær

Det er fortsat vigtigt, at vi har opmærksomhed på at nedbringe sygefraværet. Både i forhold til det forebyggende arbejde i fx Hovedudvalget og i forhold til et fortsat fokus på de områder, der har et højt sygefravær. Centerudvalget ser, at direktionen har denne indsats med i sit forslag, hvilket centerudvalget bakker op.

I Center for Børn og Læring har vor seneste APV og i målingen af social kapital vist, at mange medarbejdere oplever, er, at de ikke har tid til at løse deres del af kerneopgaven, så alle børn trives og lærer.

Centerudvalget opfordrer derfor kommunalbestyrelsen til at lave et budget, så de kommunale daginstitutioner/dagplejere og folkeskoler, også i fremtiden bliver forældre, børn og elevers naturlige førstevalg.

På vegne af Centerudvalget for Center for Børn og Læring

Per Brinckmann, næstformand / Helle Dydensborg, formand

NOTAT

Centerudvalgsmøde i CVO den 18. september 2018

Høring til budget 2019-2022

Det tekniske budget:
Ingen kommentarer

Direktionens budgetoplæg:
CU anerkender direktionens forslag om fremskudt visitation. At en sund økonomi prioriteres højt – det giver ro til at kunne fastholde fokus i kerneydelsen.

Omprioriteringskatalog:
Vi anerkender at processen har været anderledes end tidligere og afventer de politiske pejlemærker.

Centerudvalg i CVO

Lene Miller
Formand

Lone Jensen
næstformand

Det er Folkeoplysningsudvalgets opfattelse, at det materiale, der er fremlagt i forbindelse med høringsperioden for budget 2019-2022, er meget lidt konkret og derfor svært at forholde sig til. Vi vil derfor primært tage udgangspunkt i de forslag til besparelser, der er fremlagt.

Og så vil vi selvfølgelig udtrykke vores generelle bekymring i forhold til besparelser på et område, der har meget stor betydning for den generelle sundhedstilstand hos kommunens borgere. Det virker i meget høj grad som at tisse i bukserne for at holde varmen. Hvis ikke kommunens borger opfordres og hjælpes til at opretholde en god fysisk og mental form, vil det blive væsentligt dyrere på et senere tidspunkt. Hellere forebygge end helbrede.

Vi er også bekymrede for det signal det sender til de mange borgere, der gør en fantastisk stor indsats rundt om i foreningerne. Især set i lyset af arbejdet med Bevæg dig for livet / Visionskommunen vil det ikke blive lettere at overbevise de frivillige om, at Lejre Kommune står bag projektet, når man samtidigt skærer i de midler, der afsættes til udvikling og faciliteter. I flg. flere undersøgelser ligger Lejre Kommune helt i bunden (nederste 10 % inkl. ø-kommuner) i forhold til, hvor mange midler, der anvendes til idræts og foreningslivet. Den eneste grund til, at der overhovedet er noget, der virker i kommunen, er den meget ressourcestærke befolkning, vi har.

Bemærkninger omkring de fremsatte forslag til besparelser:

2.10-02 Harmonisering af driftsaftaler: Vi er sådan set enige i, at der skal ske en harmonisering af de aftaler, der er, men i det fremlagte forslag er der lagt op til en besparelse på 150 tkr., hvilket vi må læse, som at man vil benytte laveste fællesnævner, som niveau for alle. Vores faciliteter er noget af det allervigtigste bidrag, kommunen kan yde for foreningerne. De skaber den ramme, inden for hvilke de frivillige kan tiltrække og fastholde borgerne til de aktiviteter, de udbyder. For at man får nogle til at deltage, er der mange faktorer, der skal være i orden. Mange af dem kan de frivillige selv arbejde med, men hvis ikke de fysiske rammer er i orden, er det op ad bakke for de frivillige.

2-10-04 Som det fremgår er dette et lovbestemt område, så hvis en besparelse på dette betyder, at der ikke er penge nok, skal pengene findes et andet sted. Vi kan dels frygte, at det betyder, at man finder dem andre steder inden for vort område, og desuden skal vi gøre opmærksom på, at de penge, der har været til overs i 2017 af Folkeoplysningsudvalget, er blevet brugt til at lukke huller andre steder. Konkret i 2017 til fodboldmål og net, som var aldeles nedslidte. Det er en praksis, vi forventer også fremover at benytte os af, så midlerne kommer til anvendelse, der hvor der er størst behov. Vi mener derfor ikke, det er korrekt, når det af forslaget fremgår, at der har været et mindreforbrug i 2017.

2.10-05 Vi skal her gøre opmærksom på, at udviklingspuljen af Folkeoplysningsudvalget er fastsat til 8 % af de samlede afsatte aktivitetsmidler, og altså ikke er en selvstændig pulje, der direkte kan skæres i! En reduktion vil skulle ske ved at man generelt beskærer de afsatte midler til aktivitetstilskud og derefter gennemtvinger en reduktion af den andel, der afsættes af disse midler. Folkeoplysningsudvalget har de sidste år lagt et stort arbejde i at få brugt alle midlerne til relevante formål og arbejder p.t. på en ændring af ansøgningsprocedurer og anvendelse af midlerne, så de kommer endnu bedre i spil i forhold til de behov, der er i foreningerne.

3.10-10 Afskaffelse af svømmeundervisning i Sæby-Gershøj badet: Lejre Kommune er i høj grad en vand kommune med en længere kyststrækning, og med de tiltag, der ligger i nationalparken, er der endnu flere vandaktiviteter i støbeskeen. Det virker derfor helt forkert og sikkerhedsmæssigt uforsvarligt, at børnene ikke mere skal have mulighed for at blive fortrolige med vandet i kommunens eneste svømmebad. Man bliver ikke fortrolig med vand ved at øve tørsvømning i en idrætshal. Og med den investering, der lige er foretaget i Sæby-Gershøj badet, virker det helt forkert at fratage det en af dets vigtigste opgaver.

4.20-03 Nedsat serviceniveau på de Grønne områder: Hvor stor betydning dette forslag vil have for idrætsanlæggene fremgår ikke direkte af forslaget, men vi frygter selvfølgelig en reduktion i den allerede for dårlige vedligeholdelse og pasning af disse.

4.30-02 Stoppe med lukke- og weekend vagt i haller: Der kan sikkert findes nogle smartere løsninger på at lukke hallerne, men det hjælper ikke på åbne vinduer, nødudgange m.v. Det er derfor vores frygt, at dette vil medføre hærværk og skader på faciliteter og materiel, både de kommunale og foreningernes. I øvrigt ser vi ikke i forslagene, at der er afsat midler til, at få indført disse systemer!

Vi kunne foreslå, at der blev indført bevægelsesovervågning, så man kunne få et overblik over i hvilket omfang hallerne benyttes.

*3.30-05 UBU CBL Nedsættelse af åbningstid i dagsinstitutioner med 2,5 timer pr. uge, herunder nedsættelse af den ugentlige standardåbningstid med 2,5 time pr. uge
Standardåbningstiden i dagsinstitutionerne kan nedsættes fra 52,5 til 50,0 timer pr. uge. Det betyder, at de kommunale institutioner får tildeling til kortere åbningstid.
Besparelse -1.382 -1.395 -1.429 -1.454*

3.30-02 UBU CBL Nedsættelse i aktivitetsudgifter i institutioner og dagpleje med 5% Aktivitetstilskuddet i daginstitutionen dækker alle de udgifter, der ikke indgår i medarbejdernes løn. Det er både udgifter til indvendig vedligeholdelse, løbende drift til at holde hus og personale og udgifter til børnematerialer. Beløbet til aktivitetstilskud angiver dermed en ramme for serviceniveauet i Lejre Kommune. Besparelse -303 -312 -325 -328

Når man bor lidt ude på landet, er det de færreste forundt at arbejde tæt på deres bopæl – og med den positive stigning af tilflyttere (især børnefamilier) i Lejre Kommune, undrer det forældrebestyrelsen i Agersøgaard Skov- og Naturbørnehave, at der på det nye budgetforslag ønskes reduktion af antal åbne timer.

Mange forældre skal pendle mod byen for at arbejde, der er pres på motorvejen og de fleste arbejder fuld tid – det er ikke til at nå både fuldtidsarbejde, transport og afhentning af børn i en kortere åbningstid. Vi kan se, at der i begge institutioner er børn der afleveres ved åbningstid og der er også børn der er der ved lukketid, hvilket betyder at behovet for nuværende åbningstider er der.

Hvis svaret er, at det er et spørgsmål om prioritet af antal timer på arbejdsmarkedet – så skal det huskes, at når flere ønsker at flytte til Lejre Kommune, hvilket er positivt, så betyder det også en prisstigning på huse – der er ikke råd til at både at gå ned i tid og købe dyre huse.

Danmark har kultur for at arbejde, og vi kan ikke arbejde, hvis børnene ikke kan passes og vi kan som forældre ikke arbejde hvis børnene ikke passes godt og har en god, tryk og stabil hverdag i det miljø hvor de i hverdagene tilbringer flest vågne timer.

Derfor er det ikke acceptabelt at skære ned på aktivitetsudgifter – der skal være råd til vedligehold af inden- og udendørs områder og ordentlige møbler - borde og stole til alle børnene. Der skal være råd til at børnene kan klippe og klistre og male for at udvikle deres kreative evner når der er kreative emner som fx "årets gang" og der skal også være råd til ordentligt legetøj som holder til mange timers brug hver dag i alt slags vejr. Det skal være rart og trygt at være i daginstitution – og det kræver ordentlige ressourcer, både for børnene og de ansatte. De ansatte kan heller ikke ydes deres bedste, hvis rammerne ikke er i orden.

I må ikke forringe de små institutioners vilkår hvor der er mulighed for ekstra jord under neglene og masser af frisk luft. Børnene trives så godt i det, både de stille, dem der tilhører flertallet og de der har brug for masser af plads at agere på. Hvis I forkorter åbningstiden, kan forældre se sig nødsaget til at vælge andre institutioner, og det er et tab.

Pas på vores børn – de skal forsørge jer senere!

Med venlig hilsen Forældrebestyrelsen for Agersøgaard Skov- og Naturbørnehave

Kære Lejre Kommune

Vi vil gerne give et hørings svar på de spareforslag, som Lejre Kommune har foreslået omhandlende dagtilbudsområdet. Vi har inddelt vores hørings svar til de pågældende forslagspunkter.

Ad. 3.30-02 Reduktion af alle ikke-lønoms kostninger med 5 %

Ammershøj havde i 2017 omkostninger på kr. 673.329 ud over løn. Det består primært af udgifter til husleje, vedligehold, el, vand og varme. Hvis man tager 5 % af det, så giver det 33.666 kr. (= ca. 27 vikardage). 1 vikar-dag på 7 timer koster ca. 1.250 kr.

I Ammershøj er budgettet til andre indkøb, herunder eksempelvis papir, maling mv. næsten skåret helt væk, så det er ikke muligt, at hente beløbet på andet end løn, da det kan være vanskeligt at spare på 5% på husleje, vedligehold, el, vand og varme.

Derfor vil besparelsen reelt blive udmøntet på lønkontoen, og ikke budgettet til "ikke-lønrelaterede" omkostninger.

Ad. 3.30-03 - Pulje til ændret personalesammensætning

Vi er først og fremmest i tvivl, om denne pulje nogensinde er kommet Ammershøj til gode?

Puljeinstitutionernes driftstilskud beregnes på baggrund af den gennemsnitlige kommunal institutions omkostninger. Hvis forslaget indebærer, at de samlede gennemsnitlige kommunale institutions omkostninger skal bringes ned, så vil det også have en indvirkning på Ammershøj.

På nuværende tidspunkt har Ammershøj en fordeling der hedder 65% pædagoger/35% medhjælpere. Vi mener ikke, at det vil være pædagogisk forsvarligt, at gå længere ned i pædagogprocent, hvilket kun kan klares pga. de dygtige medarbejdere, der er ansat. Med det stigende fokus på et ønske om kvalitet i dagtilbud og flere opgaver i forhold til børn med særlige behov, vil det gå ud over kvaliteten for alle børn, hvis det er nødvendigt at ansætte færre pædagoger.

Det vil dog vi dog kunne risikere at være en nødvendighed, hvis Ammershøjs driftstilskud sættes ned.

Det vil forårsage, at kvaliteten og læringsmulighederne for børnene reduceres, når pædagogprocenten falder. Desuden vil det vanskeliggøre implementering af de styrkede pædagogiske læreplaner, som der ellers er lagt mange kræfter i at udvikle.

Ad. 3.30-05 - Nedsættelse af åbningstid i daginstitutioner med 2,5 time pr. uge, herunder nedsættelse af den ugentlige standardåbningstid med 2,5 time pr. uge

Dette vil have en væsentlig negativ betydning for de forældre, som har børn i Ammershøj. Ammershøj har prioriteret at have længere åbningstider (også længere end kommunens øvrige institutioner) for at tilgodese de pendlere, som findes i kommunen.

Det vil have en direkte påvirkning af Ammershøj driftstilskud, og derfor muligheden for at tilbyde denne løsning.

Med venlig hilsen

Forældrebestyrelsen i Ammershøj Børnehus

Hørings svar til budget 2019-2022

fra Forældrerådet i Børnehuset Skjoldungerne

Hørings svaret omhandler (UBU – omstillings- og reduktionsforslag) forslag nr. 3.30-04: Tilpasning tildeling til Skjoldungerne

Forældrerådet har, sammen med vores repræsentanter fra områdebestyrelsen, afholdt et møde for forældre i Skjoldungerne, hvor kommunens besparelsesforslag blev drøftet. Vores høringssvar er baseret på forældregruppens input og fokuserer på de forhold, der er specifikke for Skjoldungerne.

Forældregruppen har generelt en stor forståelse for, at kommunen har behov for at frigøre midler til nye tiltag og til at fremtidssikre kommunens tilbud, men det er vores oplevelse, at børneområdet generelt har været hårdt ramt af besparelser de seneste år. Samtidig betaler området stadig af på en gammel gæld, som årligt trækker et beløb ud af Skjoldungernes budget svarende til mere end en halv stilling. En meget stor del af forældregruppen i Skjoldungerne er tilflyttere, så reelt betaler tilflytternes børn for et overforbrug, der ligger mere end et årti tilbage. Oven i det har sammenlægningen af Egebjerg og Røglebakken været en krævende proces på mange felter – og er det stadig! Der er fortsat mange spørgsmål, hvor svaret til forældrene er, at "det er vi stadig ved at finde ud af". Det er ikke noget, vi klandrer nogen for, det er blot sådan det er, når man skal have to huse til at blive til ét. I en daginstitution er der i dag ikke meget tid til, at personalegruppen kan sætte sig ned og drøfte den pædagogiske tilgang, pædagogiske aktiviteter, lærerplaner osv. igennem, og derfor tager en sådan proces tid. Vi forstår godt, at det er vanskeligt at finde tiden og ressourcerne til at få den nye megainstitution til at falde i hak, og er derfor dybt bekymrede over udsigten til, at tiden og ressourcerne bliver endnu mere knap med endnu en mulig besparelse.

Mange af de øvrige besparelsesforslag kan også ramme vores børn hårdt, men især den tilpasningstildeling på ca. 200.000 kr., som Skjoldungerne årligt har fået i forbindelse med sammenlægningen, og som går til pædagogisk personale, er der fortsat brug for, hvis ikke kvaliteten skal forringes markant. Som forældrenes oplevelse er nu, kan vi ikke se, at der er mulighed for at spare på personale hos Skjoldungerne. Skjoldungerne har et virkeligt dygtigt og kompetent personale, som knokler for at få tingene til at hænge sammen. Hvis det ikke var for det nuværende personales erfaring og optimistiske tilgang, kunne situationen være meget værre! De skaber gode og trygge dage for vores børn til trods for, at tid er en meget knap ressource. De skal fastholdes og ikke spares væk – eller skræmmes væk/gøres syge af besparelser og nye tilpasninger.

Nogle opgaver vil altid være der, uanset ressourcetildeling eller organisering: der skal skiftes bleer, og børn skal hjælpes på toilettet, der skal trøstes og tørres øjne og næser, der skal stilles op til spisning, tørres borde af, fejes løbende på stuer og gange, og meget meget mere. Alt dette er opgaver, der ikke kan skæres væk. Det efterlader tiden, hvor personalet taler med børnene, udvikler dem og understøtter læring, arbejder med relationer og udøver omsorg og laver aktiviteter med børnene, som den eneste del af de tidsmæssige ressourcer, der kan skæres i.

Derfor bliver selv små besparelser hurtigt til store lunser af det, der for alvor betyder noget på den lange bane: tryghed, nærvær og relationer, som netop er grobund for at vores børn udvikler sig og lærer. De oplevelser, mange forældre har af, at børnene periodevis er overladt for meget til sig selv, kan ikke løses med organisering, de kan kun løses af personaletimer.

Forældregruppen mener også, at institutionen har et underskud af ledelsestid. Sammenlignet med kommunens øvrige institutioner har den daglige leder markant mindre tid per medarbejder, og det kan mærkes, at lederen af naturlige årsager ikke kan være nærværende alle steder. I stedet for at fjerne midler til personale, burde der afsættes ekstra midler til ledelse. Vi vil have en forståelse for, at de 200.000 kr. beskæres, når de nuværende tilpasninger er afsluttede, hvis der så samtidig lægges flere ressourcer i ledelse. Vi håber meget på, at kommunen kan finde det økonomiske råderum, der skal frigøres, andetsteds, for det findes efter vores opfattelse ikke i Skjoldungernes personaletimer på nuværende tidspunkt!

På vegne af Forældrerådet i Børnehuset Skjoldungerne.

Hørings svar til budget 2019-2022

fra Forældrerådet i Børnehuset Skjoldungerne

Hørings svaret omhandler (UBU – omstillings- og reduktionsforslag) forslag nr. 3.30-04: Tilpasning tildeling til Skjoldungerne

Forældrerådet har, sammen med vores repræsentanter fra områdebestyrelsen, afholdt et møde for forældre i Skjoldungerne, hvor kommunens besparelsesforslag blev drøftet. Vores høringssvar er baseret på forældregruppens input og fokuserer på de forhold, der er specifikke for Skjoldungerne.

Forældregruppen har generelt en stor forståelse for, at kommunen har behov for at frigøre midler til nye tiltag og til at fremtidssikre kommunens tilbud, men det er vores oplevelse, at børneområdet generelt har været hårdt ramt af besparelser de seneste år. Samtidig betaler området stadig af på en gammel gæld, som årligt trækker et beløb ud af Skjoldungernes budget svarende til mere end en halv stilling. En meget stor del af forældregruppen i Skjoldungerne er tilflyttere, så reelt betaler tilflytternes børn for et overforbrug, der ligger mere end et årti tilbage. Oven i det har sammenlægningen af Egebjerg og Røglebakken været en krævende proces på mange felter – og er det stadig! Der er fortsat mange spørgsmål, hvor svaret til forældrene er, at ”det er vi stadig ved at finde ud af”. Det er ikke noget, vi klandrer nogen for, det er blot sådan det er, når man skal have to huse til at blive til ét. I en daginstitution er der i dag ikke meget tid til, at personalegruppen kan sætte sig ned og drøfte den pædagogiske tilgang, pædagogiske aktiviteter, lærerplaner osv. igennem, og derfor tager en sådan proces tid. Vi forstår godt, at det er vanskeligt at finde tiden og ressourcerne til at få den nye megainstitution til at falde i hak, og er derfor dybt bekymrede over udsigten til, at tiden og ressourcerne bliver endnu mere knap med endnu en mulig besparelse.

Mange af de øvrige besparelsesforslag kan også ramme vores børn hårdt, men især den tilpasningstildeling på ca. 200.000 kr., som Skjoldungerne årligt har fået i forbindelse med sammenlægningen, og som går til pædagogisk personale, er der fortsat brug for, hvis ikke kvaliteten skal forringes markant. Som forældrenes oplevelse er nu, kan vi ikke se, at der er mulighed for at spare på personale hos Skjoldungerne. Skjoldungerne har et virkeligt dygtigt og kompetent personale, som knokler for at få tingene til at hænge sammen. Hvis det ikke var for det nuværende personales erfaring og optimistiske tilgang, kunne situationen være meget værre! De skaber gode og trygge dage for vores børn til trods for, at tid er en meget knap ressource. De skal fastholdes og ikke spares væk – eller skræmmes væk/gøres syge af besparelser og nye tilpasninger.

Nogle opgaver vil altid være der, uanset ressourcetildeling eller organisering: der skal skiftes bleer, og børn skal hjælpes på toilettet, der skal trøstes og tørres øjne og næser, der skal stilles op til spisning, tørres borde af, fejes løbende på stuer og gange, og meget meget mere. Alt dette er opgaver, der ikke kan skæres væk. Det efterlader tiden, hvor personalet taler med børnene, udvikler dem og understøtter læring, arbejder med relationer og udøver omsorg og laver aktiviteter med børnene, som den eneste del af de tidsmæssige ressourcer, der kan skæres i. Derfor bliver selv små besparelser hurtigt til store lunser af det, der for alvor betyder noget på den

lange bane: tryghed, nærvær og relationer, som netop er grobund for at vores børn udvikler sig og lærer. De oplevelser, mange forældre har af, at børnene periodevis er overladt for meget til sig selv, kan ikke løses med organisering, de kan kun løses af personaletimer.

Forældregruppen mener også, at institutionen har et underskud af ledelsestid. Sammenlignet med kommunens øvrige institutioner har den daglige leder markant mindre tid per medarbejder, og det kan mærkes, at lederen af naturlige årsager ikke kan være nærværende alle steder. I stedet for at fjerne midler til personale, burde der afsættes ekstra midler til ledelse.

Vi håber meget på, at kommunen kan finde det økonomiske råderum, der skal frigøres, andetsteds, for det findes efter vores opfattelse ikke i Skjoldungernes personaletimer på nuværende tidspunkt!

På vegne af Forældrerådet i Børnehuset Skjoldungerne.

Til Lejre,
Gevninge Bylaug deler fra start til slut indholdet i høringsvaret til Forslag nr. 2.10-01 (Bibliotek og Arkiv – Lukning af afdelinger Osted og Gevninge), som Gevningehalvøens Udviklingsforum har indsendt.

På vegne af Gevninge Bylaug
Mads Anthon
Herslevvej 2

ons. 19. sep. 2018 20.49 skrev Michael C. Kring <mckring@hotmail.com>:

Kære Lejre

Her følger vedhæftet høringsvar til budget 2019-2022 fra Gevninge Halvøens Udviklings Forum.

Evt. spørgsmål kan rettes til formand Michael Svane, tlf. 51 32 55 51, eller på hans mail. Han er cc på denne mail.

Venlig hilsen...

Michael C. Kring

Sekretær

Tlf: [+45 20 97 34 11](tel:+4520973411)

Mail: mckring@hotmail.com

At vove, er at miste fodfæste for en stund

Ikke at vove er at miste livet

Høringssvar til Omstillings- og reduktionsforslag til Budget 2019-2022

Forslag nr. 2.10-01

Forslag nr. 2.10-01 lægger op til at Gevninge mister sit bibliotek i dets nuværende form.

Gevningehalvøens UdviklingsForum (GHUF) har på sit bestyrelsesmøde d. 17.9.18 besluttet at vi ikke kan tilslutte os denne nedlæggelse.

Vi anerkender behovet for budgettilpasninger, men i lyset af den meget beskedne besparelse det reelt drejer sig om, syntes vi besparelsen er udtryk for en kortsigtethed som helt overser betydningen af en kulturinstitution som et bibliotek er, for et lokalsamfund. Endvidere bliver diskussionen af hvad huset skal udvikle sig til på længere sigt, meget vanskelig uden kommunens aktive deltagelse.

Den slags små nedskæringer ser vi som en grønthøster besparelse og dermed udtryk for et ledelsesmæssigt svigt. Lejre Kommune har ikke i tide taget de nødvendige initiativer til at få afklaret hvorledes biblioteksfunktionen kunne integreres i nye udviklingsmuligheder for huset. Lad følgende tjene som inspirationskilde.

Muligheder

Det er muligt at lægge andre og flere funktioner ind i lokalerne, så de stadig yder offentlig service til gavn og glæde for borgere på GevningeHalvøen. Som eksempler kan nævnes

- Decentral borgerservice hvor medarbejderen på biblioteket samtidig yder borgerservice
- Møder med borgere kan afholdes lokalt frem for på rådhuset i Hvalsø
- Væggene kan åbnes ind til beboerhuset og udvide mulighederne i de lokaler
- Arbejdspladser for iværksætter og hjemmearbejde
- Folkekirken kan have kontortid i lokalerne
- Foreninger kan have træffetid i lokalerne
- Mødested for foreninger. GHUF har allerede i sin korte levetid afholdt to møder på biblioteket
- Det lokale NGO-projekt Muungano bruger Biblioteket som mødested.
- Rollo – Lejre Rollespilsforening vil gerne bruge Biblioteket til work-shops
- Historielæsning
- Teater
- Filmaftener for de unge
- Filmeftermiddage for børneinstitutioner
- Kulturhus
- Computer spilaftener
- Computerundervisning for ældre
- Læsekreds
- Foredrag

Til inspiration har vi fundet følgende kilder, der er formodentlig flere.

Næstved kommune har decentral borgerservice (fjerde sidste afsnit):

- <https://www.naestved.dk/Kommunen/Politikker/BorgerServicePolitik.aspx>

På Bornholm findes der også decentral borgerservice, og man har valgt at holde fast i det:

<http://www.tv2bornholm.dk/?newsID=89345&mobil=true>

Overset anvendelse af lokalerne

Da der er etableret let adgang til biblioteket, er der aktiviteter ud over bibliotek. Det kan ikke erstattes af en bogautomat, og fremgår ikke af statistikken over hvor mange bøger der udlånes. Eksempler på det er:

- Leg på biblioteket
- Daginstitutioner/daglejere
- Børnefødselsdage
- Læsning af bøger på biblioteket
- Møder
- Jobansøgninger
- Internetadgang
- Iværksættere og folk med hjemmearbejde benytter biblioteket som fleksibel arbejdsplads
- Ikke alle har E-boks adgang – Det har de på biblioteket

Økonomi

Vi har forståelse for drift og økonomisk ansvarlighed. Imidlertid er der i oplægget poster, som vi tvivler på giver de besparelser, der lægges op til. Der vil selvfølgelig være en besparelse, hvis bibliotekarservicen fjernes, men det er tvivlsomt om de øvrige medarbejderbesparelser realiseres, og der står ikke noget om fremtidige omkostninger til bogautomaten.

- Lokalet er fortsat i kommunens eje og skal stadig administreres. Der er ikke meget forskel på om lokaler er i brug eller ej
- Driftsomkostninger til i hvert fald alarm og forbrug bliver næppe så store som budgetteret - Lokalerne skal stadig opvarmes, vedligeholdes og sikres mod indbrud
- En bogautomat skal vedligeholdes og driftes. Omkostninger til det fremgår ikke af budgetoplægget

Lejre kommune har tidligere brugt anlægsbudget til investering i ombygning og etablering af adgang for borgere.

- Anlægsinvesteringen fra få år siden, vil være spildt hvis biblioteket lukkes. Det bør indgå i overvejelserne

Hvad så nu?

GHUF foreslår konkret at besparelsen tages af bordet, men til gengæld lover vi hinanden indenfor en veldefineret tidsramme (fx 2 år), at producere en udviklingsplan for bibliotek og hus som åbner op for flere kunder og flere målgrupper. En sådan forandring skal medføre en forbedret økonomi, også set fra kommunens side.

GHUF vil tage initiativ til at igangsætte en proces, der leder imod en udviklingsplan for biblioteket. Vi vil invitere relevante parter til at være med til denne proces, fx berørte repræsentanter fra Kommunen herunder biblioteksvæsenet, Gevninge Bylaug, børnehaver/dagleje og andre grupper og personer, som ønsker at være med.

Vi syntes vores forslag er proaktivt, forstået på den måde, at vi er med til at tage ansvar for en ny udvikling, i modsætning til nu, hvor et reaktivt forslag som det foreliggende, ender med en bogbox. E stykke teknologi, som ikke rummer andet perspektiv end en administration/nedskæring af eksisterende praksis.

Vi foreslår at Kommunen, gerne sammen med GHUF, tager initiativ til indkaldelse til et møde hvor mulighederne kan blive drøftet og en handlingsplan blive udarbejdet.

Vores Sted

I Lejre kommunes kommuneplan lægges der vægt på at kommunen består af 49 landsbyer. Det er godt, og vi vil i dette høringssvar minde om den strategi. En lukning af biblioteket i Gevninge, er samtidig en lukning af en central institution på GevningeHalvøen. Et område som sjældent kommer til Hvalsø eller Lejre for at benytte offentlig service. Også af den grund syntes vi det er vigtigt at tænke nyt og se på nye muligheder for kommunens ejendom og biblioteksfunktion.

Vi appellerer til, at der snarere lægges flere offentlige funktioner ud i vort område, som bla. et udvalg under regeringen anbefaler: Se f.eks. nedenstående link.

<http://www.danskekommuner.dk/Nyhedsarkiv/2018/April/09/Regeringsudvalg-Kommuner-skal-lave-strategi-for-landsbyer/>

Vi henstiller derfor til, at kommunalbestyrelsen vil genoverveje besparelsesforslaget nr.2.10-01 om nedlægning af Gevninge bibliotek, og tage initiativ til den bundne opgave at få defineret en ny begyndelse for bibliotek og øvrige funktioner for huset. Spørgsmål til dette høringssvar kan stiles til formand Michael Svane, michael@hesselbjerggaard.dk, +45 51 32 55 51

Venlig hilsen

Bestyrelsen for GevningeHalvøens UdviklingsForum

Lejre Kommunes Handicapråds høringsvar vedr. budget 2019 – 2022

Budgetforslaget rummer flere gode tiltag, men Handicaprådet (Hcr.) mener, at forslaget overser basale forhold:

- **Solidaritetsprincippet** hvor samfundet solidarisk afholder udgifter til svage grupper (børn med særlige behov, børn i almindelighed, handicappede og ældre). En meget stor del af besparelsesforslagene vil ramme disse grupper, hvilket Hcr. finder meget usympatisk,
- **De varme hænder** forslaget rummer enkelte besparelser på det administrative/ledelsesmæssige niveau, men hovedparten af besparelserne er på det borgernære niveau, hvilket er en meget dårlig prioritering,
- **Flexjob**. Mange forslag rummer besparelser på flexjobområdet, hvilket er en meget kortsigtet foranstaltning uden hensyntagen til borgerens livskvalitet, og udgiften flyttes blot til andre "kasser",
- **Kernevelfærdsudvalget** kom med mange forslag til at lette den administrative byrde. Hvis Lejre Kommune søgte, at implementere flere af udvalgets anbefalinger, ville flere af besparelserne opnås herigennem.

Ovenstående forhold kræver en større organisatorisk tilpasning, der måske ikke er realistisk på nuværende tidspunkt. Nedenfor kommenterer Hcr. enkelte af forslagene:

1.20-08: Dårligt – vil gøre kommunen mere borgerfjern

1.20-14: Dårligt – vil ramme flexjobordning

1.20-15: Dårligt – vil forringe sagsbehandling

3.10-01: Meget dårlig – vil fjerne to voksne i klasserne,

3.10-02 – 05: Meget dårligt – vil fjerne særlig ressourcer og ledelse/læreres/pædagogers Videreuddannelser

3.10-09 og 10: Meget dårlig – vil fjerne niveau mellem almindelig folkeskole og Firkløverskolen

4.20-03: Dårlig. Ringe vedligeholdelse af grønne områder, kan medføre holdning med – ikke at passe på fælles ejendom

4.20-04: Dårlig. Vil forringe snerydning, der i forvejen er utilstrækkelig for dårligt gående

4.20-08: Dårligt. Vil tvinge borgerne til det dyrere tilbud Flextur.

5.10-01: Dårligt. Nedprioritering af UU – meget kortsigtet.

6.10-05: Dårligt. Op på hesten er en patient/pårørendeuddannelse som samarbejde mellem kommunen og civilsamfundet – det burde Lejre Kommune have mere af.

6.10-07 og 6.10-10: Dårligt. Klippekortordninger giver borgerne selvbestemmelse.

6.10-11 til 6.10-17: Må være på baggrund af konkret individuel vurdering

6.10-19: Dårligt. Demens er i eksplosiv udvikling

6.10-20 og 6.10-21: De to funktioner kan sammenlægges til reel frivilligkoordinator, der koordinerer frivilliges indsats

6.20-05: Meget dårlig. Støttekontaktordningen skal opnormeres.

Med venlig hilsen

Jan Andersen, Formand

Hvalsø, den 18. september 2018

Lejre Kommune
Møllebjergvej 4
4330 Hvalsø

Udtalelse i forbindelse med behandling af Lejre Kommunes budget for 2019.

Besparelser i administrationen vil gå ud over Vores Sted og Kernevelfærdsstrategien i Lejre Kommune

HK skal påpege, at tidligere studier af administrationerne i kommuner viser, at op til 85% af arbejdet i administrationen er borgernær kontakt. Derfor vil en nedskæring af administrationen også betyde en serviceforringelse for borgere og virksomheder i Lejre Kommune, såfremt de forslag der omhandler besparelser på det administrative område, bliver inddraget i budgettet for 2019 og overslagsårene.

Den borgernære kontakt er f.eks. når tandklinikassistenten renser tænder på skolebørnene, og når en sagsbehandler i jobcentret hjælper en ledig borger videre ud på arbejdsmarkedet. HK vil derfor godt værne om det administrative område, og sende et signal til vore kommunalpolitikere om at friholde dette område.

Bliver der besparelser, kan man imødesee et dårligere arbejdsmiljø og et højere sygefravær. En ond og dårlig spiral, som desværre kun vil være for nedadgående. I dag er de administrative medarbejdere rundt om i kommunen på visse områder meget presset, men forsøger trods dette pres at yde en god kerneydelse og en god service for borgere og virksomheder i kommunen.

Allerede ved budgetlægningen i 2018 blev der indarbejdet besparelser og effektiviseringer på det administrative område for 5,8 millioner kroner. Hvis besparelsesforslagene for 2019 initieres, vil der være en besparelse på lønudgifter, når de er fuldt ud implementeret i 2020 på ca. 5,05 millioner kroner. I 2019 vil der således være en besparelse på ca. 3,7 millioner kroner i lønudgifter.

HK kan ikke anbefale, at HU-puljen bliver beskåret med 200.000 kr. I budgettet for 2018 blev den beskåret med 200.000 kr. Hvis der kun er 600.000 kr. tilbage i 2019, så vil der kun være midler til at køre den lovpligtige arbejdsmiljøuddannelse, uddannelse i MED-systemet (som kommunen også er forpligtet til iht. Rammeaftalen for medindflydelse og medbestemmelse) samt afholdelse af den lovpligtige APV-undersøgelse i 2019.

HK har fuld forståelse for, at man gerne vil sikre en bedre likviditet i Lejre Kommune. Et alternativ kunne her være en skatteforhøjelse, hvilket der slet ikke er foreslået i det udsendte budgetmateriale.

HK har derfor denne bøn til kommunalpolitikerne: Frihold administrationen for yderligere sparekrav end de sparekrav, der allerede er vedtaget ved tidligere års budgetter.

Med venlig hilsen

Fællestillidsrepræsentant og formand for HK-klubben i Lejre Kommune

Hørings svar fra HU til budget 2019-2022

HU påskønner, at Lejre Kommune ønsker at arbejde på rettidig omhu i forbindelse med Lejre Kommunes budget og anerkender i den forbindelse behovet for at investere i anlæg, renovering og vedligeholdelse af de fysiske rammer for kernevelværdien m.v.

Medarbejdersiden er bekymret for det fremadrettede arbejdsmiljø med de serviceforringelser og nedlagte stillinger, der tegner til at komme i forbindelse med budget 2019-2022. Både ledelses- og medarbejderside peger på behovet for en særlig opmærksomhed på at fastholde en god udvikling af arbejdsmiljøet og øge nærværet.

Det samlede HU ønsker at sætte fokus på følgende punkt, som vil påvirke alle medarbejdere i Lejre Kommune.

1.20-04 HU-puljen

Det er en stor gevinst for Lejre Kommune, når medarbejdere og ledere fra forskellige fag og områder mødes i Hovedudvalget. Vi udvikler tiltag, som skal fremme og have fokus på arbejdsmiljøet, samarbejdsforhold, social kapital, personaleforhold og kernevelværd. Vi har arbejdet hårdt på at kommunikere vores udviklingstiltag ud til alle medarbejderne, så alle får et medejerskab af det.

Det er lykkedes, via samarbejdsforum, fællesmøder, arbejdsmiljøuddannelser og ikke mindst kurser for nye medarbejdere i med-systemet. Som eksempel kan nævnes, at vi i Lejre har stor fokus på budgetoverholdelse. Det er besluttet i HU, at budgettet på de enkelte arbejdspladser skal fremlægges hver måned i lokaludvalgene. Det sikres, at medarbejderne kan tage aktivt ansvar for budgettet og fremme forståelsen for vores økonomi i Lejre. Vi har

også fokus på sygefraværet og samtaler i forbindelse med sygefraværet. Hvilket har givet en effekt – fordi vi tog ansvaret sammen. Det har i høj grad været med til at skabe tværfaglige forståelser og engagerende fællesskab, til gavn for alle medarbejdere i kommunen. Derfor er forslaget om at fjerne 200.000 kr. fra HU-puljen, naturligvis dybt bekymrende. HU bidrager i høj grad også til kernevelfærden.

Med venlig hilsen

Inger Marie Vynne
Formand for Hovedudvalget

Bitten Persson
Næstformand for Hovedudvalget

HVALSØ IF

bidrager til det lokale fællesskab, sundhed og økonomi.

Det er svært at sætte kroner og ører på vores værdi, men vi har alligevel prøvet. Tallene stammer fra en beregning, som analysebureauet Damvad Analytics har foretaget for DBU.

FRIVILLIGE

Klubbens frivillige har det seneste år arbejdet 14740 timer for klubmedlemmernes og lokalsamfundets skyld. Det svarer til 7,65 fuldtidsstillinger.

Hvis vi skulle have lønnet dem, havde deres arbejde været 3.659.200 kr. værd.

SUNDHED

For hver inaktiv borger vi får ud på fodboldbanerne, sparer vi årligt samfundet for 4,2 sygedage. Og for vores medlemmer over 16 år har vi alene været med til at reducere udgifterne på sundhedsområdet med 1.354.978,65 kr. om året.

ØKONOMI

Vores medlemmer bidrager til dansk økonomi, når de samlet bruger 1.247.186,00 kr. om året på tøj, sko og udstyr til sporten.

I vores klub har vi en omsætning på 1.533.779,38 kr. om året. Det betyder, vi bidrager til BNP med 800.104,34 kr. og skaber 2 job om året i kommunen.

Til rette vedkommende

Hermed kommentarer fra Hvalsø IF Fodbold til budgetforslag 2019 for Lejre Kommune. Hvalsø IF Fodbold har ca. 500 medlemmer og direkte kontakt til mere end 800 vælgere i Lejre kommune.

Der henvises nedenfor til dokumentet: "Oversigt - omstillings- og reduktionsforslag til budget 2019"

Indledningsvis er det meget, meget skuffende, at man igen skal se et budgetforslag, der forsætter med at skærer på idrætten og foreningslivet. Det er utroligt, at der ikke snart er nogen, der tør prioriteret alt det gode, der gøres i idrætsforeningerne i Lejre Kommune, og giver det et ordentlig løft og anerkendelse - f.eks ved at en økonomisk indsprøjtning på 10-12 mio. kr. der virkelig kunne mærkes. I stedet skal vi igen se på besparelser, som i den grad er til gene for de mere end 10.000 idrætsudøvere i kommunen, demotiverende for alle de frivillige, ulønnede mennesker, der bruger en stor del af deres fritid til glæde og gavn for mere end 10.000 personers idrætsudøvelse i Lejre Kommune.

Der er flere steder i budgetforslaget som betyder besparelse på idrætsområdet, og det harmonere slet ikke med det, at Lejre kommune igennem mange år er blandt de kommuner i landet, der bruger færrest penge på idræt (kilde DGI), og det også selv om man korrigerer for de kommuner, der har svømmehaller indregnet i deres tal. Flere af de steder, der i budgetforslag 2019 vil ramme idrætten er: "Forslag 2.10-02 Harmonisering af driftsaftaler", "Forslag 2.10-04 Reduktion af pulje til lokaletilskud", "Forslag 2.10-05 Reduktion af udviklingspulje".

De frivillige idrætsforeninger i Lejre er medvirkende til, at mere end 10.000 personer får rørt og bevæget sig og tallene se vedhæftet fil) viser, at for bare Hvalsø IF, at for hver inaktiv borger vi får ud på fodboldbanerne, sparer vi årligt samfundet for 4,2 sygedage. Og for vores medlemmer over 16 år har vi alene været med til at reducere udgifterne på sundhedsområdet med mere end 1.3 mio. kr. om året.

Derfor har vi bl.a. i år i samarbejde med Ældresagen også startet fodboldtræning op for dem over 65 år, samt i samarbejde med Hvalsø skole startet fodboldtræning op for alle 4. og 5. klasser som del i aktiveringen af børnene. Disse 2 tilbud vil vi forsat gerne blive ved med at kunne tilbyde, men besparelser på idrætsområdet, kan meget let betyde at vi må stoppe dette.

Forslag 4.20-03 Nedsat serviceniveau på grønne områder.

Hvis denne besparelse også omfatter pleje og vedligehold af fodboldbaner - kan det ikke være gennemtænkt at spare her.

Fodboldanlæg i Lejre kommune skal tværtimod have tilførsel af flere ressourcer, da pleje og vedligehold de senere år ikke langt fra har været optimal, og det betyder i sidste ende, at flere anlæg skal liggelse omlægges eller også skal de ikke stoppes med at bruges i en længere periode, til skade for de mere end 4000 børn og unge, der benytter dem rund omkring i kommunen.

Forslag 4.30-02 Stoppe med lukke- og weekend vagt i haller Er der nogen, der i denne besparelse har tænkt på, at fri adgang for alle til hallerne i princippet hele natten, vil med stor sandsynlighed åbne op for private fester for de unge. Det er jo dejligt at tilgodese dem, men skulle det ikke hellere være under lidt andre forhold?

Hvalsø IF Fodbold stiller gerne op til en dialog om konkrete tiltag der vil gavne idrætslivet i kommunen, under forudsætning om en reel hensigt bag til at gøre noget ved det.

Med venlig hilsen

Jakob Hermansen
Formand Hvalsø IF Fodbold
mob 6043 0151

--

Mvh. Jakob

Gershøj d. 17. sept. 2018

Høringssvar fra Sjøv Senior Motion, Lejre Kommune! (www.sjovseniormotion.dk)

Det er med største forundring, at man beder os om at forholde os til budget for 2019 - 22 med så store forringelser i driftsbudgettet. Det er i en tid, hvor vores statsminister fortæller, hvor godt det går med økonomien i Danmark, hvor vi får at vide fra KL, at kommunerne har 96 milliarder kroner i kassen, og hvor vores egen borgmester og direktion siger, at vores økonomi er robust. Et budgetforslag, der skærer i børnehavers åbningstid (vi er en "pendlerkommune"), hvor man forringer folkeskolen, og sidst, men ikke mindst, foreslår forringelser for os ældre, ved at skære i de beskedne udgifter til ældrecentre.

Vi vil naturligvis kun forholde os til de forringelser, der rammer os, hvis de bliver vedtaget.

- 1) Vi vil **fraråde** at "stoppe med lukke- og weekendvagt i hallerne"! Med vores store erfaring, hvor vi, i det meste af vores liv, har benyttet kommunens haller, ser vi med bange anelser på problemer med evt. hærværk og evt. tekniske problemer som f.eks. en bruser, der ikke lukker af sig selv eller el-problemer (brandfare).
- 2) Vi vil **på det kraftigste fraråde** besparelser ved a) at "nedlægge husassistenterne på Aktivitetscentrene", b) "nedlæggelse af lederstilling på Aktivitetscentrene", c) "opsigelse af 2 aktivitetsmedarbejdere ved Aktivitetscentrene" og d) "opsigelse af pedelmedhjælper ved Aktivitetscentrene".

ad a) Der peges på, at husassistenternes arbejde fremover skal udføres af brugerne selv. Det vil trække på frivillige, der så skal påtage sig opgaverne. Det er i forvejen vanskeligt at få frivillige til at lave arbejde i centerråd, og div. bestyrelser, og det er som regel "Tordenskjolds soldater", der stiller op. De nuværende husassistenter udfører et fabelagtigt godt og nyttigt job, til stor glæde for brugerne.

ad b) En leder af alle Aktivitetscentrene er, ud fra vores synspunkt meget nødvendig! Bl.a. til at koordinere aktiviteter på tværs af centrene, at holde sig a jour med aktuel lovgivning, og holde kontakten mellem Aktivitetscentrene og den kommunale administration med m.m. Lederen er uundværlig, både for brugerne (bl.a. centerrådene) og for kommunen.

ad c og d) Både aktivitetsmedhjælperne og pedelmedhjælper sørger for, at hverdagen "fungerer". Ligesom lederen, er de meget værd for alle os brugere, der dagligt kommer på Aktivitetscentrene. Hvad gør vi eksv., hvis musikken ikke virker i salen, eller andre tekniske installationer ikke virker?

I stedet for at beskære/spare på Aktivitetscentrene, burde man opnormere, så vi også i Lejre Kommune kan gøre en indsats, for at mindske risikoen for ensomhed blandt ældre. Det bør være sådan, at ældre kan mødes på Aktivitetscentrene under ordentlige forhold.

På foreningen Sjøv Senior Motions vegne
Thorbjørn Sode, formand

Lejre Kommune
Møllebjergvej 4
4330 Hvalsø
T 4646 4646
F 4646 4615
H www.lejre.dk

Solveig Hitz
D 6010 0475
E sohi@lejre.dk

Dato: 7. september 2018
J.nr.:

Hørings svar omprioriteringskatalog, Budget 2019 fra Koordinationsudvalget ved Aktivitetscentrene, CVO

På Koordinationsudvalgsmødet d. 3. september 2018 har det samlede Koordinationsudvalg gennemgået høringsmaterialet fra USSÆ. Koordinationsudvalget har alene forholdt sig til de forslag, der vedrører Aktivitetscentrene.

Vedr. de foreslåede besparelser på aktivitetscentrene kan vi støtte følgende forslag:

Afskaffe Brunch for de frivillige en gang om året. De frivillige kan deltage i den samlede "fejring" af de frivillige på Frivillig Fredag. Vi ved dog at den store gruppe frivillige, der er med til at drive det meget store område ved aktivitetscentrene, har været meget glade for brunchen med mulighed for udvikling af netværk og også at kunne møde politikere og medlemmer fra administrationen.

Vi kan endvidere støtte forslag om **budget reduktion med 30.000 til det forebyggende arbejde.**

De øvrige forslag om nedlæggelse af de nævnte stillinger kan Koordinationsudvalget, under ingen omstændigheder, støtte.

De arbejdsopgaver der udføres af det kommunalt ansatte personale kan ikke erstattes af frivillig arbejdskraft. Dels bliver det stadig vanskeligere at rekruttere nye frivillige og dels er der opgaver, der alene skal varetages af kommunalt ansatte medarbejdere. Det er f.eks. de forskellige tilsyn der foretages; Levnedsmiddelkontrol, Brandsyn, besøg af arbejdstilsyn m.m.) Aktivitetscentrene er alle bygninger af ældre dato og der er løbende behov for tæt dialog med Center for Service og Ejendomme, igen faldet sådanne opgaver ikke ind under de frivilliges portefølje. Der er mange serviceaftaler og driftsopgaver, der alene skal varetages af den budgetansvarlige leder og ikke af de frivillige.

De mange forskellige aktiviteter der er i de 5 centre, byder på en meget bred vifte af muligheder for at holde sig sund og aktiv. Den største del af aktiviteterne kører med frivillige tovholdere, men der er behov for støtte hos de svageste grupper og her kommer aktivitetsmedarbejderens rolle ind. De grupper der har gavn af dette, er de svageste borgere, der ikke selv kan skabe meningsfulde aktiviteter og nok heller ikke ville komme ud af deres hjem.

Samlet set er aktivitetscentrene med at skabe netværk, fremme den fysiske, psykiske og sociale trivsel, skabe meningsfulde aktiviteter og danne ramme for fællesskaber for den enkelte.

Der kommer 1500 til 1800 brugere om ugen i højsæsonen (fra august til maj-juni)
Samspillet mellem de mange frivillige, de få medarbejdere og ledelsen gør at området kan være stolt at den sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende indsats som det bidrager med ind i det øvrige Center for Velfærd og Omsorg og andre relaterede centre.

Koordinationsudvalget ved Aktivitetscentrene i Lejre kommune

Formand Bent Sørensen, Lejre Øst
Centerrådsmedlem Ragnhild Hansen, Lejre Øst

Formand Claus Carmel, Hvalsø
Næstformand Kjeld Andersen, Hvalsø

Formand Anelise Queiser, Østergaard
Næstformand Birgit Cady, Østergaard

Solveig Hitz, leder og født medlem i Koordinationsudvalget.

Lejre idrætsunion fremsender hermed generelle kommentarer til Budget 2019-2022.

Som vi læser det er det fremlagte materiale til høringen jo meget lidt konkret. Vi har derfor svært ved at forholde os til det konkret. Der er et katalog med besparelser, men hvilke der reelt er i spil kan vi ikke gennemskue. Vi vil derfor i dette høringsvar forholde os helt overordnet til idrætsområdet.

Lejre Idrætsunion har tidligere fremsat en række konkrete forslag til budgettet, som vi naturligvis fortsat fastholder.

Det er en kendt sag at Lejre Kommune, i flg. flere undersøgelser, ligger i den nederste 10. del når det gælder de midler der afsættes til idrætsområdet. Det giver en række problemer, både i forhold til faciliteterne, den generelle stand på dem, samt rekruttering og fastholdelse af borgerne i foreningernes idræstilbud. Og set i lyset a projektet med Bevæg dig for livet / Visionskommunen virker det underligt, at man med den ene hånd vil gøre noget for at få flere til at være aktive og med den anden lægger op til at skære eller i hvert fald ikke sætte flere ressourcer af til idrætsområdet. Det er jo fint, at der er involvering af mange dele af forvaltningen i Bevæg dig for livet, men hvis vi skal rykke noget er det ikke dem der i forvejen er i behandlersystemet vi skal have fat på, det er en opgave der allerede er i gang. Vi skal have fat i dem der bare ikke er aktive nok, hvilket vi anser som de lavthængende frugter.

Man kan så spørge hvorfor de ikke er aktive nok? Det skyldes mange faktorer, men tidssvarende faciliteter, nok af dem på de tidspunkter hvor brugerne ønsker at benytte dem er i hvert fald en væsentlige faktorer. Mange af de faciliteter vi har er ved at være gamle og nedslidte og svarer ikke til de forventninger borgerne stiller i dag. Det gælder f.eks. gamle og dårligt vedligeholdte og rengjorte omklædningsrum og nedslidt materiel. En anden årsag er økonomi. Med et meget lavt tilskudsniveau er der er høj grad af selvfinansiering i foreningerne og den er stigende, dels fordi der skæres i tilskud og puljer og dels fordi der ikke er afsat midler til tilskud til pensionister. Men en stærkt voksende gruppe af ældre, finder vi det nødvendigt, at der afsættes midler til at støtte disse i at have aktivt liv. Det er kendt, at ældres, og for den sags skyld alle borgeres, livskvalitet og helbred styrkes væsentligt af aktiviteter. Det gælder både de fysiske aktiviteter, men også i høj grad de mentale og sociale. Og her er idrætsforeningerne altså et superbilligt alternativ til det offentlige behandlersystem. Men det kræver at der bakkes op om dem og at der gives økonomiske tilskud ikke bare til de unge, som er lovbestemt, men også til de ældre.

Det er derfor vores helt klare anbefaling, at man i budgetprocesserne, både nu og i fremtiden, tænker mere langsigtet og får styrket hele området omkring idrætsforeningerne.

De vigtigste områder er:

- En styrket vedligeholdelse og opdatering af haller og andre faciliteter.
- Puljer til at understøtte de tiltag, som forhåbentligt vil komme med Bevæg dig for livet / Visionskommune projektet. Både i forhold til uddannelse af trænere og instruktører og i forhold til materiel til nye aktiviteter.

Helt generelt savner vi i budgetoplægget at kunne se en opbakning til Bevæg dig for livet / Visionskommune projektet. Det er efter vores overbevisning helt afgørende for et succesfuldt projekt, at man kan se at der er en sammenhæng mellem det kommunen gør og det den siger. Det betyder at man, hvis man virkelig ønsker at være visionskommune, følger dette op med reelle muligheder for at starte nye initiativer og faktisk gennemføre dem. Derfor er det nødvendigt at kunne søge midler til disse, hvilket igen gerne må ses i dette budgetoplæg.

Lars Dalsgaard, Formand Lejre Idrætsunion.

Lejre Lærerforening

Danmarks Lærerforening i Lejre Kommune

Hvalsø 17-09-2018

Høringssvar til Budget 2019-22

I det tekniske budgetforslag, og omprioriteringskataloget til budget 2019-22, er der lagt op til en række initiativer, som vi vurderer, vil betyde forringelser for medarbejderne på skolerne i Lejre Kommune.

Lejre Lærerforening er bekymret for, om de omprioriteringer, der lægges op til i budgetforslaget, vil medføre at Lejre Kommune vil få svært ved at leve op til tidligere beslutninger, der er vedtaget politisk for folkeskolen. Det er beslutningen om tidlig indsats for børn og unge, og kommunens arbejde med det sammenhængende børneområde.

Kommunalbestyrelsen har for folkeskolen vedtaget strategier, som fx suveræne skoler og berigende læringsmiljøer. Lejre Lærerforening tvivler på, at det vil være muligt at kunne leve op til de strategier med budget 2019.

For at medarbejdere og ledere skal kunne lykkes med dette, kræver det, at der er det nødvendige antal medarbejdere og økonomiske ressourcer tilstede.

En reduktion i medarbejderstaben, som nævnes flere steder i omprioriteringskataloget, vil føre til et øget arbejdspress på de resterende medarbejdere, som igen kan medføre øget sygefravær, manglende arbejdsglæde og dårligt arbejdsmiljø.

Yderligere er Lejre Lærerforening bekymret for, om medarbejderne på skolerne i Lejre Kommune kan levere den nødvendige kvalitet og det serviceniveau, som er besluttet i kommunen.

Resultatet af social kapitalmålingen i 2017 viste, at et af de områder, der scorede lavest, var tid til opgaveløsningen. Dette afhjælper budget 2019 på ingen måde.

Med forsat manglende tid til at løse opgaverne, samt tid til kerneopgaven, er Lejre Lærerforening bekymret for, om det vil være muligt at fastholde nuværende medarbejdere, endsige rekruttere nye til kommunen.

Ovenstående faktorer er med til, at den kvalitet i kerneopgaven og det serviceniveau, som bliver leveret til borgerne, vil falde.

Vi anerkender det nødvendige i gode og tidssvarende skoler, daginstitutioner, plejehjem og ældrecentre, men det skal holdes op mod de konsekvenser som omprioriteringerne vil have for medarbejderne, samt de tidligere politiske beslutninger kommunalbestyrelsen har taget.

Venlig hilsen
Per Brinckmann
Formand Lejre Lærerforening

Lejre Kommune

Gevninge d. 20. september 2018

budget@lejre.dk

Høringsvar fra Lejres Musikskolens bestyrelse vedr. budgetforslag 2019-22

Lejre Kommune har 30. august sendt budgetforslag 2019-22 i høring. Bestyrelsen på Lejre Musikskole har følgende kommentarer til forslaget.

Overordnet høringssvar

Bestyrelsen på Lejre Musikskole er meget overraskede over, at der ikke er medtaget en plan for forbedringer for musikskolens uholdbare lokalesituation, og bestyrelsen er på den baggrund stærkt bekymrede for musikskolens fremtidige kvalitet og drift. Undervisning i uegnede lokaler påvirker uundgåeligt både medarbejdernes arbejdsmiljø og elevernes læring. Derudover finder vi det stærkt bekymrende, at der er stillet forslag om at spare den succesfulde kompagnonundervisning væk.

Baggrund

Bestyrelsen for Lejre Musikskole er valgt af forældre til mere end 500 børn, som er tilmeldt musikskolen. Forældrenes egenbetaling udgør sammen med statstilskuddet ca. 50 % af musikskolens budget – Lejre kommune betaler den sidste halvdel. Lejre Musikskole har gennem en årrække haft store udfordringer med både manglende og ringe lokaler til musikskoleundervisningen, der pt. omfatter 1592 børn (inkl. undervisningen i folkeskolen og kulturpakkerne) og unge hvilket svarer til at 18 % af Lejres børn og unge er i kontakt med musikskolens lærere. Der er tilknyttet 25 fagspecifikke undervisere til musikskolen, som underviser på 8 forskellige steder i kommunen, hvoraf 3 er hovedlokationer.

Musikskolens undervisningslokaler

Musikskolens bestyrelse har gentagne gange i løbet af de sidste 10 år haft dialog med både medarbejdere og politikere i Lejre Kommune vedr. musikskolens undervisningslokaler, som er placeret i kommunens eksisterende lokaler på folkeskolerne, i idrætshaller og i kulturfaciliteter. Musikskolens bestyrelse har gentagne gange udtrykt bekymring for manglende lokaler samt en del af lokalernes ringe egnethed som undervisningslokaler til musik – flere er formentlig slet ikke egnede til undervisning.

Både musikskolens bestyrelse og kommunens forvaltning har fremlagt konkrete løsningsforslag til forbedring af musikskolens lokalesituation – senest på møde i kommunalbestyrelsen d. XX, hvor kommunalbestyrelsen fik forelagt 3 forskellige konkrete løsningsmodeller.

Musikskolens bestyrelse er på den baggrund meget forundret over, at der i budgetforslag 2019-22 ikke er medtaget et budget for nogle af de tre løsningsforslag, der indeholder forbedringer for de tre hovedlokationer. Dette indebærer, at musikskolens uholdbare lokalesituation ikke forbedres – og bestyrelsen er på den baggrund stærkt bekymrede for musikskolens fremtidige drift og kvalitet.

Vi minder om, at der særligt i Lejre/Allerslev er store problemer med manglende og egnede lokaler, og hvor musikskolen ikke er medtænkt i den planlagte udbygning af Allerslevs Skole inkl. hallen ifm. flytningen fra Gl. Allerslev Skole, hvor musikskolen tidligere har haft lokaler – og helt uventet ikke er en del af genhusningsplanen. De få lokaler som musikskolen (delvist) råder over i Lejre kan slet ikke leve op til behovet for musikundervisningen pt. og en yderligere udbygning af Lejre by vil blot give et endnu større pres på musikskolen med flere elever. Det vil kræve endnu flere lokaler.

Kompagnonundervisning

Kompagnonundervisningen er en grundlæggende del af musikskolens virksomhed. Det er et tilbud som kommer alle kommunens børn til gode, og det giver børnene og lærerne mulighed for at opleve et anderledes og spændende læringsmiljø, som ikke blot udvikler børnenes musikalske færdigheder, men i høj grad gør dem læringsparate ift. tilegnelse af boglig viden og styrker klassens sociale samhørighed og sociale kompetencer.

Derudover er kompagnonundervisningen musikskolens mulighed for at give børnene i 0. klasse et attraktivt tilbud. Grundet den lange skoledag er det ikke længere muligt at lægge undervisningen efter skoletid. Hvis kompagnonundervisningen spares væk, vil det betyde en umiddelbar kraftig reducere i arbejdstid for mange af Lejre Musikskoles lærere og på længere sigt vil det formentligt betyde stor nedgang i elever i

Anbefaling

- At der medtages en af løsningsmodellerne (som fremlagt på kommunalbestyrelsesmødet d. XX) i budgetforslag 2019-22, og at der udarbejdes og vedtages en flerårig strategi for musikskolens brug af lokale, så undervisningen kan hænge sammen mht. kvalitet, drift og trivsel for elever og medarbejdere.
- At kompagnonundervisningen bevares i dens nuværende form.

På bestyrelsens vegne

Henrik Nevers

Formand for Lejre Musikskole

Støtteerklæringer

Det er med stor beklagelse, at undertegnede foreninger konstaterer, at Lejre Musikskoles lokaleønsker ikke er tilgodeset i kommunens budget for 2019.

Vores beklagelse skyldes, at Musikskolens brug af lokaler i Hvalsø Kulturhus lægger pres på foreningernes ønsker og handlemuligheder i forhold til arrangementer og mødeaktivitet. Her tænkes især på Kultursalen, som ikke er egnet til undervisning.

Vi håber, at der vil kunne gøres noget ved situationen.

Med venlig hilsen

Mikael Bent Hansen

Formand for Hvalsø Kulturhus

På vegne af:

Lejre Fotoklub

Spor 1 Teaterforening

Sangskriverklubben

Kulturkaravanen

Kultur Event Forening

Foreningen for hjemmepassede børn

Kulturhus Felix er meget glade for samarbejdet med Lejre Musikskole og Musikskolens bidrag til at bringe liv og børn i huset. Og vi er glade for at Musikskolen overtog den anden bygning på grunden – det tidligere Lejre Arkiv. Musikskolen og Kulturhuset passer rigtig fint sammen.

Bestyrelsen for Kulturhus Felix har en række overordnede principper / ønsker for aktiviteterne i huset: at huset blive brugt så meget som muligt (herunder at størrelsen af låneafgifterne ikke begrænser brugen), at der er stor bredde i aktiviteterne i både indhold og aldersspredning, og at alle lokaler stilles til rådighed for alle.

Vi har dog i forhold til Musikskolen måtte give køb på et af vore principper for huset – nemlig at ingen bruger har eneret på bestemte lokaler i huset. For at hjælpe Musikskolen i jeres udfordringer med at få tildelt tilstrækkelige og tilfredsstillende lokaler, har vi (midlertidigt) accepteret at Musikskolen har fået et af lokalerne i huset stillet til rådighed.

Et af vore andre principper – bredden af aktiviteterne i huset – kan desuden blive udfordret af Musikskolens forøgede ønsker til at benytte huset til jeres undervisning – herunder hvis jeres aktiviteter i huset larmer så meget at de øvrige lokaler i huset ikke samtidig kan benyttes til andre formål. Oplægget til Budget 2019/22 for Lejre Kommune vil naturligt medføre et øget pres fra Lejre Musikskole til at udnytte alle de forskellige muligheder for at skaffe tilstrækkelig lokaler til jeres undervisning – herunder Kulturhus Felix. Felix' bestyrelse vil være meget ærgerlig, hvis dette begrænser bredden af aktiviteter i huset. Bestyrelsen for Kulturhus Felix støtter derfor (og generelt) Lejre Musikskole i jeres ønsker til at Lejre Kommune afsætter de nødvendige midler til at etablere tilstrækkelige og tilfredsstillende forhold og lokaler til jeres fantastiske aktiviteter.

Felix har i øvrigt taget initiativ til at der bliver udarbejdet en helhedsplan for området omkring Felix og Musikskolen. Vi har udarbejdet et idéoplæg (vedhæftet), og der var borgermøde den 28/8 i Felix om projektet. Musikskolen er en naturlig del af dette projekt.

Mvh, på vegne af Felix' bestyrelse

Per Nørgård

Høringssvar til budgetforslag 2019-2022. Forslag nr. 3.10.12

Nedlæggelse af SFO3.

Lejre Ungdomsskoles bestyrelse ønsker med dette høringssvar at rette opmærksomhed på konsekvenserne ved lukning af SFO3 i Lejre kommune.

De unge brugere vil ikke længere have SFO3 som et værested og samlingspunkt. Det kan betyde et tab af socialisering for målgruppen. Der vil være en risiko for at nogle vil søge alternative tilbud, som ikke er hensigtsmæssige for den unge, eller samfundet som helhed. Den enkeltes udvikling ind i voksenlivet kan gå for hurtigt eller bliver inspireret af de forkerte. Alkoholindtagelse, hærværk og graffiti eller bare højrøstede forsamlinger i landsbyerne kan skabe utryghed blandt borgerne.

SFO3 er funderet på en høj grad af medbestemmelse for brugerne. Muligheden for at være med til at skabe et sund social miljø, med plads til forskelligheder og fokus på den enkeltes ressourcer og kompetencer, vil gå tabt.

Mange af 6 – 8 klasses eleverne deltager i kreative og andre aktiviteter og bruger i den forbindelse de voksne i SFO3'en til at 'læse dagens skolegang af' og vil miste denne umiddelbare mulighed for andre voksnes tilbagemeldinger end deres forældres.

Det vurderes at en betragtelig del af SFO3 brugerne ikke kommer i andre fællesskaber og tilbud. En lukning for dem vil have særlig stor konsekvens.

Sekundær konsekvens.

Hvis SFO3 nedlægges vil kommunens SSP (Samarbejdet mellem Skole/Social/Politi) få vanskeligere vilkår. Det er blandt andet fra klubmedarbejdere, at der henvises til SSP når en ung beretter om problemstillinger i hjem eller omgangskreds.

En personalereduktion som følge af lukning af SFO3 vil have betydning for Ungdomsskolens fleksibilitet og robusthed.

P.v.a Lejre Ungdomsskoles bestyrelse
Marinus Bastian Meiner, formand

Høringssvar til budgetforslag 2019-2022. Forslag nr. 3.10-11

Nedlæggelse af aftenklubber i Ungdomsskolen og på Allerslev Skole.

Lejre Ungdomsskoles bestyrelse ønsker med dette høringssvar at rette opmærksomhed på konsekvenserne ved lukning aftenklubberne i Ungdomsskolen og på Allerslev Skole.

Det er vanskeligt at forestille sig Ungdomsskolen uden aftenklub - som et seriøst tilbud til kommunens unge. Det er i aftenklubberne at kommunens medarbejdere opfanger trends og udviklingen blandt kommunens unge, som danner grundlag for hvilke aktiviteter og undervisning Ungdomsskolen skal tilbyde.

Aftenklubben som et alternativt møde- og aktivitetstilbud er værdifuldt for de unge, især for de unge som måske ikke kommer i musikskolen eller i idrætsforeningerne. Mange af de unge som gør brug af Ungdomsskolens fritidsundervisning og andre aktiviteter, har aftenklubben som indgangen til Ungdomsskolen.

Aftenklubbernes personale er en ekstra voksen for brugerne. Klubben kan være stedet hvor en ung gribes, hvis han eller hun er på vej på en forkert kurs – eller slet ingen kurs.

Aftenklubberne er funderet på en høj grad af medbestemmelse for brugerne. Muligheden for at være med til at skabe et sund social miljø, med plads til forskelligheder og fokus på den enkeltes ressourcer og kompetencer, vil gå tabt.

Hvis Aftenklubben nedlægges vil kommunens SSP (Samarbejdet mellem Skole/Social/Politi) få vanskeligere vilkår. Det er blandt andet fra klubmedarbejdere, at der henvises til SSP når en ung beretter om problemstillinger i hjem eller omgangskreds. Der vil være en risiko for at nogle vil søge alternative tilbud, som ikke er hensigtsmæssige for den unge, eller samfundet som helhed. Den enkeltes udvikling ind i voksenlivet kan gå for hurtigt eller bliver inspireret af de forkerte. Alkoholindtagelse, hærværk og graffiti eller bare højrøstede forsamlings i landsbyerne kan skabe utryghed blandt borgerne.

En konsekvens, hvis forslaget effektueres, vil være en personalereduktion med deraf nedsat fleksibilitet og robusthed i Ungdomsskolen.

P.v.a Lejre Ungdomsskoles bestyrelse
Marinus Bastian Meiner, formand

Høringssvar til budgetforslag 2019-2022. Forslag nr. 3.10.12

Nedlæggelse af SFO3.

Lejre Ungdomsskoles bestyrelse ønsker med dette høringssvar at rette opmærksomhed på konsekvenserne ved lukning af SFO3 i Lejre kommune.

De unge brugere vil ikke længere have SFO3 som et værested og samlingspunkt. Det kan betyde et tab af socialisering for målgruppen. Der vil være en risiko for at nogle vil søge alternative tilbud, som ikke er hensigtsmæssige for den unge, eller samfundet som helhed. Den enkeltes udvikling ind i voksenlivet kan gå for hurtigt eller bliver inspireret af de forkerte. Alkoholindtagelse, hærværk og graffiti eller bare højrøstede forsamlinger i landsbyerne kan skabe utryghed blandt borgerne.

SFO3 er funderet på en høj grad af medbestemmelse for brugerne. Muligheden for at være med til at skabe et sund social miljø, med plads til forskelligheder og fokus på den enkeltes ressourcer og kompetencer, vil gå tabt.

Mange af 6 – 8 klasses eleverne deltager i kreative og andre aktiviteter og bruger i den forbindelse de voksne i SFO3'en til at 'læse dagens skolegang af' og vil miste denne umiddelbare mulighed for andre voksnes tilbagemeldinger end deres forældres.

Det vurderes at en betragtelig del af SFO3 brugerne ikke kommer i andre fællesskaber og tilbud. En lukning for dem vil have særlig stor konsekvens.

Sekundær konsekvens.

Hvis SFO3 nedlægges vil kommunens SSP (Samarbejdet mellem Skole/Social/Politi) få vanskeligere vilkår. Det er blandt andet fra klubmedarbejdere, at der henvises til SSP når en ung beretter om problemstillinger i hjem eller omgangskreds.

En personalereduktion som følge af lukning af SFO3 vil have betydning for Ungdomsskolens fleksibilitet og robusthed.

P.v.a Lejre Ungdomsskoles bestyrelse
Marinus Bastian Meiner, formand

Kommentarer til Lejre Kommune Budgetforslag 2019 – vi savner analyser bag, at ledelseslagene trimmes og fokus på udvikling af landsbyerne.

Lejre Kommune har fremlagt forslag for Budget 2019 som rummer en lang række besparelsesforslag. Der skæres på mange områder; skoler, offentlig transport, ældreområdet og en række mindre puljer af relevans for fx uddannelse af medarbejdere og landsbyer.

Det er et budget hvor der skæres hårdt og det er svært at se hvad politikerne vil gøre for at udvikle Lejre. Vi savner visioner, vi savner konkrete initiativer i forhold til udvikling af landsbyerne og vi savner at der sættes midler af til et landsbyudvalg, som borgmesteren tidligere har sagt.

Besparelserne er flere steder fremlagt uden analyse af effekterne. Vil fx besparelse på en pulje til ansættelse af fleksjobbere i kommunale virksomheder give en besparelse, når man regner alt med? Vil fjernelse af dobbeltlærerordning gøre, at vi fortsat kan kalde skolerne suveræne - og tiltrække nye borgere og fastholde børn i folkeskolen fremfor i privatskoler? Flere af forslagene forekommer at være rene regnearksøvelser på hvad der kan spares på kort sigt – men besparelse på fx skoleområdet er både indirekte og direkte en dårlig investering. Netop dobbeltlærerordningen kan være med til at inkludere flere børn i folkeskolen, fremfor at de skal tilbydes specialundervisning.

Forslaget er præget af at der primært skæres i ” de varme hænder ” - dem der gør noget for borgerne, mens der ikke tages livtag med det relativt store lag af ledere, centerchefer og direktører.

Der spares på efteruddannelse af medarbejdere, så der ikke bliver råd til at sikre en bedre opgaveløsning og fastholde kompetente medarbejdere som løser de faktiske og borgernære opgaver fuldstændigt uden perspektiv. Ligeledes er forslaget om at spare tilskuddet til julefrokosten for medarbejdere så den bliver 100% brugerbetalt symbolsk, for at spare 75.000 ud af et budget på 1,5 mia. kr.

Vi er tilhængere af rettidig omhu og trimmede budgetter, med det bliver mere og mere tydeligt at kommunalbestyrelsens tænkning og indsats for udvikling, er øget centralisering i form af flere institutioner i borgmesterbyerne, og det kan risikere at blive en meget dyr prioritering for alle borgere. Vi mener der skal satses meget mere på tiltrækning af tilflyttere til hele kommunen, så andelen af folk i den arbejdsduelige alder øges og skatteindtægterne stiger, og dermed sikre en sund økonomi og en ordentlig kommunal service.

Niels Boye

Jesper Reumert

Levende Landsbyer

Høringssvar til budgetforslag 2019 – 2022 fra Lokaludvalget for De Sociale tilbud til psykisk handicappede

LU vil gerne kvittere for kommunalbestyrelsens melding om rettidigt omhu i forhold til at fremtidssikre kernevelværdien, der hvor behovet er.

Et udmeldt budget med tilhørende bilag, herunder omprioriteringskatalog, har dannet grundlag for, at LU på vores møde den 18.9.2018 har debatteret kataloget og har følgende høringssvar:

Angående omprioriteringsforslag 6.20.33 "Nedlæggelse af 1 stilling i værested for psykisk handicappede på Horseager".

Der er på Værestedet Horseager en bekymring for, at værestedets aktiviteter nedlægges til halv drift. Ved nedlæggelse af en stilling, kan det betyde, at arbejdet med støttende samtaler, udvikling og fastholdelse af sociale kompetencer vil blive reduceret, hvilket vil kunne føre til flere indlæggelser. Endvidere en bekymring for, at borgere vil fravælge tilbuddet, hvilket understøtter ensomhed og isolation.

Angående omprioriteringsforslag 6.20-10 Nedsættelse af serviceniveau ved tilbud om støttekontaktperson

Der er en bekymring i Team Bostøtte for, at for hurtigt afsluttede borgere dukker op i systemet igen og dermed bliver en "svingdørs borger". Tid er en vigtig faktor for, at borgeren kan udvikle sig henimod det bedre. Den nye lovgivning § 82 B med mulighed for at etablere afgrænsede forløb, som forebyggelse til længerevarende § 85 støttekontaktpersonforløb, har ikke været afprøvet og effekter kendes derfor ikke.

En nedskæring af både værestedstilbud og samtidig indførelse af tidsbegrænsede støttekontaktpersonforløb skønnes ikke hensigtsmæssigt. Mange borgere fortsætter i værestedstilbud efter afsluttet støttekontaktpersonforløb. En serviceændring vil således ikke være hensigtsmæssig. Der er en bekymring for, at flere psykisk sårbare vil få flere indlæggelser og sundhedsudgifter i denne forbindelse vil stige.

Angående forslag nr. 6.20-11 samt 6.20-06 " Nedlæggelse af kommunalt betalt aktivitet på Solvang samt udtage pladser af Rammeaftalen fra Botilbuddet Solvang.

Der synes svært gennemskueligt, hvorledes besparelser opnås ved omlægning af botilbuddet samt aktivitetstilbuddet. Den nuværende harmoni ved, at alle deltager i aktiviteter ud fra ønsker og funktionsniveau, vil ikke

længere være gældende. Borgerne vil have svært ved at kunne forstå ikke at være velkomne i de nuværende fælles aktiviteter.

Det skal bemærkes, at der i den seneste rapport fra Social Tilsynet blev fremhævet, at Solvang var et samlet godt tilbud, hvor der blev udført et godt stykke arbejde. Ændringer med serviceforringelser til følge vil kunne have indvirkning på borgernes funktionsniveau og trivsel.

Med venlig hilsen

LU for De Sociale tilbud til psykisk handicappede.
D. 19. september 2018

Den selvejende institution Bramsnæs

Børnehusene Hyllinge og Rollingen
Stationsvej 12 A og Lorentzensvej 8
4070 Kr. Hyllinge
Tlf. 3056 0944

Kr. Hyllinge d. 18. september 2018

Høringssvar budget 2019-22

LU har med interesse læst høringsmaterialet vedr. budget 2019-22 og har følgende kommentarer:

Vi værdsætter, at der afsættes midler til anlæg og vedligeholdelse. Det er godt med opmærksomheden på, at der er et anlægs- og vedligeholdelsesbehov. Vi vil gøre opmærksom på muligheden for at bruge vores midler i vores ejendomme til at oprette vuggestuepladser, da der fortsat er et behov. Der er efterspørgsel på disse, og der har været opnormeret på vuggestuepladser i både Fjordly og Ammershøj i foråret.

Vores bekymring ligger mest i forslaget om én områdeleder for område C, selvejende og dagplejen. I forhold til størrelsen af områderne, giver det god mening, men der bliver nogle knaster bl.a. i fht. økonomien, da vores økonomi ikke kan være fælles med de kommunale. Desuden er vi bekymrede for vores lønbudget, og hvad det vil komme til at betyde for personalet. Hvis vi får et mindre budget før vi kan reducere i personalet, vil det også få indvirkning på vores budgetoverholdelse.

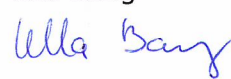
Vi stiller os til rådighed for et samarbejde om den bedst mulige løsning for alle.

På lokaludvalgets vegne

Nanna Djekic Hermansen
TR og næstformand i LU

Områdeleder
Ulla Bang

Bramsnæsvigskolens Lokaludvalgs høringsvar ang budget 2019-2022

LU er overordnet bekymret over ønsket om at flytte midler "fra varme hænder til de kolde mursten".

LU er bekymret for nedenstående konsekvenser ved gennemførelse af omprioriteringskataloget:

- Presset på arbejdsmiljøet vil stige og den sociale kapital dermed falde.
- Kvaliteten af det arbejde, som lærere og pædagoger kan yde, hvis de beskrevne forslag gennemføres, vil falde.
- Det kan blive sværere at rekruttere dygtige kandidater til lærer- og pædagogstillinger.
- Ambitionsniveauet på "Børn- og læringsområdet" opleves svært at leve op til i sammenhæng med besparelserne.
- Visionen beskrevet i Suveræne skoler med vendinger som "Attraktive skoler", "trygge og nære læringsmiljøer", "udfordres passende", mv. sammenholdt med omprioriteringsforslagene, oplever LU ikke hænger sammen.

LU oplever, at nogle af de forskellige punkter i omprioriteringskataloget ikke hænger sammen og i nogle tilfælde er i direkte modsætning til hinanden. Eks.:

Mere kvalificeret inklusionsindsats og forslaget om fjernelse af tid til vejledere og 2-voksenordningen.

LU foreslår, at skolestarten indledes tidligere (f.eks. 1. maj), som vil lette belægningen i børnehaverne og lette skolestarten for eleverne.

Med venlig hilsen

Lokaludvalget på
Bramsnæsvigskolen
Elverdamsvej 204
4070 Kr. Hyllinge
Tlf. 4640 5111
mail: bos@lejre.dk

Vedr. høringsvar til Lejre Kommunes budgetforslag 2019-22 fra lokaludvalget for De Sociale tilbud til borgere med udviklingshæmning

Lokaludvalget sender hermed høringsvar til det tekniske budget, som økonomiudvalget har sendt i høring.

Vi har ingen bemærkninger til det tekniske budget, men har noteret os, at der i høringsmaterialet er et omstillings- og prioriterings katalog, hvor Bofællesskaberne i Lejre og Botilbuddet Bramsnæsvig indgår med flere reduktionsforslag.

Vi er opmærksomme på direktionens anbefaling om, at der bør afsættes et større budget til anlægsinvesteringer, samt at denne højnelse af anlægsbudgettet vil kunne findes, ved en omstilling og reduktion i det nuværende driftsbudget.

Hvis Kommunalbestyrelsen i den kommende budgetproces vælger, at anvende forslagene fra omstillings- og prioriteringskatalog. Da anbefaler lokaludvalget, at der er fokus på forslagernes konsekvenser, i det serviceforringelserne vil få væsentlig betydning, for disse borgeres mulighed for et aktivt og selvstændigt liv.

På vegne af lokaludvalget

Næstformand Sandy Irene Breinbjerg og formand Michael Jørgensen

Trællerupskolen 19. september 2018

Høringssvar vedr. budget 2019 – 2022

Overordnet ser vi så generel en forringelse på både skole- og SFO-niveau, at det vil blive mærkbart, særligt i specialundervisningsregi, da der ikke længere er plads til forebyggende/tidlige indsatser.

Vi ligger på nuværende tidspunkt betydeligt under gennemsnittet for kommunerne i Danmark i forhold til tildeling pr. elev.

LU er stærkt oplever det stærkt bekymrende, at vi fjerner varme hænder for at lægge pengene i anlæg.

Hvis vi skal pege på det, der i vores optik gør mindst ondt, så vil det være at afskaffe svømmeundervisningen, kompagnonundervisning i folkeskolens 0. klasser samt reducere budget til aktivitetsbaserede udgifter til både skole og SFO. I stedet for J-klasserne foreslår vi, at der i gives et tilbud til de ordblinde børn på distriktsskolerne.

Mette Nørskov
Formand

Hanne List
Næstformand

**Hørings svar fra LU Frit Valg omprioriteringskataloget .
D. 18 September 2018.**

LU Frit Valg støtter generelt op om forslagene enkelte er kommenteret da de har direkte indflydelse på samarbejdet med Frit Valg-hjemmeplejen.

6.10-05 Forflytning fra to til en; der kan være risiko for belastning af medarbejderne og eventuel stigning i arbejdsskader. Det vil være vigtigt, at hjælpemidler og korrekt instruktion er til stede.

6.10-07 Ophør af klippekortordning i Frit Valg; oplevelser og aktiviteter vil fremadrettet ikke være muligt at tilbyde borgerne. Det vil for nogle borgere betyde mindre livskvalitet.

6.10-09 Medicindosering hver 4. uge/standard; fagligt vil det være urealistisk at alle borgere kan overgå til medicindosering hver 4. uge. Borgerne har stigende kompleksitet og får mange varierende præparater. Vi kan ligeledes være bekymrede for den forebyggende indsats i forhold til hele borgerens situation.

6.10-13 Sygeplejeartikler, øget egenbetaling; der er risiko for, at borgerne fremadrettet køber de billigste produkter- hvilket kan medføre øget interval for sårskift og dermed stigning i indsatser i sygeplejen og længere sårhelings tid.

6.10-14 Hjemmepleje, tøjvask hver 2. uge: ikke hensigtsmæssigt da mange borgere har et stort behov for skift af beklædning da der ofte kan ske uheld i underbenklæder, seng. Ældres motorik og bevægelse er påvirket. At kunne fremstå pæn i tøjet betyder værdighed hos den enkelte.

6.10-26 Tjek af kørelister, ind møde tider i hjemmeplejen; relevant at gennemgå arbejdsgange og indføre forskudte arbejdstider. Det kan medføre at nogle medarbejdere vil opleve manglende faglig sparring og mulighed for, at tilrettelægge arbejdet i et fælles forum. Nogle vil opleve mindre tilfredshed i det daglige.

Kristina Jensen Konstitueret Leder af Frit Valg Hjemmeplejen, Formand for LU
Susan Stengelshøj Primærsp. Næstformand LU

Koncernøkonomi & Analyse
Att.: budget@lejre.dk

Høringsvar til Budget 2019 fra Lokaludvalget i Center for Teknik & Miljø

På mødet den 20. september 2018 drøftede lokaludvalget i Center for Teknik & Miljø høringsmaterialet til Budget 2019 og herunder det udarbejdede omstillings- og reduktionskatalog. Lokaludvalget drøftede særligt forslaget om nedlæggelse af 1½ stilling i Center for Teknik & Miljø. Konsekvenserne af at gennemføre dette forslag er beskrevet som følger:

For borgere og virksomheder:

- Længere processer for lokalplaner. Herunder længere ventetid inden lokalplaner bliver igangsat.
- Risiko for borgeroplevelser af planløsninger, der ikke er gennemtænkt.
- Færre borgermøder.
- Mindre facilitering af borgerprojekter/puljeprojekter.
- Mindre tid til køb/salg af ejendomme.
- Den lave prioritering af energiplanlægningen og klimaarbejdet bibeholdes.
- Længere sagsbehandlingstider på nogle sagstyper afhængig af prioritering mellem sagstyperne.

For medarbejdere:

- Stigende arbejdspress på medarbejder der i forvejen er presset på arbejdsopgaver.
- Mindre tid til kompetenceudvikling af den enkelte medarbejder.
- Sværere at fastholde eksisterende og tiltrække nye medarbejdere.
- Flere klager som tager tid fra sagsbehandling - en ond cirkel.
- Øget risiko for stress og nedbrud.

For Lejre Kommunes værdier:

- Mindre tid til at understøtte borgerinitiativer og samskabelsesprocesser.
- Mindre tid til innovation, fundraising m.m.

- Mindre tid til afdelingsbidrag til tværgående projekter f.eks. implementeringen af "Vores Sted".
- Mindre tid til at finde de gode løsninger sammen med borgere og virksomheder.
- Det gode liv på landet i nyt byggeri får en sværere og langsommere vej.
- Mindre tid til samskabelse om det gode liv på landet.
- Mindre tid til at integrere naturen i alt.

Vi oplever, at Lejre Kommune er inde i en positiv udvikling. Befolkningen vokser, der bliver skabt nye jobs i erhvervslivet, ledigheden er lav, ejendomsmæglerne melder om stor interesse for at flytte til Lejre Kommune, hvilket viser sig i stigende huspriser. Samtidig bliver der bygget mange nye boliger, der tilgodeser de forskellige befolkningsgruppers behov. Vores arbejde i Center for Teknik & Miljø består i høj grad af at understøtte den bæredygtige vækst og udvikling i Lejre Kommune. Men udviklingen skaber også et betydeligt arbejdspress i centret, og det er svært at følge med.

Bæredygtig vækst er en af Lejre Kommunes fem vigtige kerneopgaver. Lokaludvalget vil gerne gøre opmærksom på, at eventuelle besparelser i Center for Teknik & Miljø kan få alvorlige konsekvenser for centrets muligheder for at understøtte den bæredygtige vækst i Lejre Kommune. Det er som sagt allerede svært at følge med højkonjunkturen, og besparelser i form af personalereduktioner i Center for Teknik & Miljø vil få konsekvenser for Lejre Kommunes borgere, virksomheder og medarbejderne og for mulighederne for at føre Lejre Kommunes værdier ud i livet.

Med venlig hilsen

Peter Due Østerbye
Formand

Eskild Dalsgaard Lund
Næstformand

Dato: 20. september 2018

Hørings svar til budget 2019-2022 fra CØH

Lokaludvalget i CØH har drøftet det udsendte høringsmateriale til budget 2019-2022 og har følgende bemærkninger:

Vi har forståelse for, at der skal ske besparelser til budget 2019-2022, således at Lejre Kommune har mulighed for at foretage investeringer på anlægsområdet og dermed imødekomme fremtidige behov, som kommunen står overfor. Samtidig er det ønskeligt at kommunen ikke fører en "stop-and-go" økonomi, men får taget de nødvendige tiltag ved årets start og i løbet af året kan fokusere på at opnå budgetoverholdelse.

- CØH opfordrer til at der i forbindelse med en eventuel vedtagelse af omprioriteringsforslag, der vil medføre reduktion i medarbejderstaben, er fokus på, hvordan vi som Lejre Kommune kan tilbyde berørte medarbejdere andre stillinger i kommunen, inden en evt. afskedigelse iværksættes.

CØH vil opfordre til, at budget 2019-2022 giver økonomisk råderum til, at der fortsat kan investeres i øget digitalisering og automatisering af arbejdsprocesser. Et sådant økonomisk råderum vil kunne bidrage til effektiviseringer på længere sigt.

LU, Center for Økonomi & HR

Camilla vang Taankvist
Formand

Randi Reckeweg
Næstformand

Til kommunalbestyrelsen

Lokaludvalget for dagplejen i Lejre har gennemgået det fremsendte budgetmateriale for 2019-2022 og har følgende kommentarer:

Fælles leder

Dagplejen er en stor enhed med ca. 50 ansatte fordelt over hele kommunen. Vi har en leder til at varetage ledelsesopgaven. Der er 3 dagplejerpædagoger (+ en vakant dagplejerpædagogstilling) som er bindeleddet mellem leder og dagplejerne, og som skal sørge for implementeringen af alle nye tiltag og strategier i kommunen, samt udføre sparring og tilsyn.

Vi har stor fordel af at være et samlet dagplejekontor, hvor vi kan samarbejde på tværs af skole- og bydistrikter. Alle behøver ikke at vide alt, da vi er gode til at bruge hinandens ressourcer og kompetencer. Vi dækker ind for hinanden ved ferie og sygdom, således at der aldrig er et område der står uden ressourcer. Dagplejerne og forældrene har altid mulighed for at få fat i enten lederen eller en dagplejerpædagog.

Som udgangspunkt, er vores ønske at vi beholder vores struktur som den er, men hvis der skal ske en tilpasning, så vil modellen med at dele leder med område C og de selvejende institutioner være den næstbedste løsning. Det kunne overvejes at der blev en pædagogisk leder i dagplejen som kan have det daglige ansvar for pædagogiske opgaver der skal løses. Dette vil i så fald være på samme måde som i daginstitutionerne.

5 % besparelse på driftsbudgettet

At skulle spare 5 % på driftsrammen, vil gå ud over børnene, da der vil skulle spares på f.eks. rytmik, legetøj, udskiftning af sand, samt dagplejens faglige udvikling i form af færre kurser og anden læring. De faste udgifter vil være dem der først bliver betalt, f.eks. Family, It, teknisk service m.m.

På vegne af Dagplejens LU

Marianne Løjesbjerg
leder
center for Børn og Læring
Dagplejen

29361721

Hørings svar til budget 2019 fra LU. Teknisk service

Som det fremgår af omprioriteringskataloget er der foreslået nedskæringer, på 3 af de opgaver Teknisk service i dag leverer. (UTM. 4.30-01, 4.30-02 og 4.30-03) Hvorvidt de opgaver i fremtiden skal løses af Teknisk service vil vi ikke komme nærmere ind på i dette høringssvar. Men at de eventuelt frigivne timer er tiltrængt i hverdagen skal der ikke herske tvivl om. Det at det påtænkes at reducere personalet i Teknisk service er for os helt uforståeligt, da vi er en forholdsvis ny afdeling som endnu ikke er helt på plads. I klynge 1 har vi stadigvæk ikke biler til rådighed, men må transportere os rundt i egne biler.

Det blev i 2017 politisk besluttet, at danne Teknisk service som en selvstændig afdeling, og et sparekrav på 1,1 million blev indfriet. En yderligere reduktion af bemanningen i Teknisk service vil få alvorlige konsekvenser for betjeningen af de tilknyttede skoler, rådhus, daginstitutioner, dagpleje, PPR, tandplejen, sportshaller, ældrecentre og de 350 udlejnings og flygtningeboliger.

Vi opfordrer derfor til ikke at reducere på Teknisk service området, vi er i øjeblikket ved at prioritere vores opgaver, så vi fremover kan løse flere håndværksopgaver og dermed sikre en bedre vedligeholdelse af kommunens bygninger. Vi mener at det på sigt vil give en større gevinst.

Med venlig hilsen.

Lokaludvalget i Teknisk service.

Hvalsø den 19. september 2018

Hørings svar – budget 2019-2022

Vej & Park's lokaludvalg har den 18. september 2018 drøftet budgetforslag 2019-2022 og har følgende kommentarer:

Direktionens oplæg til budgetjusteringer som følge af mindre forbrug CSE:

Vej & Park har nøje fulgt direktionens tidligere krav om at holde igen, når vi er blevet bedt om det som følge af, udgiftstop, udgift tilbageholdenhed, forventet mindre forbrug mm. Derfor mener vi ikke det er et retvisende billede der bliver tegnet af at de udførende enhederne i CSE (Vej & Park og Samordnet Rengøring) vil kunne reduceres fra kr. 3 mio. stigende til kr. 5 mio. samlet for de to virksomheder i Centeret, uden at det får egentlige serviceniveaumæssige konsekvenser, som der skrives i direktionens oplæg.

Yderligere er Vej & Park reduceret med kr. 1.2 Mio. årligt som følge af en teknisk korrektion på vinterbevillingen 4.20.23, varigt fra 2018. Vi mener derfor også denne korrektion på kr. 1.2 mio. skal ses med i den samlede budgetjustering, og dermed medvirke til at den evt. budgetjustering bliver tilsvarende lavere end udspillet

Desuden stiller vi os undrende over for hvordan et mindre forbrug stiger fra kr. 3 mio. til 5 mio. uden der følger en forklaring med hvordan dette mindre forbrug er udregnet.

Et andet sted som har været medvirkende til et mindre forbruget på UTM området er vejafvandingsbidraget, og vejbelysning. Vejafvandingsbidraget og vej belysning var i reference perioden 2014-2017 budgetmæssigt sammen med bevillingen 4.20.22. vejvedligeholdelse, Vejafvandingsbidraget og vejbelysningen som i dag er flyttet fra vejvedligeholdelse til Afdelingen Trafik i CTM, har tidligere svinget kraftigt og været uforudsigeligt og dermed medvirkende til at der blev afleveret et mindre forbrug i størrelsesorden kr. 2.5 mio. i 2016 fra den bevilling.

Samlet set mener vi ikke alle disse penge kan tages fra de to udførende driftsenheder, uden det vil få serviceniveaumæssige konsekvenser.

Søren Holst Poulsen
Formand for Vej & Park's lokaludvalg

Lars G. Madsen
Næstformand for Vej & Park's lokaludvalg

Hvalsø den 19. september 2018

Hørings svar – budget 2019-2022

Vej & Park's lokaludvalg har den 18. september 2018 drøftet budgetforslag 2019-2022 og har følgende kommentarer:

Omstillings- og reduktionsforslag:

Nedsat serviceniveau Vejområdet 4.20-04 og Nedsat serviceniveau grønne områder 4.20-03

Ved at skære to stillinger væk fra Vej & Parks samlede opgaveportefølje, henholdsvis på vejområdet og det grønne område, vil borgerene opleve at der er opgaver der ikke længere vil blive løst, eller at respons tiden bliver længere før opgaverne bliver udført.

En anden konsekvens vil blive at vi ikke vil være nok ansatte i Vej & Park til at udfylde vores egne ruter til vintervagten, dermed skal en eller flere ruter i udbud.

Et udbud af en enkelt stirute og Klasse 3 og 4 veje, der lige er fortaget til vinter sæson 2018/2019, har vist at billigste tilbud næsten er kr. 50.000 dyrere ved en kontraktsum på ca. kr. 300.000, end Vej & Parks egne kontrol tilbud viser, på en vinter sæson udregnet ud fra en gennemsnitlig normalvinter.

Anlægsforslag

Ved at omprioritere driftspenge til anlæg er der risiko for at nye projekter ikke kan få opfyldt den tiltænkte plejeplan, hvis der ikke følger økonomi med til afledt drift til hvert enkelt nyt anlæg.

Afledte driftsomkostninger af anlægsinvesteringer er sjældent indarbejdet i budgetterne. I de seneste år er der afsat mange anlægsmidler i budgetterne til bl.a. cykelstier, pendlerparkering, trafiksikkerhed, nye eller ombygninger af institutioner mm. – hvilket vi selvfølgelig er glade for – men der følger ikke økonomi med til afledt drift til bl.a. fejning, skilte, striber, pleje af grønne arealer eller træer, glatførebekæmpelse mm.

Skal disse stigende driftsudgifter også fremover afholdes indenfor Vej & Parks eksisterende budget, kan det blive nødvendigt at pege på yderligere forringelser af det eksisterende serviceniveau.

Desuden kan vi frygte at de afdelinger som skal gennemføre anlægsprojekterne, vil blive udfordret ressourcemæssigt med de nye anlæg.

En af konsekvenserne, som vi forudser ved et øget ressourcenes i de øvrige afdelinger som Vej & Park samarbejder meget med, F.eks. Trafik og Ejendom, er at vi kan risikere at det samarbejde som vi har om driftsopgaver vil blive prioriteret lavere og dermed udfordre Vej & Park i dagligdagen.

Søren Holst Poulsen
Formand for Vej & Park's lokaludvalg

Lars G. Madsen
Næstformand for Vej & Park's lokaludvalg

Høringsvar fra Lejre Musikskoles Lokaludvalg vedr. budget 2019-22

Vi vil som lærere i Lejre Musikskoles LU gerne knytte nogle kommentarer til Lejre kommunes budget 2019-22. Vi har tre punkter, som vi gerne vil uddybe:

1. Lokaleforhold
2. Kompagnonundervisning
3. Og nedskæring i antal instrumentalelever

Lokaleforhold.

Det er bekymrende, at der endnu en gang ikke er afsat penge til forbedring af Lejre Musikskoles lokaler. Vi er bekendt med, at dette har været på dagsordenen i de sidste 10 år, og vi vil gerne beskrive konsekvenserne af, at det ikke bliver prioriteret. Der er ønsker til forbedringer af afgørende karakter på de fleste af musikskolens undervisningssteder. Særligt forholdene i Arkivet i Lejre er dybt kritisable, og derfor vil vi uddybe dem her.

Vi er glade for at have vores eget hus i byen, men Arkivet er, for nuværende, desværre i en stand som gør, at det ikke er velegnet til undervisning og ophold en hel arbejdsdag.

- **Der er et dårligt indeklima**
Der er fugtigt, der lugter dårligt, det trækker, og det bliver koldt i vinterhalvåret. Flere lærere oplever spændingssmerter i nakke og skuldre, pga. lang tids ophold i kulde. Lærere og elever beholder overtøjet på, når det er koldt.
- **Der er ikke lydisoleret, så det vanskeligt for lærere og elever at koncentrere sig.**
Der er meget støj som skal filtreres, og det er belastende at opholde sig i. Det skaber udfordringer ift. at få skema til at gå op, da man ikke kan undervise i f.eks. trommer og violin samtidig. I praksis betyder det, at nogle lærere må lægge undervisningen på tidspunkter, hvor der ikke er andre i huset. Det skaber et ensomt arbejdsmiljø, og eleverne får ikke oplevelse af, at være en del af et musikmiljø.
- **Undervisningslokaler fungerer også som opholdsrum og gennemgangsrum.**
Det betyder at undervisningen bliver afbrudt konstant. Eleverne har ikke noget sted de kan opholde sig, når de venter. Lærerne kan ikke benytte sig af køkkenfaciliteterne og opholdsfaciliteter i deres pauser, når der undervises i samme lokale.

Det fremgår desuden tydeligt i de sidste to arbejdspladsvurderinger (APV) at det fysiske arbejdsforhold er dybt kritisable.

Kompagnonundervisning.

Der er som besparelsesforslag ift folkeskolen stillet forslag om at spare kompagnonundervisningen i 0. klasse væk. Det forslag vil i sagens natur ramme musikskolen meget hårdt:

- det vil formentligt betyde en dalende tilslutning til musikskolen generelt, da vi mister vores tidlige kontakt med alle skolebørn i kommunen
- grundet børnenes lange skoledag vil det være vanskeligt for musikskolen at skabe et alternativt attraktivt undervisningstilbud til denne aldersgruppe
- kompagnonundervisningsformen giver en forbilledlig mulighed for at forene folkeskolens og musikskolens kompetencer i et for børnene trygt læringsrum, kort sagt: vi når langt i denne undervisningsform
- kompagnonundervisningen er en del af Kulturpakkerne og dermed en del af den kulturelle og dannelsesmæssige udvikling for alle børn i Lejre Kommune, undervisningen styrker (ikke kun deres musikalske, men også) deres sociale, motoriske, og sproglige udvikling
- Lejre Kommunes budget på kulturområdet ligger under landsgennemsnittet, og vi opfordrer til, at det ikke sættes yderligere ned
- det vil få afgørende betydning for flere læreres ansættelsesforhold

Nedskæring i antal af instrumentalelever.

Instrumentalundervisning er kernen af musikskolen og en unik undervisningsform, man ikke tilbyder andre steder. At skære ned på instrumentalundervisningen vil skabe længere ventelister og bryde med tanken om, at der skal være plads til alle.

Afrunding.

Vi vil på det kraftigste opfordre til, at der bliver bevilget penge til en af de løsningsmodeller for renovering af Arkivet, som Lejre Musikskoles Ledelse, på opfordring af udvalget for kultur og fritid, har udarbejdet. Så kan der blive et godt arbejdsmiljø for kommunens ansatte og et godt fritidsmiljø for kommunens børn og unge.

Vi anbefaler entydigt, at bevare kompagnonundervisningen, så alle bh.klassebørn i kommunen kommer i berøring med Lejre Musikskole ved skolestart og får et godt afsæt for videre udvikling og undervisning både i musikskolen og i folkeskolen. Derudover vil vi klart foreslå, at der ikke bliver skåret i antallet af instrumentalelever.

På vegne af lærerne i Lejre Musikskole

Lone Nielsen Darger – Tillidsrepræsentant,
Nicholas Kingo – Arbejdsmiljørepræsentant
Anna Duus Hjørtsø – Lærerrepræsentant i lokaludvalget

Høringsvar fra Lejre Musikskoles Lokaludvalg vedr. budget 2019-22

Vi vil som lærere i Lejre Musikskoles LU gerne knytte nogle kommentarer til Lejre kommunes budget 2019-22. Vi har tre punkter, som vi gerne vil uddybe:

1. Lokaleforhold
2. Kompagnonundervisning
3. Og nedskæring i antal instrumentalelever

Lokaleforhold.

Det er bekymrende, at der endnu en gang ikke er afsat penge til forbedring af Lejre Musikskoles lokaler. Vi er bekendt med, at dette har været på dagsordenen i de sidste 10 år, og vi vil gerne beskrive konsekvenserne af, at det ikke bliver prioriteret. Der er ønske til forbedringer af afgørende karakter på de fleste af musikskolens undervisningssteder. Særligt forholdene i Arkivet i Lejre er dybt kritisable, og derfor vil vi uddybe dem her.

Vi er glade for at have vores eget hus i byen, men Arkivet er, for nuværende, desværre i en stand som gør, at det ikke er velegnet til undervisning og ophold en hel arbejdsdag.

- **Der er et dårligt indeklima**
Der er fugtigt, der lugter dårligt, det trækker, og det bliver koldt i vinterhalvåret. Flere lærere oplever spændingssmerter i nakke og skuldre, pga. lang tids ophold i kulde. Lærere og elever beholder overtøjet på, når det er koldt.
- **Der er ikke lydisoleret, så det vanskeligt for lærere og elever at koncentrere sig.**
Der er meget støj som skal filtreres, og det er belastende at opholde sig i. Det skaber udfordringer ift. at få skema til at gå op, da man ikke kan undervise i f.eks. trommer og violin samtidig. I praksis betyder det, at nogle lærere må lægge undervisningen på tidspunkter, hvor der ikke er andre i huset. Det skaber et ensomt arbejdsmiljø, og eleverne får ikke oplevelse af, at være en del af et musikmiljø.
- **Undervisningslokaler fungerer også som opholdsrum og gennemgangsrum.**
Det betyder at undervisningen bliver afbrudt konstant. Eleverne har ikke noget sted de kan opholde sig, når de venter. Lærerne kan ikke benytte sig af køkkenfaciliteterne og opholdsfaciliteter i deres pauser, når der undervises i samme lokale.

Det fremgår desuden tydeligt i de sidste to arbejdspladsvurderinger (APV) at det fysiske arbejdsforhold er dybt kritisable.

Kompagnonundervisning.

Der er som besparelsesforslag ift folkeskolen stillet forslag om at spare kompagnonundervisningen i 0. klasse væk. Det forslag vil i sagens natur ramme musikskolen meget hårdt:

- det vil formentligt betyde en dalende tilslutning til musikskolen generelt, da vi mister vores tidlige kontakt med alle skolebørn i kommunen
- grundet børnenes lange skoledag vil det være vanskeligt for musikskolen at skabe et alternativt attraktivt undervisningstilbud til denne aldersgruppe
- kompagnonundervisningsformen giver en forbilledlig mulighed for at forene folkeskolens og musikskolens kompetencer i et for børnene trygt læringsrum, kort sagt: vi når langt i denne undervisningsform
- kompagnonundervisningen er en del af Kulturpakkerne og dermed en del af den kulturelle og dannelsesmæssige udvikling for alle børn i Lejre Kommune, undervisningen styrker (ikke kun deres musikalske, men også) deres sociale, motoriske, og sproglige udvikling
- Lejre Kommunes budget på kulturområdet ligger under landsgennemsnittet, og vi opfordrer til, at det ikke sættes yderligere ned
- det vil få afgørende betydning for flere læreres ansættelsesforhold

Nedskæring i antal af instrumentalelever.

Instrumentalundervisning er kernen af musikskolen og en unik undervisningsform, man ikke tilbyder andre steder. At skære ned på instrumentalundervisningen vil skabe længere ventelister og bryde med tanken om, at der skal være plads til alle.

Afrunding.

Vi vil på det kraftigste opfordre til, at der bliver bevilget penge til en af de løsningsmodeller for renovering af Arkivet, som Lejre Musikskoles Ledelse, på opfordring af udvalget for kultur og fritid, har udarbejdet. Så kan der blive et godt arbejdsmiljø for kommunens ansatte og et godt fritidsmiljø for kommunens børn og unge.

Vi anbefaler entydigt, at bevare kompagnonundervisningen, så alle bh.klassebørn i kommunen kommer i berøring med Lejre Musikskole ved skolestart og får et godt afsæt for videre udvikling og undervisning både i musikskolen og i folkeskolen. Derudover vil vi klart foreslå, at der ikke bliver skåret i antallet af instrumentalelever.

På vegne af lærerne i Lejre Musikskole

Lone Nielsen Darger – Tillidsrepræsentant,

Nicholas Kingo – Arbejdsmiljørepræsentant

Anna Duus Hjørtsø – Lærerrepræsentant i lokaludvalget

Lejre Kommune
Møllebjergvej 4
4330 Hvalsø
T 4646 4646
F 4646 4615
H www.lejre.dk

LU område B
Hvalsø, Avnstrup & Kr.
Såby

Dato: 20. september
2018
J.nr.:

Hørings svar fra LU Område B. Hvalsø, Avnstrup & Kr. Såby.

LU har drøftet oplægget til budget 2019-2022:

Nr. 3.30.-01. Ændret ledelse (sammenlægning af tre områder til en)
Vedr. ændret ledelse ser vi en udfordring i en sammenlægning af dagplejen, de selvejende institutioner og område C.

Vi ser derimod en mulighed i, at områdeledelsen ændres til to områder og dagplejen bevares som et selvstændigt område. Hvis de selvejende institutioner bliver kommunale kan de evt. fordeles i område A og B.

Område A kan bestå af følgende institutioner:

Skjoldungerne, Lærkereden, Osted børnehave, Solsikken, Myretuen, Fjordly og Birken.

Område B kan bestå af følgende institutioner:

Den Grønne Kile, Møllebjerghave, Skovvejens børnehave, Tusindfryd, (Avnstrup), Møllehuset og Hyllebjerget.

Nr. 3.30-02. Nedsættelse af aktivitetsudgifter med 5%.

Det vil vi være meget bekymret for ift. serviceniveauet i Lejre Kommune og dermed den pædagogiske kvalitet i vores institutioner.

Nr. 3.30-03. Pulje til ændret personalesammensætning.

Hvis puljen fjernes bliver institutionerne yderligere presset rent økonomisk.

Nr. 3.30-05. Nedsættelse af åbningstid

Lejre Kommune er en pendler-Kommune og med en nedsættelse af åbningstiden vil serviceniveauet gå den forkerte vej på dagtilbudsområdet.

Nr. 4.20-08. Telebus - udfasning af telebus

I dagtilbud giver telebussen sammenhæng og fællesskab i vores landkommune samt mulighed for, at alle vores børn kan komme ud i naturen bl.a. skov, strand og selvfølgelig nationalparkens mange tilbud.

Nr. 1.40-01. Nedlæggelse af den centrale vikarpulje.

Vi er bekymret for konsekvensen af nedlæggelse af den centrale vikarpulje. Følgerne kan blive et utrygt arbejdsmiljø og få afsmitning på normeringen i institutionerne og dermed kvaliteten i det pædagogiske arbejde.

Med venlig hilsen

Formand

Sonja Dreesen
Områdeleder

Næstformand

Randi Albæk
TR/FTR, FOA

Høringssvar til Lejre Kommunes Budget 2019-2022

Lokaludvalget for Område C har på sit møde den 10. september 2018 behandlet det udsendte høringsmateriale til det kommunale budget for 2019-2022. Lokaludvalget udtaler følgende:

Lokaludvalget er positive overfor, at Kommunalbestyrelsen i budgetstrategien lægger op til, at man vil øge anlægsressourcerne både til renovering af daginstitutioner og skoler, og til anlæg, der skal øge kapaciteten i de kommunale dagtilbud. Det er også meget positivt, at Lejre Kommunes likviditet løbende er stabil og har en passende størrelse.

Lokaludvalget har drøftet direktionens forslag til budget. I budgetforslaget indgår ressourcer til at etablere et forebyggende og sammenhængende børneområde. Den tidlige, forebyggende indsats skal sikre og fremme alle børns læring og trivsel, den vil kræve en ekstra indsats. Direktionen lægger med sit forslag op til, at det faktisk bliver muligt. Det er godt.

Imidlertid kan en ekstra indsats ikke gøre det alene, og slet ikke hvis der samtidig besluttes besparelser på dagtilbudsområdet.

Økonomien på dagtilbudsområdet til de enkelte institutioner er snævert beregnet ud fra børnetal og en deraf følgende normeringstildeling. Det er allerede nu vanskeligt især for de mindste institutioner at skabe råderum til de udviklingstiltag, der skal til for at sikre et godt pædagogisk udviklingsmiljø. Lige nu står dagtilbud overfor at skulle implementere en ny dagtilbudslov, hvor den styrkede læreplan, skal bidrage til, at kvaliteten bliver høj i alle dagtilbud, det kræver kompetenceudvikling og et systematisk arbejde.

Lokaludvalget er enige om ikke at kommentere hvert enkelt omprioriteringsforslag i det udsendte katalog.

For at opnå en øget kvalitet i dagtilbud, så alle børn udvikler deres potentialer og er i god trivsel og læring, er ledelse afgørende. Den enkelte medarbejder skal dagligt løse mange komplekse opgaver omkring børnene. Opgaverne kræver at medarbejderne har faglig viden og evner at prioritere. Ledelsen skal derfor være faglig og nærværende til de medarbejdere, der er helt tæt på børn og forældre.

Den ledelse kan dog ikke stå alene, der er også brug for en tværgående retningskabende og faciliterende kraft, for at kunne skabe en udviklingsindsats, på tværs af de enkelte tilbud. På hele vores samlede dagtilbudsområde skal alle ressourcer bruges ordentligt og effektivt, det vil øge den sociale kapital. Lokaludvalget vurderer på den baggrund, at der kan spares på ressourcerne til områdeledelse, men at den største del af de her sparede ressourcer bør anvendes til at styrke ledelsen af de enkelte dagtilbud.

På vegne af Lokaludvalget i område C

Anne Grethe Thies Hansen, næstformand / Helle Dydensborg, fung. formand

Høringssvar budget 2019, lokaludvalget plejecentrene

Plejecentrenes lokaludvalg har på ordinært LU-møde tirsdag den 4. sept. drøftet administrationens oplæg til omprioriteringsforslag indenfor ældreområdet. Udvalget har forholdt sig til nedenstående forslag.

Nedlæggelse af rengøringsstilling ved Hvalsø Ældrecenter

På Hvalsø Ældrecenter er der tilknyttet 2 stillinger til varetagelse af rengøringsopgaverne på alle arealer udenfor plejeboligerne. Medarbejdersiden bemærker, at der udover rengøring løses flere andre praktiske opgaver, som medvirker til at den samlede opgavemængde på centret løses i dagligdagen. Eksempelvis varetagelse af personalets beklædning/uniformer, herunder modtagelse af rent tøj, samling af brugt tøj til vask samt måltagning i forhold til bestilling af tøj, afmelding af tøj m.v. Derudover kan nævnes nøgleadministration og vask af beboertøj. Såfremt den ene rengøringsstilling ved Hvalsø plejecenter nedlægges, skal nævnte praktiske opgaver delegeres til anden side.

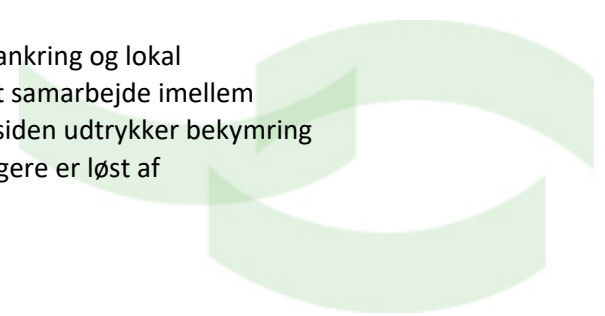
Nedlæggelse af klippekortsordningen på plejecentrene

Udvalget konstaterer, at plejecentrene i Lejre Kommune også inden klippekortsordningen har haft et relativt højt serviceniveau i forhold til at tilbyde plejecentrenes beboere aktivitetstilbud. Det har gjort det vanskeligt, at omsætte den nye klippekortsordning i praksis, da aktiviteterne ifølge klippekortet, har samme karakter, som de aktiviteter, der i forvejen er blevet tilbudt beboerne. Ordningen har desuden været administrativ tung.

Udvalget vil anbefale, at det fulde beløb fra klippekortsmidlerne bevilliges til plejecentrene fra 2019, hvor midlerne overgår til bloktilskud og ikke reduceres som foreslået i omprioriteringskataloget.

Nedlæggelse af frivillighedskoordinator stillingen

Udviklingen af samarbejdet med frivillige igennem lokal forankring og lokal ledelsesmæssig koordinering medvirker aktuelt til et styrket samarbejde imellem lokalrådets ledelse og de frivillige kræfter. Medarbejdersiden udtrykker bekymring for, at medarbejderne vil skulle overtage opgaver, som tidligere er løst af frivillighedskoordinatoren.

Ledelsen gør opmærksom på, at opgaverne er indarbejdet i gruppeledernes daglige opgaveløsning og med tilførsel af god ledelsesmæssig støtte på tværs af ledelseskrafterne i CVO.

Bortfald af planlagt udvidelse af antallet af demenskoordinatorstillinger i Lejre Kommune

Udvalget vil gøre opmærksom på, at den aktuelle udvikling indenfor demensområdet kalder på øgede demensressourcer samt målrettet kompetenceudvikling indenfor demensviden hos plejepersonalet.

Nylig udarbejdet analyse i Lejre Kommune af udviklingen i behovet for opførsel af flere plejeboliger målrettet borgere med demenssygdom samt øget behov for høj faglig viden hos plejepersonalet understreger behovet for specialiseret viden i form af nøglepersoner som demenskoordinatorer.

Udvalget er bekendt med, at der ved udvidelse af antallet af plejeboliger medfølger øgede personaleressourcer. Udvalget vil derfor anbefale, at der i den forbindelse indtænkes ansættelse af yderligere en demenskoordinator, såfremt nuværende 3. demenskoordinatorstilling ikke besættes.

Forslag om effektivisering ved forflytninger foretaget med lift fra 2 personer til 1 person

På plejecentrene er der allerede i dag fokus på, at ikke alle forflytninger ved brug af lift foretages af 2 personer. Udvalget er opmærksomt på, at forslaget er målrettet frit valgsovrådet/hjemmeplejen. Medarbejdersiden henleder dog opmærksomheden på, at det ikke alene er forhold omkring beboeren, som afgør behovet for en eller to medarbejdere ved en liftning. Medarbejdernes højde, styrke og kompetence kan være forskellige, hvorfor samme løft i visse tilfælde kræver to personer, selvom det i andre tilfælde kan foretages af én person.

Lokaludvalget har ikke yderligere kommentarer til omstillingskataloget, men udtrykker forståelse for behovet for at sikre økonomi til udvikling indenfor anlægsområdet.

Bøgebakken, den 5. sept. 2018

På lokaludvalgets vegne

Charlotte Thygesen
Leder af plejecentrene
Formand LU

Lone Jensen
TR og næstformand i LU

19. september 2018

Høringssvar på budget 2019-2022 og omprioriteringskataloget fra Lokaludvalget på Kirke Hyllinge Skole

LU tilslutter sig høringssvaret fra skolebestyrelsen med følgende tilføjelser:

Det er vores opfattelse at omprioriteringskataloget bør behandles politisk før vi i stand til at komme med et kvalificeret høringssvar.

Vi opfordrer, at til at man politisk tager stilling til konsekvenserne ved store besparelser på driftsområdet inden for følgende områder:

- Fastholdelse og rekruttering
- Kvalitet og indhold
- Faglighed og trivsel
- Politiske indsatsområder, herunder visionen for Suveræne skoler

Den uklare forventning til høringssvaret har medført uro og en stor grad af apati over for udsigten til endnu en besparelsesrunde på driften.

På vegne af Lokaludvalget

Steen E. Damkjær
Skoleleder

19. september 2018

budget@lejre.dk.

Høringssvar til budgetforslag 2019-2022 fra Lokaludvalget i Center for Job & Social.

Idet der endnu ikke foreligger et politisk forslag til budgetaftale 2019 afgiver Lokaludvalget sit høringssvar til det tekniske grundlag, som Økonomiudvalget har sendt i høring.

Lokaludvalget er glad for den positive udvikling, der er i Lejre Kommunes økonomi, men kan understøtte nødvendigheden af omprioriteringer. Lokaludvalget vil her henstille til, at man i processen omkring valg af omprioriteringer forholder sig til konsekvenserne, der vil give ændrede serviceniveauer. Endvidere henledes opmærksomheden på de konkrete forslag, hvori der indgår en investeringsstrategi, der både giver bedre kvalitet samt synergi og besparelser.

Lokaludvalget er positiv indstillet overfor direktionens forslag til budgetudvidelse med opnormering på kontraktforhandlinger og controlling på det specialiserede børneområde for at forstærke indsatsen. Desuden er udvalget tilfreds med, at forslaget er udgiftsneutralt, idet det finansieres ved reducere af omkostningerne.

Formand Lone Lykke Marker og Næstformand Eva Klixbüll

Prioritér vores børns steder

*"For mange betyder det aktive, omsorgsfulde børneliv alt, når familier bosætter sig i kommunen"
- Vores Sted*

Område A: Høringssvar til Lejre Kommunes Budget 2019-2022

Når man læser 'Vores Sted' - Lejre Kommunes værdimæssige pejlemærke - er det svært ikke at blive forelsket i vores kommune. Børnene er ude hele dagen, de går i gummistøvler, klapper fisk, klatrer i træer og hopper i vandpytter...

Det gode børneliv i vores daginstitutioner kræver imidlertid et solidt økonomisk grundlag, som understøtter pædagogiske aktiviteter, læring og nærvær. Desværre harmonerer Lejre Kommunes budget 2019-2022 dårligt med ambitionerne i Vores Sted og områdebestyrelsens forventning om, at daginstitutioner skal tilbyde mere end simpel opbevaring af vores børn.

Indledningsvis vil områdebestyrelsen i Område A gerne kvittere for B&U-udvalgets beslutning om at prioritere flere vuggestuepladser i henholdsvis Osted og Gevninge (Myretuen), hvor vi oplever øget efterspørgsel. Flere pladser her kan også afstedkomme mindre pres på Skjoldungerne, som vil blive udfordret kraftigt på kapacitet de kommende år.

Eftergiv den gamle gæld

Som vi også tidligere har gjort opmærksom på er der et "akkumuleret merforbrug" i Område A på 5,6 millioner kroner. Det er langt den største gæld, når vi sammenligner på tværs af områderne i kommunen. Noget af gælden er over ti år gammel, og den har således ikke noget med den nuværende ledelse at gøre, til gengæld det er vores børn, der betaler prisen, når der er færre hænder i institutionerne.

Det er mod vores vilje besluttet, at institutionerne i Område A skal spare for at betale af på gælden. I område A forventes institutionerne samlet at spare ca. 400.000 kr. i år. Bestyrelsen anerkender ikke dette sparekrav, som bl.a. betyder, at børnene i område A rammes hårdere af gæld end børn i andre områder. Det er ikke rimeligt, og vi vil opfordre til, at kommunen eftergiver den gamle gæld.

Skæve besparelser på daginstitutionsområdet

I høringmaterialet foreslås følgende besparelser, som relaterer sig direkte til vores område:

1. Ændret ledelse i område C (1,1 mio. kr./år)
2. Reduktion af aktivitetsbudget (303.000 kr./år)
3. Personalesammensætning (ca. 800.000 kr./år)
4. Tildeling til Skjoldungerne (200.000 kr./år)
5. Åbningstider (ca. 1,4 mio. kr./år)

Dertil kommer f.eks. vores børns højt elskede telebus og besparelser på pedel-/serviceordning, som kan belaste daginstitutionernes budgetter og tage ressourcer fra vores børn.

Lad os drøfte område-strukturen

Bestyrelsen i Område A er villig til at se på ledelsesstrukturen, og undersøge om vi kan udnytte de eksisterende ressourcer bedre. Vi vil gerne drøfte dette ud fra to mål:

1) Ledelsen skal være tæt på medarbejderne, og 2) vi ser gerne en styrket forvaltning, der kan støtte såvel arbejdet med den pædagogiske kvalitet som forældrebestyrelserne bedre.

Såfremt de samlede ressourcer omprioriteres til styrket ledelse på daginstitutionsområdet, er bestyrelsen i område A meget åben overfor drøftelser af den eksisterende områdestruktur - gerne så ledelsestyngden for pædagogiske ledere bliver mere jævnt fordelt på tværs af institutionerne.

Skæve besparelser

Bestyrelsen vil advare mod at gennemføre nogle af de foreslåede besparelser i punkt 2-5 ovenfor. Overordnet er områdebestyrelsen af den opfattelse, at vores daginstitutioner er pressede på personale- og ledelsestid, ligesom både bygninger og legepladser i Myretuen og Osted er i elendig forfatning. Desuden kæmper Lærkereden i Øm med en byggesag, som trækker store vekslers på både børn og personale.

Endelig har Område A allerede mærket besparelser i år i forbindelse med sammenlægning af Egebjerg og Røglebakken i Skjoldungerne, der allerede i år er blevet ramt af to besparelser nemlig 110.000 kr. fra årsskiftet, 250.000 kr. i marts ved "harmonisering af økonomi-tildeling" og som nævnt krav om mindreforbrug hele året (estimeret 250.000 kroner i 2018). Skjoldungerne er altså alene i år blevet skåret med forventet 610.000 kroner og en yderligere besparelse vil ramme børnene i Lejre-Allerslev med en urimelig skævhed.

Forslag 3.30.04 om at skære yderligere ca. 200.000 årligt på Skjoldungernes budget tager ikke højde for denne i forvejen skæve besparelse, og heller ikke for det at institutionen stadig skal åbne og lukke morgen og aften i begge de gamle børnehuse, da børnene ikke kan forventes at kende og have en relation til 35-40 voksne.

Kommunens finansieringsmodeller for normering og ledelse bør efter områdebestyrelsens opfattelse justeres eller harmoniseres, så de meget store institutioner ikke straffes ekstra.

Forslaget om at skære i aktivitetsbudgettet med 5 %: Forholdet mellem betydningen for det samlede budget ved denne besparelse, og hvor stor en effekt det vil have for vores børn er helt ude af proportioner. Ca. 50% af aktivitetsbudgetterne går til faste udgifter, som er svære at spare på fx. toiletpapir, håndsæbe, tømning af skrald m.m.

Åbningstider: Lejre kommune er en pendlerkommune, hvorfor det vil gå hårdt ud over børnefamiliernes hverdag, hvis man indskrænker åbningstiden i institutionerne. Det vil for mange familier være umuligt at passe et fuldtidsarbejde, hvis åbningstiderne bliver reduceret.

Tidlig indsats er den bedste langtidsinvestering

Al forskning peger på, at en god pædagogisk indsats tidligt i børns liv vil betyde færre offentlige udgifter i det lange løb - og endnu vigtigere - børn, der trives i livet. Men det kræver naturligvis, at personalet har tid og kompetence til udføre dette væsentlige stykke arbejde.

Daginstitutionerne i Lejre har altså ikke brug for yderligere nedskæringer, men derimod en prioriteret investering i det vigtigste samfundet har - vores børn.

Derfor: Prioritér de gode visioner fra Vores Sted, det sikrer sunde børn i trivsel og sikrer at Lejre fortsat er et attraktivt sted at bosætte sig for børnefamilier.

Prioritér vores børns steder.

På vegne af Områdebestyrelsen, område A

Gry Asser Bertelsen, Næstformand

Høringssvar fra Områbestyrelsen Område B vedr. budget 2019 i Lejre kommune

Hermed høringssvar fra område B.

Indledningsvis vil vi gøre opmærksom på at ledelsen i område B efter vores mening fungerer godt og gør hvad de kan - budgettet overholdes og læringsmiljøerne i områdets institutioner har trods nedskæringerne fortsat en god kvalitet. Vi mener dog også at yderligere nedskæringer risikerer at sætte dette over styr.

Vi i områdebestyrelsen kan konstatere at sparekataloget til budgettet 2019 indeholder en del forslag som vil ramme daginstitutionsområdet. Besparelserne er hver især små og fremstår ubetydelige, men de rammer hverdagen for kommunens børn i en grad som ikke står mål med beløbenes størrelser. Det synes vi er sørgeligt. Vi kan læse i strategien at der skal satses på børnene, at forebyggelse og tidlige indsatser er vejen frem, men vi ser i stedet at der foreslås besparelser som skærer et i forvejen meget presset område helt ind til benet og gør det svært for personalet at skabe ordentlige forhold for børnene. Vi mener ikke at de nuværende forhold med rigtig mange børn på stuerne og pladsmangel er ordentlige forhold. Sparekatalogets forslag gør kun situationen værre, da den fratager institutionerne flere af de få muligheder de i dag har for at give børnene en god hverdag uden for meget stress og larm.

Vi nævner følgende kritisable punkter:

Nedlæggelse af den centrale vikarpulje

Konsekvenser:

Utrykke arbejdsforhold og endnu dårlige normering i perioder med langtidssygemeldinger, hvilket stresser de tilbageværende ansatte og øger risikoen for flere sygemeldinger på grund af dette. Det er dårlig økonomi. Det skaber et dårligt arbejdsklima, når de ansatte frygter for sit job ved sygdom, fordi arbejdspladsen ikke har råd til at beholde dem. I arbejdet med børn smitter de voksnes arbejdsmiljø og -forhold direkte af på børnene og kan stresser dem i en i forvejen presset hverdag.

Vi presser vores institutioner til max ift. indeklima, da der er rigtig mange børn og voksne sammen på få kvadratmeter, og det fører uundgåeligt til spredning af sygdomme, også hos personalet. Dette forslag vil gøre det sværere at få hverdagen til at hænge sammen og føre til at de ansatte presses til at foregive at være raske uden være det. Det er børnene ikke tjent med.

Reduktion af åbningstid

Konsekvenser: Vi finder det mærkeligt at kommunen, som gerne vil tiltrække pendlere, gør det svært for børnefamilier at være netop dette, og have mulighed for at stykke hverdagen sammen som de bedst kan.

Udfasning af telebus

Telebussen er essentiel i forhold til at få kommunen til at hænge sammen og holde de små landsbyer i live. Telebussen bruges rigtig meget af daginstitutionerne og giver børnene mulighed for at opleve deres kommune og gøre brug af naturen og nationalparken - Vores sted(!). Den er også meget vigtig i forhold til at alle børn har mulighed for at holde fødselsdag for sine kammerater, også dem der bor et stykke væk. Og dem er der jo mange af for tiden, hvor det ofte er umuligt at få institutionsplads tæt på ens bolig. Det er således ekskluderende for nogle børn at nedlægge telebussen.

Konsekvens: Børnene begrænses til kun at besøge de helt nære omgivelser og de kammerater som bor tæt på institutionen. Dermed går de glip af både læring og gode oplevelser. Det pædagogiske arbejde begrænses når en af få muligheder for at dæmpe den stress som opstår når man er mange på en stue, fratages institutionerne (på grund af det høje børneantal arbejder mange med at dele børnene op i

mindre grupper og tage ud af huset).

Nedsættelse i aktivitetsudgifter i institutioner og dagpleje med 5%

Konsekvens: Yderligere nedslidning af inventar og den indvendige bygningsmasse, da netop disse penge allerede i høj grad går til indvendigt vedligehold og ikke aktiviteter. Besparelsen vil kun forstærke den tendens og resultere i endnu færre midler til børneaktiviteter end nu, hvor det allerede er svært at skaffe helt basale materialer såsom perler og blyanter. Det er meget dyrt på langt sigt, når der ikke vedligeholdes løbende, og ikke en bæredygtig løsning. Et rart og nogenlunde intakt inde-miljø har stor betydning for vores trivsel, og det gælder også børn. Nedslidte omgivelser mindsker lysten til at passe på dem. Vi har regnet ud at besparelsen udgør ca. 50.000 kr. i område B. Det er en stor post for børnene, men en meget lille post i det overordnede sparekatalog.

I *strategi for budget* antydes det, at man også kan gå vejen med at hæve skatteindtægterne – det er måske vejen at gå?

Med venlig hilsen

Områdebstyrelsen i område B

Torsdag den 20. september 2018

Hørings svar til Lejre Kommunes Budget 2019-2022

Områdebestyrelsen for område C har på sit møde, den 18. september 2018, behandlet det udsendte høringsmateriale til det kommunale budget for 2019-2022.

Områdebestyrelsen udtaler:

Det samlede materiale er omfattende. Områdebestyrelsen er positiv overfor, at det i direktionens forslag, fremgår, at der skal prioriteres midler til en tidlig og forebyggende indsats i skoler og dagtilbud.

Generelt vurderer vi, at økonomien på dagtilbudsområdet til de enkelte institutioner, skal bevares på det nuværende behov. Det økonomiske råderum i hver enkelt institution, skal kunne sikre et godt aktivitetsniveau og udviklingsmiljø for børnene.

Områdebestyrelsen har valgt ikke, at kommentere hvert enkelt omprioriteringsforslag i det udsendte katalog.

Vi mener, at hvis der skal omprioriteres på børneområdet, kan der findes midler ved nedlæggelse af områdestrukturen.

På vegne af områdebestyrelsen i område C

Kristine Rome Severin Källstrøm

/

Jonas Mikkelsen

Formand

Næstformand

Lejre Kommune
Møllebjergvej 4
4330 Hvalsø
T 4646 4646
F 4646 4615
H www.lejre.dk

Solveig Hitz
D 6010 0475
E sohi@lejre.dk

Dato: 12. september 2018
J.nr.:

Hørings svar omprioriteringskatalog, Budget 2019 fra Aktivitetscentrene og sundhedsrådgiverne, CVO

På Personalemøde med MED status d. 4. september 2018 har den samlede medarbejdergruppe gennemgået høringsmaterialet fra USSÆ:

Vi anerkender at der er behov for at skabe råderum til de mange planlagte anlægsarbejder men ser samtidig, med meget stor alvor, på de mange forslag, der vil medføre serviceforringelser i hele CVO.

Vedr. demens området: Al viden siger at der vil komme flere demente de næste år og derfor kan vi ikke støtte at der ikke bliver ansat den tredje demenskoordinator.

Vedr. 2 til 1 forflytning: Vi foreslår at der laves en meget grundig, individuel, vurdering i hver enkelt sag.

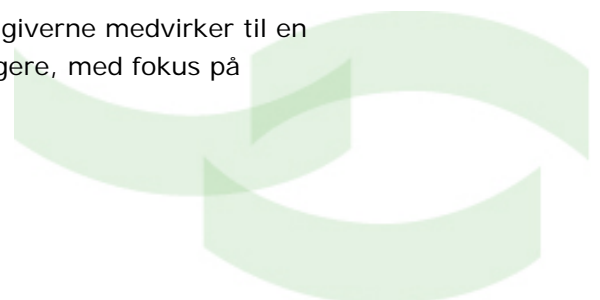
Vedr. de foreslåede besparelser på aktivitetscentrene kan vi støtte følgende forslag:

- **Afskaffe Brunch** for de frivillige en gang om året. De frivillige kan deltage i den samlede "fejring" af de frivillige på Frivillig Fredag. Vi ved dog at den store gruppe frivillige, der er med til at drive det meget store område ved aktivitetscentrene, har været meget glade for brunchen med mulighed for udvikling af netværk og også at kunne møde politikere og medlemmer fra administrationen.
- Vi kan endvidere støtte forslag om **budget reduktion med 30.000** til det forebyggende arbejde.

De øvrige forslag om nedlæggelse af aktivitetsmedarbejdere, husassistenter, pedelmedhjælper og leder ved Aktivitetscentrene kan personalegruppen ikke støtte.

De mange aktiviteter der er på aktivitetscentrene foregår i meget tæt samspil mellem medarbejderne, de mange frivillige og ledelsen. Der er mange opgaver der alene kan varetages af kommunalt ansatte, f.eks. de mange tilsyn som centrene er underlagt, alt vedr. bygningsvedligehold, almindelige driftsopgaver m.m.

Samarbejdet mellem aktivitetscentrene og sundhedsrådgiverne medvirker til en konstant udvikling af fælles aktiviteter for de ældre borgere, med fokus på

udvikling af netværk, skabe rammer for fællesskaber, udvikling af sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende aktiviteter og være foregangskvinder for en sund og aktiv hverdag, med udgangspunkt i den enkeltes behov og ressourcer.

Det har ikke været muligt at gennemgå de mange forslag der er i omprioriteringskataloget, men personalegruppen tilkendegiver at der er forståelse for at der er behov for at skabe råderum til de fremtidige økonomiske udfordringer, vi ved kommer.

Anne Andersen, sundhedsrådgiver

Birgitte Jensen, sundhedsrådgiver og aktivitetsmedarbejder

Lærke Andersen, sundhedsrådgiver

Elisabeth Grundtmann, husassistent

Dorthe Pedersen, husassistent

Ejler Brandt, Pedemedhjælper

Bente Stoffer, Aktivitetsmedarbejder

Tina Østbye, administrativ medarbejder

Solveig Hitz, leder.

Aktivitetscentrene og sundhedsrådgiverne i Lejre Kommune

NOTAT

Visitation & Bestiller - Høring til budget 2019-2022

Personalemøde med MED status – medarbejderne anerkender, at Direktionen i budgetforslag har lagt op til, at der afsættes midler til etablering af fremskudt visitation.

Medarbejdersiden foreslår, at politikkerne prioriterer de forslag der omhandler effektiviseringer/optimeringer i driften før de forslag, hvor borgerne kan opleve ændret serviceniveau.

Medarbejdersiden anerkender, at central visitation til sygeplejen er et forslag i omprioriteringskataloget.

Nogle af forslagene i omprioriteringskataloget vil de berørte borgere sandsynligvis opleve som serviceforringelse. Det er vigtigt, at der er en politisk udmelding inden omprioriteringen effektueres, så det ikke er den enkelte medarbejder der skal stå på mål for beslutningen. Det er en bekymring hos medarbejderne.

Visitation & Bestiller
Personalemøde med MED status

Pia Rask Poulsen
Næstformand

Helle Klink Pedersen
formand

NOTAT

Høringssvar til Omstillings- og reduktionsforslag (USSÆ)

Personalemøde med MED-status Sundhed CVO

(Træningen, Specialister, Administration, Konsulenter (50 medarbejdere))

Der støttes generelt op om forslagene. Enkelte er kommenteret, idet der er særlig indflydelse på et direkte eller indirekte samarbejde med Sundhed.

Forslag nr. 6.10.01 Øget rehabiliteringsindsats

Forslaget er modtaget positivt, idet der støttes op om særlig tilgang til borgeren samt kompetenceudvikling af medarbejdere.

Medarbejdersiden ser det som en udfordring og bekymring at der ikke ses en udgift ved opstart af indsatsen.

Forslag nr. 6.10.02 Afskaffelse af brunch til frivillige ved Aktivitetscentre.

Medarbejdersiden ser at det er en anerkendelse af en indsats der reduceres.

Forslag nr. 6.10.03 Centralvisitation af sygepleje-indsatser/standard visiteringer

Medarbejdersiden kommenterer at det meget afhænger af metoden ved visitationen, hvorvidt den faglige viden er i risiko for at blive forringet, idet den enkelte sygeplejerske ikke vil opleve at skulle træffe de samme faglige vurderinger som i dag. Ydermere at det har en anden retning end involvering af borgeren i rehabilitering: "Nogle borgere vil opleve mindre dialog og indflydelse omkring de ydelser, de modtager."

Forslag nr. 6.10.04 Forebyggelsesindsatsen "Op på hesten igen"

Medarbejdersiden peger på at der vil være en reduktion i tilbud til borgere i forløbsprogrammer og kroniske sygdomme, med særligt fokus på et arrangement med oplæg fra psykolog.

Forslag nr. 6.10.05 Forflytning fra to til en.

Medarbejdersiden kommenterer at det er vigtigt at korrekte hjælpemidler er til stede for at borgerens komfort og deltagelse i forflytningen er optimal og at arbejdsmiljøet er i fokus.

Ydermere peges der på at der i dag er forflytninger af 2 personer hvor borgeren er aktiv og hvor der ved skift til 1 hjælper er risiko for at passificere borgeren.

Metoden til udvælgelse er vigtig.

Forslag nr 6.10.07 Klippekort (Frit Valg)

Medarbejdersiden ser en forringelse af den forebyggende indsats med konsekvenser for borgerens livskvalitet og selvbestemmelse.

Forslag nr. 6.10.09 Medicindoseringer hver 4. uge /standard

Medarbejdersiden er bekymret for den forebyggende indsats i besøget hos borgeren med observationer af borgerens hele situation i hjemmet.

Forslag nr 6.10.10 Nedlægge klippekortsordningen på plejecentrene

Medarbejdersiden ser en forringelse af den forebyggende indsats med konsekvenser for borgerens livskvalitet og selvbestemmelse.

Forslag nr. 6.10.19 Nedlæggelse af demenskoordinatorstilling

Medarbejdersiden ønsker at understrege de konsekvenser der er beskrevet vedrørende risiko for reduceret tilbud til borgerne og mindre omfattende kompetenceudvikling af medarbejdere i frontpersonalet.

Børnehuset Skjoldungerne

Hørringsvar Budget 2019-2022

Fra personalet i Børnehuset Skjoldungerne.

Personalet støtter, at der prioriteres midler til anlæg, og vi har forståelse for rettidig omhu i forbindelse med Lejre Kommunes budget.

Personalet kan ikke tilslutte sig, at ressourcetildelingen ændres i Børnehuset Skjoldungerne, da vi er bekymrede for, at det vil betyde en forringelse af serviceniveauet over for børn og forældre.

Vi er i Skjoldungerne udfordret på de fysiske rammer, da det er 2 institutioner, der er bygget sammen med en lang transportgang. Det betyder, at vi arbejder som en institution, men fysisk i 2 afdelinger.

Vi vil gerne leve op til Lejre Kommunes strategi om nærvær, udvikling og trivsel for alle børn igennem små udviklingsmiljøer og er bekymrede for, at det vil få indflydelse på bidraget til kernevelfærdsopgaven og vores normering og således arbejdsmiljøet.

Endvidere er forældre og personale ved sammenlægningen, på et forældremøde, blevet lovet af Lejre Kommune at der ikke blev nogen ændring af ressourcetildelingen.

Med venlig hilsen

Personalet i Børnehuset Skjoldungerne.

Lejre Kommune
Center for Økonomi og HR
Møllebjergvej 4
4330 Hvalsø

Høringssvar vedrørende budgetforslag 2019-2022.

Pædagogisk sektor FOA Roskilde har følgende kommentarer og anbefalinger til det foreslået budget 2019-2022.

Dato:
17. september 2018

Nedsættelse af åbningstid i daginstitutioner med 2,5 timer pr. uge.

FOA Roskilde anbefaler at bevare den nuværende åbningstid.

Vælger man at nedsætte standardåbningstiden på 2,5 timer om ugen, svarende til en reduktion på 5%, vil det efter FOA Forbunds beregning, betyde en reduktion af 13 årsværk.

Antallet af børn vil stadig være det samme, ergo vil der værre færre hænder til at udføre det samme arbejde.

FOA Roskilde vil gøre opmærksom på, at det unægtelig vil betyde en forringelse af det pædagogiske arbejde, normeringen, samt arbejdsmiljø og vilkår.

Ref.:
EAKR/heir

Ændrede ledelse på dagtilbudsområdet (sammenlægning af 3 stillinger til 1).

FOA Roskilde anbefaler, at der fortsat bliver en selvstændig ledelse for Dagplejen.

Dagplejen har en anden overenskomst, andre arbejdstider (48 timer om ugen), de arbejder selvstændigt i eget hjem, har en særlig senioraftale, og mange ting, der skal tages højde for, i planlægning og koordinering af de enkelte dagplejeres vilkår og forhold. (ferie, sygdom, orlov, kurser mm).

Dagplejelederen har en særlig forpligtigelse til, i samarbejde med dagplejepædagogerne, at føre tilsyn med de kommunale dagplejere samt private pasningsordninger.

Det er vores frygt, at der bliver for langt fra medarbejder til ledelse, hvis alle dagtilbudsområder ligges sammen under en ledelse.

Dagplejen har en anden struktur og kultur, og de dækker et stort geografisk område, med mange selvstændige enheder.

FOA Roskilde anbefaler, at områdeledelse afskaffes, og nærledelse genindføres igen. Der skal i så fald indtænkes ressourcer til at løfte opgaven.

● ● ●
Roskilde
Fuglebakken 2
4000 Roskilde

Telefon 4697 1990
Telefax 4697 2013

E-mail
fagl036@foa.dk
akas036@foa.dk

■ ■ ■ Afskaffelse af 2-voksenordning i skolerne.

FOA Roskilde anbefaler at 2-voksenordningen bevarer, da den har mange positive effekter som beskrevet i forslaget.

FOA Roskilde vil samtidig gøre opmærksom på, at pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter også er en del af 2-voksenordningen, og derfor også skal implementeres i kommunens kompetenceudviklingsplan.

Nedlæggelse af den centrale vikarpulje.

FOA Roskilde anbefaler at den centrale vikarpulje bevarer, da de institutioner med langtidssyge udover 22 uger, vil blive ramt uforholdsmæssigt, og forhåbentligt utilsigtet, hårdt.

Dette vil med stor sandsynlighed påvirke kvaliteten i det pædagogiske arbejde, normeringen, arbejdsmiljøet, og tryk i ansættelsen.

Pædagogisk sektor FOA Roskilde vil afslutningsvis nævne, at Lejre Kommune har en sund økonomi, og det kan derfor undre os, at der ligger op til så store omprioriteringer, med store konsekvenser for den nuværende normering, åbningstid og kvalitet.

Prioriter børnene og værn om velfærden.

Med venlig hilsen
Pædagogisk sektor
FOA Roskilde

Ea Højholt Kristensen
Sektormand

Betina Petersen
Sektornæstformand

Lejre Kommune
Møllebjergvej 4
4330 Hvalsø
T 4646 4646
F 4646 4615
H www.lejre.dk

Pædagogiske ledere
i område B.

Dato: 20. september
2018
J.nr.:

Uenigheds hørings svar fra pædagogiske ledere i Område B.

Den Grønne Kile, Skovvejens Børnehave, Tusindfryd og Avnstrup Børnegård.

Hermed uenigheds hørings svar ift. BUPLs hørings svar vedr.

Sammenlægning af tre stillinger til én – Områdeledelse på dagtilbudsområdet.

Vi er ikke enige i Bupls forslag vedr. at:

- Nedlægge områdeledelsen
- Reetabler en leder og én forældrebestyrelse på hver matrikel
- Udbygge alle institutioner med 0-2 års pladser, så alle kommunes institutioner bliver bæredygtige 0-6 års institutioner

Områdeledelse fungerer godt i vores område og vi mener på ingen måde der kan være en besparelse i nedlæggelse af områdeledelsen. Ved en nedlæggelse bliver der behov for afdelingsledere eller souschefer i hver institution og dermed ingen besparelse ift. ledelse.

Med venlig hilsen

Pædagogisk leder
Den Grønne Kile

Karina T. Ravn

Pædagogisk leder
Skovvejens Børnehave

Stine Nielsen

Pædagogisk leder
Tusindfryd

Eva D. Hedengran

Pædagogisk leder
Avnstrup Børnegård

Ann-Marie Larsen

Hørings svar fra de ansatte på rådhuset i Center for Børn og Læring

Center for Børn og Læring har afholdt personalemøde med MED-status og behandlet høringsmaterialet til budget 2019-2022.

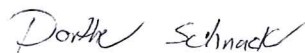
Det er positivt, at man vil prioritere vedligehold og renovering af vores bygninger, men vi er bekymrede for kvaliteten på dagtilbuds- og skoleområdet, hvis man gennemfører besparelser på drift. Vi er bekymrede for, at kommende kompetenceudvikling og andre udviklingstiltag på området vil blive vanskelige at gennemføre.

Vores kerneopgave er at bidrage til, at alle børn trives og bliver så dygtige, som de kan. Dette kræver ledelse af projekter fra vores side og ressourcer i institutionerne til at arbejde med udviklingen. Der er nødvendigt, at der er ressourcer til efteruddannelse af medarbejdere og ledere på området for at øge kvaliteten.

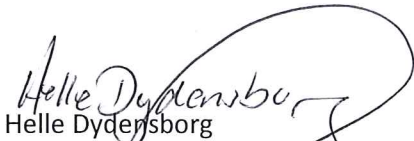
Det er vigtigt, at der er mulighed for at facilitere udvikling, hvis eksempelvis opgaven med styrkede læreplaner skal løftes. Den nye dagtilbudslov kræver kompetenceudvikling, og der er stadig arbejde at gøre med at implementere folkeskolereformen.

Det skal være godt at være medarbejder i Lejre Kommune – og det koster penge at have medarbejdere, ikke mindst hvis de skal være klædt på til opgaverne, tilfredse og nærværende. I denne sammenhæng vil vi slutteligt tilslutte os de beskrevne konsekvenser ved forslaget om at fjerne tilskuddet til julefrokosten.

På medarbejdernes vegne

Dorte Schnack

Helle Dydenborg

Chef for Center for Børn og Læring

I fodsporene på fortidens bygmestre

Alting krummer – tagryggen – væggene – selv tagfladen ser ud som om den krummer både på langs og på tværs. Det er da også de færreste bygninger, der ser ud som den. Faktisk er det mere end 1000 år siden, at noget lignende er bygget i Danmark.

- Tekst: Tania Lousdal Jensen
- Foto: Sagnlandet Lejre

Vikingebyggeri er ikke nogen nem opgave

Den originale kongehal som i starten af vikingetiden lå kun to kilometer fra det nye rekonstruktionsbyggeri har tilhørt en af Danmarks tidligste vikingekonger. Og med en længde på lidt mere end 60 meter – cirka så lang som en fodboldbane er bred – var vikingehallen dengang den største bygning i Norden. Selv i dag er den et storstående vidnesbyrd på kulminationen af nordisk arkitektur og håndværk.

Derfor er det heller ikke nogen nem opgave bygherre, arkæolog og direktør i Sagnlandet Lejre, Lars Holten, har stillet sig selv og sine samarbejdspartnere – som i projektet Sagnkongernes Verden skal for-

søge at gøre vikingernes tophåndværkere kunsten efter og genskabe den mest imponerende bygning fra vikingetidens Danmark.

Bygningen er hvad man kan kalde 'dobbeltkrum'

"Det er noget af det, som har været meget spændende ved projektet, for hvordan kan man bygge noget, der krummer i alle retninger? Tidligere har der været teorier om at alle spærene, for at skabe krumningen på taget, måtte være lavet i krumvokset træ", fortæller direktøren og forklarer, at det formentlig, selv i vikingetiden, hvor større arealer af Danmark var dækket af skov, ville være usandsynligt. Det nye byggeprojekt viser nemlig, at man i så fald snakker om mere end 200 spær på 8 – 10 meter i længden, hvor man skulle ud og finde hvert enkelt stykke krumvokset tømmer i de rigtige dimensioner.

Træet til Kongehallen i Lejre – det skal der til

Det er ikke så lidt egetømmer, der skal til for at rekonstruere en vikingekonges stolthed. Til rekonstruktionsbyggeriet i Sagnlandet Lejre, går det for eksempel:

- mere end 150 egetræer af bedste kvalitet, de fleste af en alder på over 100 år – blandt andet flådeegge og kåringskov
- over 400 kubikmeter egetømmer i alt
- cirka 30 krumvoksede kopbånd
- mere end 1800 én meter lange tagspån af spejlskåret eg

Projekt Sagnkongernes Verden

I projekt Sagnkongernes Verden rekonstruerer Sagnlandet Lejre Danmarks største vikingehal. Bygningen er over 60 meter lang og originalen blev udgravet af arkæologer fra Roskilde Museum i 2009.

Projektet realiseres med støtte fra to store fonde, A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal og Augustinusfonden, som har doneret henholdsvis 65 og 10 millioner til projektet.

I stedet gør man, hvad vikingetidens bygmestre formentlig også har gjort. Man bygger krumt med lige tømmer. Derfor er det, trods kongehallens samlede udseende, reelt kun ganske få dele af bygningsagetømmeret, som krummer. Hammerbånd, fodås og rygås er enkeltkrumme og tagets mellemås er, som noget af det eneste, dobbeltkrum.

”Der er nogle få elementer som krummer i taget - og som er hugget, ikke vokset, krumt - men krumningen er ganske lille, og fordi det er over så store længder kan vi sætte det sammen af næsten lige stykker, og på den måde opnå forløbet med næsten lige elementer. Når vi så lægger spærene - som er lavet med en klo, altså en udsparring i træet som griber ned over fodåsen, mellemåsen og op i rygåsen - op, og vi samtidigt tilter spærene, så de ikke ligger vinkelret på, men er drejet en smule skævt, danner de et tilnærmelsesvist et krumt forløb, uden at spærene i sig selv er krumme”, siger han og fortæller med et grin, at det ikke kun er på tømmerfronten at de mange buede linjer har givet hovedbrud og grobund for overvejelse. Det er nemlig ganske svært at tegne en bygning der krummer på så mange leder som en vikingehal og derfor er mange af tegningerne forud for rekonstruktionen da også tegnet i 3D.

Vikingerne derimod har formentlig klaret ærterne ved at tage udgangspunkt i simple proportionsforhold byggeriets elementer imellem. Men det er en helt andet historie, fortæller direktøren og vender tilbage til de mange tons egetømmer, der er kernen i rekonstruktions-

byggeriet. For der er ét element, som er lavet i omhyggeligt udvalgt krumvokset træ.

Træekspertise og specialistkunikaber er uundværlige for vikingebyggeri

”Undervejs i projektet har vi haft undværlig hjælp i dygtige samarbejdspartnere inden for træbranchen”, fortæller Lars Holten og nævner Bondeskovgaard Savværk, hvis specialister har udvalgt træer til både stolper, vægtømmer og - ikke mindst - de kopbånd som skal understøtte taget i den enorme vikingehal.

”Med alskens klatreudstyr har de været oppe i 10-12 meters højde og fælde hvert eneste kopbånd ved at skære de krumvoksede grene af inden træet blev fældet. Det er næppe den metode vikingerne har brugt, men vi gør det, fordi vi ved, at der er en vis risiko for, at de krumvoksede stykker vi er ude efter knækker, når de rammer jorden”, fortæller en tydeligt imponeret direktør med tanke på træeksperternes motorsavsbevæbnede klatreture, inden han slutter af med at forklare, at nogle af vikingernes metoder, for eksempel i forhold til fældning og tømmerbearbejdning, selvfølgelig skal afprøves og dokumenteres senere hen i projektet. Men udfordringen har i første omgang været at få fundet og udvalgt træ i den rigtige kvalitet og få knækket koden til at bygge en bygning med alle de udfordringer og - ikke mindst - krumninger som vikingernes imponerende bygningsværk. ■

Samarbejdspartnere

Sagnlandet Lejre har i forbindelse med projektet en lang række samarbejdspartnere, som med deres ekspertise er med til at forvandle drøm til virkelighed:

- **Bygherrerådgiver:** Elgaard Architecture A/S
- **Totalrådgiver:** Wohler Arkitekter A/S
- **Ingeniør:** Eduard Troelsgård A/S, Rådgiv. Ingeniører
- **El-ingeniør:** Gert Carstensen A/S
- **Specialrådgiver:** Tegnestuen Kronværk
- **Hovedentreprenør:** A/S Julius Nielsen & Søn
- **Træleverandør:** Bondeskovgaard Savværk

Borgerkoret snart i gang

KOR: Det gode fællesskab, som sang kan skabe mellem mennesker, genoplives igen med Borgerkoret, som TRO-festivalen og Stafet For Livet Borrevejle samarbejder om.

SÆBY: Når Kræftens Bekæmpelse afvikler Stafet For Livet Borrevejle og flere lokale kirker holder TRO - økologisk kirkefestival denne sensommer, er korsang en fælles del af de to arrangementers mangeartede programpunkter.

Stafet For Livet og Tro-festivalen går sammen om at arrangere borgerkor, hvor alle er velkomne. Eneste forudsætning for at være med, er lyst til at syng.

- Med samarbejdet ønsker vi at nå så bredt ud som muligt og engagere flest muligt mennesker i de to gode sagers tjeneste. For os lig-

ger hovedvægten på at give støtte og håb for mennesker berørt af kræft, siger Lotte Mikkelsen, formand for Kræftens Bekæmpelses lokalforening i Lejre.

- Det er et formål, vi som kirker støtter til fulde, supplerer Helene Wonsbek Rasmussen, sognepræst i Sæby og Gershøj og tovholder for TRO - økologisk kirkefestival.

- Vi ønsker tillige med koret at invitere til det fine fællesskab, sang kan skabe mellem mennesker, og med udgangspunkt i sangen sætte fokus på festivalens formål, at skabe glæde og opmærksomhed omkring naturen og jordens ressourcer, og give lyst til at passe på alt det, naturen giver og betyder for os som mennesker, tilføjer hun.

Samarbejdet er bygget op sådan, at korene til Stafet For Livet Borrevejle og TRO - økologisk kirkefestival har fælles repertoire, og man kan være med til at øve i det ene eller i begge kor, helt som man har lyst og tid til,

ligesom man kan optræde ved begge arrangementer eller det ene af dem.

Koret, der synger til Stafet For Livet Borrevejle, øver mandagene den 13. og 20. august kl. 19-21.30 i Domus Felix i Lejre og ledes af Ulrik Spahn Klausen. Der vil blive serveret kaffe hver øvegang. Det er gratis at være med. Koret optræder lørdag den 25. august i løbet af eftermiddagen.

Koret til TRO - økologisk kirkefestival øver torsdage den 16., 23. og 30. august kl. 17-20 i Lyndby kirke og ledes af Ida Ellegaard og Dan Hemmer. Koret optræder ved TRO-festivalen fredag den 31. august kl. 18.00, lørdag den 1. september kl. 8.30 og søndag den 2. september kl. 11.00 sammen med sangeren Sys Bjerre.

Det er gratis at være med i koret, men man betaler 30 kr. for et aftensmåltid til øvegangene. Af hensyn til bestilling af mad er tilmelding til festivalkoret nødvendig på hra@km.dk eller 27 13 98 93.

Herrehjørnet starter op

LEJRE: Herrehjørnet, som er blevet en succes, fortsætter første gang efter sommerferien på tirsdag den 7. august kl. 13-15.

»Herrehjørnet - et åbent fællesskab for mænd« holder til i Munkehuset på Munkedammen ved Allerslev kirke.

Der er plads til endnu fle-

re mænd, som har lyst til at være med. Alle er velkomne. Sidder nogen derhjemme og keder sig eller har lyst til at møde nye venner, så siger arrangørerne velkommen i Herrehjørnet. Man mødes kl. 13-15 hver anden tirsdag i lige uger og snakker om forskellige emner.

Frivillige i Herrehjørnet

har dækket kaffeborde, og man nyder en kop kaffe/te med en pølsemad og en øl/vand undervejs - og snakker og hygger sig i hinandens selskab. Det er ret enkelt, man skal bare møde op.

For nærmere oplysninger kontakt Ivan Jensen tlf. 21474945 eller Kurt Bierbum tlf. 22915212.

De kønne honningurt er gode til bier og blomsterfluer.

Foto: Robert Dumong

Tak for blomsterne til bierne

LEJRE: Blomstrende markskel fryder Robert Dumong, når han kører rundt i landskabet i Lejre Kommune.

- Idyllen forstyrres ved tanken om de store arealer med vækster, som klarer sig ved vindbestøvning. Hvor findes arbejde for bier, blom-

sterfluer og brumbasser, spørger han.

For mange grøftekanter bliver slået, så de ligger visne hen.

- Derfor er det glædeligt at landmænd med marker op til Ledreborg Alle og Glimtvejen har udlagt et bælte

med blomster. I år er det honningurt, mens det sidste år var solsikker. Så en stor tak til landmænd, der tænker natur og økologi ind i produktionen - og for de glimt af farver på marker, siger Robert Dumong.

Moderne redskaber og denne store mobilkran tages i brug under byggeriet af den kommende vikingehal. Det ville blive alt for dyrt at bruge håndkraft, som vikingerne gjorde. I forgrunden direktør i Sagnlandet, Lars Holten.

Foto: Agnete Vistar

Startskud til skelsættende byggeri af vikingehallen

KÆMPEHAL: Støbningen af kongehallens fundament i Sagnlandet har taget form. Fra på mandag begynder den kæmpemæssige vikingehal at gå i højden. Dagbladet var med på »smug-kig« i aftes.

Af Agnete Vistar

LEJRE: - Det er en tusindårs begivenhed, vi er i gang

med. Vi bygger et hus af egetræ i en skala, som ikke er set før.

Sådan lagde direktør i Sagnlandet og oldtids-arkæolog Lars Holten ud, da han viste fundament og de første ladninger egetømmer frem i aftes for en skare på 60-70 mennesker, der således fik et smugkig på byggeriet af den kæmpestore vikingehal og den længe, der kaldes Hirdens Hus.

På mandag sker det: Det epokegørende byggeri af hallen i Sagnlandet går i gang for alvor. Fundamentet er støbt, der er indlagt gulvvarme, der bliver elektrici-

tet...og ja, det lyder vist ikke lige som noget, vikingerne arbejdede med.

- Jeg kan lige så godt tilstå, at ja, vi snyder som vandet driver! Men træ rådner i løbet af 25-30 år, hvis ikke der er støbt et fundament, uanset hvad man gør. Og har nogen lyst til at smide 75 millioner kroner efter noget, der er væk om så få år? siger han.

Det giver god mening at snyde. Med et støbt fundament og bygget på den rigtige måde kan hallen holde i meget lang tid, fortæller Lars Holten. Måske 500 år.

- Her til aften er det dejligt

Det er et privilegium og en drøm gennem mange år for direktør i Saglandet, Lars Holten at stå centralt i processen frem mod rekonstruktion af den kæmpestore fyrstehal, der blev fundet spor af i Gl. Lejre i 2009.

Saglandet har fået 75 mio. kroner i fondsmidler fra fonde til vikingebyggeriet.

varmt, men det er det ikke i vinterhalvåret, og det er de færreste i dag, der har lyst til at sidde og hakke tænder, mens vi holder storytelling nights og andre events i kongehallen. Så der er lagt gulvvarme ind. Og vi anlægger en armeret brandvej; vi følger nutidens lovgivning, siger han og fortsætter:

- Vikingerne var innovative; de udviklede skibe og sejlede vidt omkring i verden. De var entreprenører. De udviklede de ypperste skibe, de satte sejl på, så de ikke kun skulle ro. De brugte nye metoder i deres samtid, og det gør vi også. Hvis vikingerne havde adgang til den der - tror I så ikke, de

havde brugt den? spørger Lars Holten retorisk og peger på den høje mobilkran, der knejser i al sin væld på byggepladsen.

Pointen er, at når kongehallen begynder at blive bygget i højden, vil egetømmeret skjule beton, el osv. - alt sammen bortset lige fra et grønt lysende skilt til nødudgangen.

Håndkraft for dyrt

- Om et år, når vi håber det hele er færdigt, vil I slet ikke tænke over beton og el, når I træder ind i kongehallen. I vil se faklerne i halvmørket, høre hvordan træet knirker i vinden; det dufter af træ, og I vil tænke på, hvad det var for mennesker, der kunne frembringe sådan et byggeri. Tanken er, at man skal lade sig omslutte af oplevelsen, sagde Lars Holten.

Og selv om 75 mio. kroner er en meget stor sum penge, ville det ikke række, hvis alt skulle bygges ved

Tania Lousdal Jensen, formidler i Saglandet, på den nye midlertidige udsigtsplatform.

Foto: Agnete Vistar

Gæsterne får fint udkig fra platform til vikingebyggeri

LEJRE: Gennem det næste år kan alle gæster i Saglandet følge med i byggeriet af den enorme vikingehal fra dag til dag, helt uden sikkerhedshjelm og tilladelse.

En midlertidig udsigtsplatform nord for byggeriet blev nemlig indviet i aftes, og Tania Lousdal Jensen, formidler i Saglandet, forklarer, at man herfra kan følge arbejdet med de mægtige tommerkonstruktioner. Arbejdet begynder på mandag, nu hvor fundamentet er støbt og gulvvarmen lagt i kæmpehallen.

Platformen er lavet i stabilgrus og med et moderne

hegn med stolper, hvor der hænger bannere om kongehallen og hele projektet, der også omfatter et langhus, som skal ligge vinkelret på kongehallen.

Tania Lousdal Jensen fortæller, at det er planen at skifte bannerne fra nu og til hallen står færdig, så gæster til hver en tid kan orientere sig og læse nyt hen ad vejen, i takt med at processen med byggeriet udvikler sig.

Byggeriet vil meget snart begynde at gå i højden, mens skellet med de bærende konstruktioner af træ rejses.

vistar

60-70 mennesker mødte op i aftes i Saglandet til »smuglig«. De står her på fundamentet til den kommende rekonstruerede kongehal.

håndkraft, som det skete i 700-tallet, hvor de enorme fyrstehaller i Gl. Lejre blev bygget. Det vil ikke kunne lade sig gøre løntimemæssigt og med nutidens regler om arbejdsmiljø.

Man skal ikke tage fejl af, at vikingerne kontrollerede et trælesamfund. De store vikingefyrster, hvis magt spirede frem i 700-tallet, var ligeglade med penge og priser. De kunne sætte folk i gang med at bygge kæmpehallerne. Det handlede om prestige. Men bygge kunne de.

Rumlig intelligens

- Vikingerne havde en udpræget rumlig intelligens og forståelse for at bygge på en anden måde. De hadede rette vinkler. Man ved fra placering af stolpehuller, at de rejste bygninger med krumninger. Kender I udtrykket, at noget er bygget på klamp? I dag er klampbygging noget negativt, men det var det ikke tidligere, sagde Lars Holten og forklarede:

- Det betyder at bygge med

Se flere billeder på

SN.dk /lejre

få skabeloner og proportioner på øjemål, hvilket vikingerne kunne. Men det kan vi ikke her. Forud for det nye halbyggeri har vi computerudregnet byggeriet og lavet mange analyser for at undgå, at vi bygger med fejl.

Til formålet har Osted-savværket Bondeskovgaard fældet 150 egetræer. Til sammenligning blev der fældet 14 egetræer til vikingeskibet Havhingsten - det siger noget om proportionerne i halbyggeriet, der omfatter tusind tons egetræ.

En del af egne til hallen er 150-200 år gamle. Flere blev plantet i 1809, efter at englænderne havde stjålet den danske flåde i 1807.

Det første tømmer er ankommet til byggepladsen og ligger klar; nogle af »byggeklodderne« vejer over et ton. Det er et stort puslespil, der

venter - samtlige dele har fået numre. Alene til tømmer skeletets bærende konstruktion er der 1.400 dele, som skal anvendes.

Fire enorme søjler skal rejses indvendigt med billedbeskrivelser af vikingemønstre og hver sin gud - Odin, Thor, Frej og Freja.

Og uden på huset skal der bygges med skrå støtte-stolper. Hallen ligger vendt geografisk nøjagtig som forbilledet i Gl. Lejre, blot forskuddt to kilometer. Eksperten og arkæologen Tom Christensen, der fandt og udgravede kæmpehallen i Gl. Lejre, mener, at hallen der formentlig er den tidligste med støttestolper, man har fundet.

Kæmpehallen i Gl. Lejre er i forvejen den allerstørste, der er fundet, med dens 61 meter i længden og 12 meter i bredden. Og så var der faktisk langt fra kun én. Der er bygget mange samme sted, simpelthen fordi træet rådnede op, hvorefter hallen blev revet ned og en ny bygget ovenpå.

CAD-CAM og CNC til vikingernes kongehal

Fynsk maskinsnedkeri sagde ja til opgaven med at udsmykke otte meter lange egestolper, selv om det betød, at der skulle laves hul i siden på det store CNC-bearbejdningscenter.

Af Peter Friis

- Hvor store emner kan din CNC-maskine bearbejde? spurgte arkitekt Kasper Lyneborg, der står bag tegningerne til de fire kæmpestore egestammer, der er en vigtig del af den nye Kongehal i Sagnlandet Lejre, der er i færd med at gennemføre Nordens største museumsprojekt.

- Vi kan bearbejde emner i seks meters længde svarede Niels Bystrup, som er

indehaver af Bystrup Maskinsnedkeri i Svendborg.

- Det var en skam, meddelte arkitekten, der oplyste, at de egestammer, som skulle udsmykkes, var otte meter lange.

- Jamen, skal de bearbejdes på alle

otte meter? spurgte maskinsnedkeren.

Og da arkitekten så fortalte, at »kun« omkring tre meter af stammerne skulle bearbejdes, fortsatte han:

- Så skærer vi da bare et hul i maskinen, så enden af stammen stikker ud i den ene ende.

Ornamenterne er dannet på basis af fotos og tegninger fra arkæologiske vikingefund.

Kongehallen i Lejre er en rekonstruktion af Danmarks største vikingehal og bliver 61 meter lang med 10 meter til loftet og over 600 kvadratmeter under tag. (Grafik: Sagnlandet Lejre).

150 egetræer til byggeriet

Kongehallen i Lejre er en rekonstruktion af Danmarks største vikingehal, der blev udgravet af arkæologer fra Roskilde Museum i 2009. Kongehallen bliver 61 meter lang, 12,5 meter bred, 10 meter til loftet og over 600 kvadratmeter under tag. Det er den største hal fra dansk vikingetid og et storlået vidnesbyrd på kulminationen af nordisk arkitektur og håndværk. Et markant symbol på at sagnene om Lejres mægtige skjoldkonger rummer en historisk kerne.

Til byggeriet skal der bruges godt 150 egetræer, typisk mindst 100 år gamle. Blandt andet flådeeg og kåringskov med et samlet rumfang på 400 kvadratmeter. Taget skal konstrueres af godt 1800 styk en meter lange tagspån af spejlskåret egetræ.

Kongehallen er en del af Projekt Sagnkongernes verden, der er realiseret med 65 millioner kroner i støtte fra A.P. Møller og hustrus fond til almene formål og 10 millioner fra Augustinusfonden. Projektet sætter fokus på Lejres særegne nordiske kulturarv, indenfor så forskellige genrer som arkitektur, mytologi, litteratur og landskab.

Gennem sin tværfaglige og innovative tilgang og nye formidlingsformer skal projektet understøtte den nye skolereform og sikrer vidensformidling i topkvalitet. Målet er at børn, unge og familier ikke bare bliver klogere på historie, men også på almenmenneskelige vilkår gennem praktiske aktiviteter og tankevækkende udfordringer. I Sagnkongernes Verden kan de indleve og spejle sig i vikingernes dagligliv, sociale samfundsorden og deres forståelse af naturens og verdens orden for at opdage sig selv som del af et større hele.

Kasper Lyneborg troede nærmest ikke sine egne ører, men som sagt så gjort, og det blev starten på den nok mest særegne opgave, som maskinsnedkeriet har lavet, og måske også den mest særegne de nogensinde kommer til at lave.

Tonstunge stammer med 1300 år gamle ornamenten

De fire tonstunge stolper svarer til de oprindelige stolper i Kongehallen fra vikingetiden i 700-tallet. Stolperne er skåret af de såkaldte flådeeg og har fået navnene Thor, Freja, Frej og Odin. De er udsmykket på baggrund af optegnelser, tegninger og fotografier fra arkæologiske fund af blandt andet smykker fra vikingetiden.

Stolperne med de ekstremt mange detaljer er 3D-overfladefræst på baggrund af 3D-tegninger overført til AlphaCam. Softwaren har så dannet de flere hundrede forskellige bearbejdnings på hver enkelt stolpe.

De mange små detaljer betyder, at produktionstiden for stolperne er målt i uger og ikke i timer. For selv om det hele foregår automatisk, når stolpen først er placeret i maskinen, så er det næsten uvirkeligt at se de mange programtrin, som skal gennemføres, før udsmykningen er fuldført.

Kasper Lyneborg har tegnet stolperne, og der er tale om ornamenten med detaljer, som nok de færreste ville tro, det var muligt at genskabe ved CNC-bearbejdning. En af dem, der for alvor troede på, at det kunne lade sig gøre, var Karl Erik Andersen fra Østjysk CAD-CAM, der har leveret softwaren AlphaCam til maskinsnedkeriet i Svendborg, og som har været sparringspartner på en række af de opgaver, som snedkeriet har påtaget sig i de senere år.

- Men jeg har da heller aldrig hørt, at Karl Erik har betvivlet, at alting kan lade sig gøre med AlphaCam, siger Niels Bystrup med et smil.

Ring til en ven

Til dette responderer Karl Erik Andersen, at det handler om at udnytte hinandens viden. Det er det, der for alvor gør forskellen.

- Ingen kan vide alting, og det er netop sparringen med producenterne, der er vores berettigelse som leverandører af software. Vi skal være tæt på både opgave og brugeren. Ikke mindst når det handler om de mere specielle opgaver.

Og netop det specielle er det, det handler om i Svendborg. Niels Bystrup lægger ikke skjul på, at det er de specielle konstruktioner, der ligger hans hjerte nærmest.

- Vi producerer faktisk mest af det, de andre siger nej til, siger han og forklarer, at netop dette er baggrunden for ►

de forholdsvis store investeringer i avanceret teknologi.

- Det er meget dyrt og tidskrævende at lave eksempelvis specialinventar med traditionelt snedkerarbejde. Derfor investerede vi for to år siden i det store CNC-bearbejdningscenter fra CMS Ares med et arbejdsområde på 6000 x 1800 mm, der har 1200 mm i z-højde.

- Målet var, at vi skulle kunne håndtere de emner, der var større end dem vore kolleger i branchen kunne klare, forklarer Niels Bystrup og tilføjer, at en af årsagerne til, at man kan håndtere disse store emner, er, at de kan lægges direkte ind i maskinen med gaffeltruck.

Den nye maskine har været et vendepunkt for maskinsnedkeriet, der har fået mange nye opgaver. Og også opgaver med små emner, hvorfor det store center nu har fået en lillebror. En Fanuc Robodrill, der bedre og hurtigere kan håndtere de mindre emner.

- Men det er fortsat de specielle opgaver i mindre serier, der er i højsædet. Også på den lille maskine pointerer Niels Bystrup.

Siger ikke nej til opgaver

På spørgsmålet om hvordan opgaven med stolperne til Vikingehallen kom i hus, svarer Niels Bystrup, at han blev kontaktet af Kasper Lyneborg, der er arkitekten bag det store projekt i Sagnlandet Lejre.

Der gik kun kort tid før Niels Bystrup sagde ja til opgaven. Og det er egentlig ikke så overraskende. På en video, der er offentliggjort på hjemmesiden for Sagnlandet Lejre, ser man arkæolog Lars Holten, der er direktør for sagnlandet og bygherre for projektet, spørge maskinsnedkeren, om han nogen sinde har haft en opgave, han ikke kunne løse. Og hertil svarer Niels Bystrup »nej« uden at tøve.

- Når du har det specielle som speciale, må du være indstillet på, at du skal arbejde lidt mere med hver enkelt opgave. Og ikke mindst have nogle specialister, du kan trække på, så både dine egne evner, maskinen og softwaren udnyttes maksimalt. Og så er det faktisk utroligt, hvad der kan lade sig gøre, tilføjer Niels Bystrup overfor Træ- & Møbelindustri.

Der er ekstremt mange detaljer, der skal udfræses.

Niels Bystrup er specialist i det specielle.

Et hul i maskinens ene side muliggjorde bearbejdningen af de otte meter lange stammer.

Foto: Kim Rasmussen

Burgerkæde åbner i Roskilde

Roskilde
1. sektion side 4-5

Plejehjem hungrer efter flere hænder

Indblik
DB2 side 7

Trods fin fight tabte Roskilde

Sporten DB2 side 17

Stort biogasanlæg planlægges nær Roskilde

Af Agnete Vistar

ENERGI: Et stort nyt biogasanlæg kan blive en realitet få kilometer syd for Roskilde i 2020. På Gammelgårdsvej 6, der ligger i Lejre Kommune, ønsker det jyske firma Daka ReFood at etablere et anlæg, der håndterer madaffald.

- Det giver på alle måder god me-

ning for os at bygge et biogasanlæg på Sjælland. Vi kommer meget tættere på de store mængder af kildesorteret organisk dagrenovation og madaffald, og ikke mindst de økologiske landbrug, forklarer Lars Brødsgaard, business unit manager på Daka ReFood.

- Placeringen på Gammelgårdsvej er valgt; dels fordi Lejre Kommune

har peget på den, dels af logistiske årsager. Der er gode tilkørselsforhold til København og Sjælland, tilføjer han.

Forventningen er, at anlægget bliver på maksimalt 3000 kvadratmeter, og at det bliver dimensioneret til at modtage 100.000 tons organisk affald årligt.

Anlægget vil kunne producere op

til 15 millioner kubikmeter biogas årligt. Ifølge Lars Brødsgaard har firmaet ingen udfordringer med lugtgener, hverken på dets anlæg ved Horsens eller på et søsteranlæg i England.

Lejre
1. sektion side 9

Foto: Thomas Olsen

Mægtige vikingesøjler afsløret

EVENT: To af fire store billedskårne højsædesøjler i den kommende kongehal i Sagnlandet Lejre blev afsløret i går under stor bevågenhed af pressen. Repræsentanter fra de donerende fonde, der har givet 78 mio. kroner til den enorme kongehal og et langhus, deltog sammen med mange andre til fejring af halbyggeriet.

Forbilledet for hallen er vikingetidens største bygning, som er kendt fra Gl. Lejre blot to kilometer derfra.

Lejre
1. sektion side 10-11

Anklager kræver forvaring for brutalt kvindedrab

Af Katrine Wied

MANDDRAB: Anklager Annette Ahm kræver lovens strengeste straf, når retssagen om kvindedrab i dag forsætter mod en 60-årig mand fra Køge.

Manden er tiltalt for at slå en 37-årig kvinde ihjel i sin lejlighed i Køge den 8. august 2017.

- Det er anklagemyndighedens opfattelse, at tiltalte er så farlig, at tidsbestemt frihedsstraf ikke er tilstrækkelig,

sagde Annette Ahm, da retssagen indledtes tirsdag.

Under det første retsmøde kom det frem, at kvinden ifølge retsmedicinerne er død ved omsnøring af halsen med nylonstrømper og reb, muligvis i kombination med kværkning.

Den 60-årige mand, som er beskyttet af navneforbud, nægter sig skyldig og ønsker ikke at udtale sig i retten.

En række vidner fortalte, hvordan den 60-årige mand over for dem i løbet

af dagen den 9. august havde fortalt, at han havde slået et menneske ihjel. Det gælder både en genbo i Hastrupparken og en handlende i Køge

Det ventes, at der falder dom i dag, onsdag.

Køge
1. sektion side 17

Vi deler viden med dig

Tjek www.forumorientering.dk
eller ring til os på 7022 8850

forumadvokater

Mødested for løsninger

Havnevej 3 • 4000 Roskilde • T 7022 8850 • forumadvokater.dk

Netmedie får ny del-ejer

Byportalerne.dk, der står bag en række netsider, herunder dit-roskilde.dk, udvider per 1. september ejerkredsen. Sjællandske Medier har købt 50 procent af selskabet, idet familien bag selskabet fastholder de øvrige 50 procent.

Roskilde
1. sektion side 2

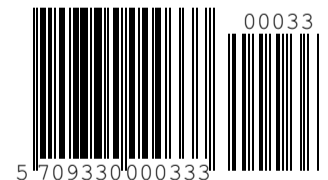
Foto: Allan Nørregaard

Kronprinsen åbner natur- dag i Ådal

Kronprins Frederik åbner Naturens Dag 2018 med en flok skolebørn i Ejby Ådal.

Lejre
1. sektion side 9

Løssalgspris kr.20.00

Et lille udsnit af de mange mennesker, der var kommet for at fejre en milepæl i kongehalsbyggeriet.

Mægtige vikingesøjler afsløret

EVENT: To af de fire ornamenterede højsædesøjler i kongehallen blev afsløret i går i Sagnlandet, hvor repræsentanter fra de donerende fonde og mange andre var samlet til fejring af halbyggeriet.

Af Agnete Vistar

LEJRE: - Lad os nu håbe, at Thor ikke spænder gedebukkene for vognen!

Sagnlandets direktør, Lars Holten, sendte et kort blik op mod himlen i går eftermiddags, og det virkede. Thor holdt sin torden og lynild tilbage; han nøjedes med at lade nogle få regndråber falde over den store forsamling, der var mødt frem på byggepladsen, hvor den fremtidige vikingekongehal rejses.

Her blev det fejret, at opbygningen af hallens mægtige tømmerkonstruktion nu er gået i gang. Og to af de enestående fire højsædesøjler blev afsløret af henholdsvis Frank Rechendorff Møller, der repræsenterede både Augustinusfonden og A.P. Møller og Hustru Chastine McKinney Møllers Fond, og Leif Nielsen, der som viceborgmester repræsenterede Lejre Kommune.

Henholdsvis Odin og Thor smykker de to enorme søjler med ornamentik, der for Thors vedkommende er forbundet i et mønster med hammeren, mens Odin er vævet sammen i et mønster med livstræet Yggdrasil. Der var stor begejstring,

Guden Thor markerer billedskæringen af typisk vikingeorntik på den ene af fire højsædesøjler i kongehallen.

med rette, over resultatet af udskæringerne. De to søjler blev rejst i går morges ved otte-tiden, og de to sidste af slagsen, med ornamentik, der involverer guderne Freja og Frej, rejses efter alt at dømme i dag.

På få dage er de mægtige trædele begyndt at knejse over fundamentet, og man skal stå der for at fornemme, hvor kolossal den oprindelige kongehal i Gl. Lejre, der her rekonstrueres, har været. Eller kongehaller - der har stået fire oven i hinanden, hver nedrevet, når den var rådnet op, til fordel for en ny i stort set

samme dimensioner.

Skulle man forsøge at bygge fuldstændigt som vikingerne gjorde, ville det flinke arbejdstilsyn, der netop har besøgt byggepladsen, ikke have givet en glad smiley. Lars Holten nævnte, at den store mobilkran, betonfundamentet og visse moderne metoder, ville vikingerne uomtvisteligt have benyttet sig af, hvis de havde dem til rådighed, innovative som de var.

I hvert fald er det hensigten, at kongehallen og det kommende Hirdens Hus, der kommer til at ligge få meter derfra, vinkelret på

Der var stort fremmøde af mange repræsentanter fra fonde, museer, arkitekter, virksomheder m.m. i går, hvor vikingehallens første monumentale trækonstruktion er rejst og knejser i sagnlandet.

Foto: Thomas Olsen

Vølven Jutta ofrer til såvel hallens ære som jordens vætter. Et forstenet vættelys og et søpinsvin blev nedlagt i konstruktionen.

hallen, vil kunne holde i hundreder af år. I stedet for at rådne hurtigt op i det danske vejrlig.

- Opgaven her har ingen prøvet før. Byggeriet af kongehallen og Hirdens Hus er et stort tænkt projekt, der begynder at vise sig som noget meget stort. Rekonstruktionen af kongehallen fra 800-tallet er monumental arkitektur i særklasse. Det gode håndværk binder fortiden og nutiden sammen, sagde Frank Rechendorff

Møller i sin tale.

Projektet har længe været undervejs, nævnte han. Augustinus Fonden modtog en ansøgning fra Sagnlandet i 2015. Og projektet omfatter ikke bare et monumentalt byggeri, men er også udtryk for en kosmopolitisk helhed - det beskæftiger sig med datidens mennesker, deres verdenssyn og verdensopfattelse; det hele fokuseret og samlet i kongehallen, sagde Frank Rechendorff Møller.

- Det var et stort ambitiøst projekt, med et ikke mindre ambitiøst budget, vi fik en ansøgning om. Selvom vores gode kolleger fra A.P. Møller Fonden havde givet et rundhåndet bidrag, var det klart, at projektet ikke var helt finansieret på et niveau, som de vilde planer lagde op til! Så der var brug for mere finansiering og justering, sagde han.

Professor Kristian Kristiansen, formand for Sagnlandets bestyrelse, kom ind

Han satte sig i bygmesterens sted

KONGEHAL: Arkitekt Kasper Lyneborg har udtænkt en teoretisk model for geometrien og proportionerne i kongehallen. Et banebrydende stykke arbejde.

LEJRE: Kasper Lyneborg fra Kronværk Tegnestue er en af de mange dygtige eksperter og konsulenter, som har været involveret i tilblivelsen af den store kongehal i Sagnlandet.

Den unge arkitekt har forsøgt at sætte sig i bygmesterens sted - ham der engang for 12-1300 år siden satte håndværkerne i gang med at lave den store kongehal i Gl. Lejre. Bygmesteren havde ikke tegninger. Derfor er det bestemt ikke så ligetil.

Kasper Lyneborg har udtænkt en teoretisk model for geometrien i kongehallen, der buer i grundformen; lige så vel som taget buer.

- Det jeg har forsøgt at formulere, skal kunne fungere i praksis. Det skal ikke være afhængigt af et tegnesæt; det havde vikingerne ikke. Det er blevet en teori, som gør det enkelt at bygge efter, og det giver mening.

Som Kasper Lyneborg siger, skal det være et sæt tommelfingerregler, som gør det nemt og enkelt at holde styr på byggeriets proportioner og detaljer.

- Det, jeg har lavet, er en teoretisk model, der define-

Arkitekten Kasper Lyneborg har været med som specialkonsulent på projektet med kongehallen fra begyndelsen. Han har ikke blot lavet 3D-modellerne af hallen, men også tegnet ornamentikken på højsædesøjlerne. Foto: Thomas Olsen

rer bygningens geometri, og som beskriver alle bygningsdelenes indbyrdes forhold og dimensioner. Den tavse viden har bygmesteren jo gået med. Teorien er mit foreløbigt bedste bud på, hvordan man kan gøre brug af et regelsæt, så hallen, ja mange andre vikingehuse kan bygges, forklarer han.

Kasper Lyneborg har været specialrådgiver på kongehallen fra begyndelsen. Han har lavet 3D-modellerne for kongehallen:

- Jeg har været så heldig at lave formgivning på hallen. Det meget dygtige hold af arkitekter fra Woh-

lert Arkitekter tegner efter 3D-modellerne. Nu ser jeg byggeriet ske i praksis, men jeg deltager ikke i byggemøderne - min rolle er overstået, siger han.

Kasper Lyneborg var med til at lave fondsprospektet for kongehallen, og for ham er det meget spændende nu at se bygningen rejse sig.

- Det ser rigtigt ud; det er besnærende at se tingene gro op...det hænger bedre og bedre sammen, ja det passer bedre og bedre, jo længere vi dykker ned. Jeg håber, at det her er viden, man kan bygge videre på, smiler han.

Kasper Lyneborg har i øvrigt også stået for tegningerne af ornamentikken på højsædesøjlerne. Ikke nogen enkelt opgave, al den stund, at mønstret i ornamentikken skal møde sig selv hele vejen rundt om de store søjler. Bystrup Maskinsnedke-

ri har fræset højsædesøjlerne.

vistar

» Jeg har lavet en teoretisk model, der definerer bygningens geometri, og som beskriver alle bygningsdelenes indbyrdes forhold og dimensioner. Den tavse viden har bygmesteren jo gået med. Teorien er mit foreløbigt bedste bud på, hvordan man kan gøre brug af et regelsæt.

Kasper Lyneborg, arkitekt

Frank Rechendorff Møller fra Augustinus Fonden talte om, hvordan kongehallens monumentale arkitektur er i særklasse.

på udgravningerne af de første store vikingeborge ved Gl. Lejre fra slutningen af 80'erne.

- Skæbnen ville, at vi fandtes her, mens de gravede derovre. Og så skete der noget særligt i 2009. Den største kongsgård blev fundet, og samme år den lille sølvfigur af Odin på sin trone. Det var nok et tegn - skæbnen var med os! sagde Kristian Kristiansen, der takkede de to store fonde for deres store bidrag på tilsammen 78 mio. kroner til projektet.

Også Lejre Kommune fik stor ros for et fantastisk medspil og bidrag til projekterne i Sagnlandet.

Viceborgmester Leif Larsen sagde i sin tale, at den oprindelige kongehal er blevet beskrevet som det første eksempel på »Danish Design«, fordi den med sine bløde og elegante linjer lagde sig så smukt ind i landskabet.

- Sagnkongernes Verden er

en gave til Lejre: Igen lever Sagnlandet op til sit princip om at gøre fortiden både begribelig og håndgribelig, sagde han.

» Opgaven her har ingen prøvet før. Byggeriet af kongehallen og Hirdens Hus er et stort tænkt projekt, der begynder at vise sig som noget meget stort. Rekonstruktionen af kongehallen fra 800-tallet er monumental arkitektur i særklasse.

Frank Rechendorff Møller, Augustinus Fonden

Palle Nielsen fra Bondeskovgaard Savværk i Osted har fældet de mægtige flådeegge, hvis træ anvendes til tømmerkonstruktionen i kongehallen.

Vi hjælper mange dyr

Altid 30 minutters konsultation, giver god tid til patient og klient

Høj faglighed og moderne udstyr, sikre kvaliteten

Mød vores søde og kompetente personale, i en klink nær dig.

DYREKLINIKKEN CENTRUM
4070 Kirke Hyllinge · 4300 Holbæk · 4330 Hvalsø
Tlf: 7023 2360

Mange var med til frem for at se bygge i markeringen af den store Kongernes Hal.

De smukke udsmykkede søjler blev beundret. (Foto: Anette Gindulach)

Vejrguderne var med i Sagnlandet Løjre da: Kongernes Hal blev indviet

AF Anette Gindulach
 Vejrguderne var med, da byggeriet af Kongernes Hal i Sagnlandet blev afsluttet tirsdag eftermiddag. I hver fald var dagens herlige regnskyll alltså af føt fra en blå himmel.

Mange mennesker var mødt frem for at nyde det imponerende syn af det store fundamenter og nogle af de mægtige smukt udsmykkede søjler til sammenkomstruktionen i Kongernes Hal.

Høje konstruktionen skal ende med at blive en 60 meter lang og 12 meter bred bygning med 10 meter til højde. Det er en rekonstruktion af Kongernes Hal.

Den oprindelige kongehal lå kun to kilometer fra, hvor den nye bygning kommer til at stå. Den originale blev udgravet af arkæologer tilbage i 2009.

Den gamle vikingehal er det største hus, der er blevet bygget i Danmark i Oldtiden, i hvert fald som man har fundet.

For at genopføre hallen skal man blandt andet bruge 200 egestruer, der er ældre end 100 år.

Hver af de bærende stolper vejer et ton, og kan dermed holde til at stå i mange år og

må desuden siges at være en konge værdig.

Vildunger og mjød
 Den store dag blev fejret med drikke og mad fra vikingetiden.

Sagnlandets vildunger serverede blandt andet mjød i horn fra løer for de mange gæster. Det var ikke helt udfordrigt, da det siges, at sagnkongen Rolf Krake lod bygge en mjødbial, der var så stor, at ingen havde set noget lignende, og den lå i Løjre.

Mjøden var dengang kendt som gadernes drik, og den er kendt fra mange sagn og søgninger fra vikingetiden.

Til arrangementet kunne man også få en smagsprøve på Sagnlandets egen øl, der hedder Heomst. Hvilket også var navnet på samme sagntunges kongehal i Løjre.

Øllen er blandt andet køberet med egestruer fra den nye kongehal, som mange derfor både fik set og smagt.

Den faste føde på festdagen bestod af sløj, som i dag er blevet populært igen i Danmark. Oprindeligt var det norske vildunger, der i 800-tallet bragte spisen til Island, som i stor stil fortsatte med at producere spisen.

Vildunger serverede mjød og øl for gæsterne. Begge dele havde rødder i den oprindelige Kongernes Hal. (Foto: Anette Gindulach)

SOMMERSLUTSALG

i din lokale ALDI

Fra fredag

SPAR OP TIL 10%*

designer outlet

SOUL

Kom til åbent hus

Torsdag den 23. august kl. 9-16 eller lørdag den 25. august kl. 9-14

SHOP ONLINE

Vil du se den nye og Mobilshop ved åbent hus

LEKSIKORT NYT

FOTO: SCANPIX

b

Borgerforslag

»Elefantræs på motorvejen«. »Afskaffelse af sommertid«. »Forbyd valgplakater«. Det er nogle af de mange ideer, som man kan finde inde på hjemmesiden www.borgerforslag.dk. Siden januar er almindelige danskere kommet med forslag til, hvad der skal laves om i Danmark.

Forslagene kan ende med at blive behandlet i Folketinget. Nogle mener, at alle på den måde får mere at sige. Andre mener, at vi burde stole på politikerne og lade dem finde på de nye love.

For at politikerne tvinges til at diskutere ens påfund kræver det underskrifter fra 50.000 mennesker. Det har vist sig at være rigtig svært, og kun fire gange er det lykkedes. Ingen af borgerforslagene er blevet indført ved lov.

Over 50.000 mennesker støtter for eksempel, at alle over 18 år automatisk bliver organdonorer. Det betyder, at ens organer gives til andre, hvis man dør. Men kun et enkelt parti er indtil videre sikker på, at det vil stemme for forslaget. Selvom politikerne endnu ikke skal beslutte sig, ser det allerede sort ud.

Anne Jensen Sand

FOTO: SCANPIX

c

Copenhagen Pride

I morgen afholdes den store *Pride Parade* i København. Den seneste uge har der været *Pride Week* i hovedstaden, og lørdag slutter festivalen af med fest, farver og regnbueflag i et langt optog gennem København.

Pride-parader stammer fra New York. Det startede tilbage i 1969 med en protest-march mod undertrykkelse af bøsser og lesbiske. Siden da er *Pride* blevet en tradition i mange lande. Det er blevet til en fejring, der handler om, at alle mennesker skal have ret til at være, som de er. Og elske dem, de vil.

Pride hylder menneskerettigheder og forskellighed for både homoseksuelle og andre, der er anderledes end flertallet.

Den første regnbue-parade i Danmark foregik for 22 år siden. Sidste år gik hele 25.000 mennesker i paraden i København. Mange er i farverige kostumer, og nogle kører rundt i åbne vogne, hvor de står på ladet og danser. Andre går til fods i et langt optog. Flere 100.000 tilskuere møder op for at se paraden og støtte budskabet.

Pride betyder stolthed. Men det er ikke alle steder i verden, man kan stå stolt frem som homoseksuel. I flere lande er det ulovligt og straffes med fængsel eller med døden.

Amalie Schroll Munk

FOTO: SAGNLANDET LEJRE/OLE MALLING

k

Kongehal

Er du allerede begyndt at planlægge næste års sommerferie? Du kan for eksempel besøge en tro kopi af den største bygning fra Vikingetiden, der nogensinde er fundet i Danmark. Sagnlandet Lejre er et forsknings- og formidlingscenter midt på Sjælland. Her er man i fuld gang med at genopføre et kæmpemæssigt langhus, der bliver 61 meter langt og 12,5 meter bredt. Indenfor vil der være mere end ti meter til loftet og plads til 300 mennesker. Resterne af det oprindelige langhus blev fundet i 2009 kun to kilometer fra det sted, hvor man nu opfører det på ny. Huset stammer fra 700-tallet og var en såkaldt kongehal. Her samlede kongen sit folk eller holdt hof for besøgende gæster. Skelettet til huset er allerede bygget, og i denne uge præsenterede Sagnlandet Lejre to otte meter høje søjler, der skal bære byggeriet. Søjlerne er smukt udskårede på ægte vikingemaneer og repræsenterer de nordiske guder Odin og Thor. Kongehallen bliver bygget i egetræ, og indtil videre er der fældet 150 gamle træer til projektet. Når kongehallen efter planen står færdig i sommeren 2019, skal den blandt andet huse koncerter og teaterstykker.

Kristoffer Lottrup

FOTO: UNIVERSITY OF PLYMOUTH

r

Robotpres

Både børn og voksne bliver påvirket af andres mening. Det er noget, som flere studier tidligere har slået fast. En test fra 1950'erne målte det ved at bede folk om at kigge på en skærm med fire linjer. De skulle så svare på, hvilke to linjer der var lige lange. Når folk var alene, kunne de fleste klare opgaven uden fejl. Men hvis der var en anden til stede, som gav et andet svar, så gav forsøgspersonen dem ret. Også selvom svaret tydeligvis var forkert.

Ifølge forskere er forklaringen, at vi mennesker nemt føler os presset af andres meninger. Vi vil hellere tage fejl end være uenige. Med et fint ord kaldes det for konformitet. Det skyldes, at mennesker er sociale dyr, som altid har haft brug for hinanden for at overleve.

Men nu har forskerne prøvet at lave forsøget med mennesker og robotter. Både børn og voksne fik nu forslag fra menneskelignende robotter. Når voksne fik et forkert forslag fra en robot, holdt de fast i deres eget svar. Men børn blev til gengæld lige så påvirket af robotens mening, som hvis det havde været et andet menneske.

Det var især børn mellem syv og ni år, som følte sig »presset« til at være enige med robotten.

Røslev Würtz

S

Socialisme

Mange danskere er blevet sure på den amerikanske tv-kanal Fox News. For nylig påstod deres vært Trish Regan nemlig, at Danmark minder om Venezuela – som er et af verdens farligste og fattigste lande, mens vores er et af de trykkest og rigeste.

Danmark og Venezuela minder om hinanden, fordi vi »frarøver folk deres muligheder« ved at være »socialister«, siger Fox News-værten.

Socialister ønsker sig et land, hvor man giver mange af sine penge til staten, som så til gengæld betaler for veje, skoler, læger og andre gode ting. Ikke alle danskere kalder sig socialister, men de fleste støtter den idé et stykke hen ad vejen. Vi betaler over halvdelen af vores løn i skat, og studerende og arbejdsløse kan få penge i en periode. Den slags har ifølge tv-værten gjort både os og venezuelanerne dovne.

I Venezuela er de færreste dog dovne. Mange må lede efter mad i skraldespandene eller have to jobs for at overleve. Deres regering kalder sig socialister, men er bedre til det med at tage end at give. Den røver landets penge og hjælper kun sine støtter – og kun lidt. Og når der er valg, snyder den for at kunne blive ved at bestemme.

Magnus Boding Hansen

FOTO: NASA

S

Solmission

I lørdags var de alle sammen spændte. Astronomer over hele verden ventede på, at rumsonden Parker skulle sendes af sted mod Solen. Tættere på, end et rumfartøj nogensinde havde været før.

Et minut og 55 sekunder før afgang lød alarmen. Parker havde tekniske problemer. Opsendelsen blev aflyst.

Dagen efter lykkedes det endelig at lette. Rumsonden er nu på vej på sin cirka syv år lange mission. Den amerikanske rumfartsorganisation NASA har sikret sig, at den er godt forberedt. For turen bliver hård. Når den er tættest på Solen, er den omkring seks millioner kilometer væk. Det lyder måske ikke af meget, men Jordens afstand til den glødende kæmpestjerne er hele 150 millioner kilometer. Derfor risikerer Parkers skjold at blive op mod 1400 grader varmt. Sonden kan kun svæve tæt på Solen i få timer. Så skal den ud at køle af igen.

Parker skal blandt andet gøre os klogere på solvind. Solvind er en slags gas fra Solen, som kan vokse sig til solstorme, der kan få Jordens gadelamper og tv-signal til at gå i sort. Måske rumsondens farefulde færd kan hjælpe os til bedre at forstå og forudse de kraftige storme.

Anne Jensen Sand

MT Højgaard

FUSION KAN GIVE NY KAPITAL

Analytiker vurderer, at en mulig fusion af MT Højgaards ejerselskaber gør det nemmere at hente ny kapital

2

Ekspansion

COWI UDVIDER I SYDØSTASIEN

Den danske rådgiverkoncern har stadigt flere opgaver i Sydøstasien. Derfor åbner rådgiveren en afdeling i Singapore

4

Udlicitering

KOMMUNERNE SLÅR SELV GRÆSSET

Trods højere udliciteringsgrad på vej- og parkområdet håndterer kommunerne fortsat de fleste opgaver selv

5

Formidling

SAVVÆRK LEVERER TIL SAGNLANDET

Savværket Bondeskovgaard er leverandør af alt træ og tømmer til ny stor hal i Saglandet Lejre

16

Mandag 20. august 2018 | Nr. 138 | 111. årgang

Licitationen

En del af byggeriet siden 1908

Byggeriets Dagblad

Nordiske Medier
NEWS TO USE - IN BUSINESS

www.licitationen.dk

Erhvervsskoler har forældet udstyr

Arkivfoto: Jørgen Witved

UDSTYR Det er ikke alle steder på landets erhvervsskoler, at udstyret er lige opdateret. Presset økonomi spiller ind, melder blandt andre Erhvervsskolernes Elevorganisation, der understreger at problemets omfang varierer fra skole til skole.

– Helt grundlæggende bliver politikerne nødt til at se på erhvervsskolerne som en prioritering, lyder det fra Lars Kunov, direktør for Danske Erhvervsskoler- og Gymnasier.

Side 6-7

DAGENS
UDBUD

Etablering af støjskærme ved Taulov og Tapsøre for Vejdirektoratet, **opførelse** af Steno Diabetes Center Copenhagen i storentrepriser for Region Hovedstaden, **graffitiafrensning** i København Syd, rammeaftaler om udførelse af **elektriker- og blikkenslagerarbejder** for Københavns Universitet, **vinduespolering** for Varde Kommune mv.

RH PUMPER
ENGINEERING

LANDSDÆKKENDE SERVICE

Vi servicerer dine pumper over hele landet

Få serviceret dine pumper af teknisk personale med meget stor erfaring.

Vores **overpumpningsafdeling** løser alle pumpeopgaver af kortere eller længere tids varighed.

Ring for tilbud:
+45 5850 6065

Vi udlejer
også pumper

Ring for tilbud
5850 6065

RH PUMPER
ENGINEERING

Grund udlejes

Skandinavisk Transportcenter Køge

6.800 m2 indhegnet grusplads med el-forsyning (35 Amp) samt kloak og vandforsyning.

Grunden er indhegnet med gitterhegn i faste sektioner samt elektrisk port som kan betjenes via telefonen, med kode eller brik.

Grunden er beliggende ved NETTO, Post Nord og LMG.

Henvendelse **JUST Gruppen**

Tlf. 70 15 70 12

HomeVent®
Komfort ventilation til boliger

Hoval

Ansvar for energi og miljø

Fugtgenindvinding - undgå tør luft om vinteren

+ Afløb ikke nødvendigt - ingen kondensering
+ Markedets mest lydsvage system

+45 7199 1777 • info@hoval.dk • www.Hoval.dk

Sjællandsk savværk sender tonsvis af tømmer til kongehal

20. august 2018 00:05 | Af Lars Dalsgaard Adolfsen | Tip redaktionen om en historie

Savværket Bondeskovgaard er leverandør af alt træ og tømmer til Kongehallen, som oplevelsescentret Sagnlandet Lejre etablerer. (Foto: Bondeskovgaard)

Sagnlandet Lejre opfører en 60 meter lang og 600 kvm stor kongehal

Formidlingscentret Sagnlandet Lejre går i jorden og luften med projekt til 75 millioner

Savværket Bondeskovgaard er leverandør af alt træ og tømmer til Kongehallen, som oplevelsescentret Sagnlandet Lejre er gået i gang med at opføre.

Læs også: [Gammelt jysk byggefirma starter forfra](#)

Hallen, der af oplevelsescentret betegnes som den største hal fra dansk vikingetid, bliver 60 meter lang, 12 meter bred, 10 meter til loftet og med over 600 kvadratmeter under tag.

Cirka 400 kbm bilehugget eg samt tagspån og krumtømmer sender savværket i Osted ved Lejre, ifølge sin egen hjemmeside, afsted til projektet.

1.400 dele til tømmer skelettet

150 egetræer, en del af det flådeeg, er fældet til formålet, og de første elementer er ifølge Dagbladet Roskilde ankommet til oplevelsescentret.

Samtlige dele til det store byggeri er nummeret. Tømmer skelettets bærende konstruktion tæller i sig selv 1.400 dele.

Inde skal fire store søjler, udkåret med vikingemønstre og billeder af guderne Odin, Thor, Frej og Freja, rejses. Ude skal der så bygges med skrå støttestolper.

Projekt Sagnkongerens Verden er finansieret af en donation på 65 millioner doneret fra A. P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal.

Siden er yderligere 10 millioner doneret af Augustinus Fonden.

Mere om: Savværket Bondeskovgaard

Kongehallen

Når Kongehallen står færdig næste år på en bakkekam ikke langt fra Sagnlandets rekonstruktion af jernalderlandsbyen Lethra og de førkristnes hellige Offermose, vil den knejse som en synlig og respektindgydende gigant.

Kongehallen kan i sin færdige form rumme op til 300 siddende gæster og den skal bruges til et bredt udbud af kulturelle arrangementer og events.

Hallen konstrueres, så den forener fortidens byggeteknik med nutidens teknologi og komfort. Det gør bygningen anvendelig hele året og åbner muligheder for, at skuespillere, storytellere, håndværkere, musikere, rollespillere og gastronomer kan fylde den unikke arena med aktivitet og gøre vikingernes hverdag og Skjoldungernes sagnhistorie levende for Sagnlandets besøgende.

Kilde: A.P. Møller Fonden / Foto: Sagnlandet.dk

Visualisering: Kronværk Tegnastue.

130 ÅR GAMLE EGETRÆER BLIVER TIL KONGEHAL

0

Gamle, danske egetræer får en nærmest royal behandling i arbejdet med den kommende kongehal og et sovehus i Sagnlandet Lejre.

Af Line Sun Mi Jensen - 25.08.2018

Sagnlandet Lejre er ved at blive to imponerende træbygninger rigere. Kongehallen og Sovehuset opbygges som krumvæggede langhuse i dansk egetømmer, og der skal en hel del træ til, for Kongehallen er godt 60 meter lang, 15 meter bred og 11 meter høj og Sovehuset er 21 meter langt, knap 9 meter bredt og 7 meter højt.

Træ.dk
anvender
cookies.

OK

Læs mere

Foto: WOHLERT Arkitekter.

Egetømmeret kommer fra Ledreborg Gods' skove og Vallø Slots skove. Fældningen af 150 store egetræer til projektet gik i gang i august 2016 og de sidste blev fældet dette forår mens opsnøring og afbinding af de store tømmerkonstruktioner blev udført.

Tømmeret tog turen forbi Bondeskovgaard Savværk. For Kongehallen alene blev det til ca. 400 kubikmeter bilehugget eg samt tagspån og krumtømmer. Den bærende konstruktion i Kongehallens tømmer skelet tæller i sig selv 1.400 dele, og indvendigt skal fire store søjler, udskåret med vikingemønstre og billeder af guderne Odin, Thor, Frej og Freja, rejses.

Træ.dk
anvender
cookies.

OK

Foto: WOHLERT Arkitekter.
Læs mere

Nedenfor kan du se videoer af arbejdet i skovene og tilhugningen af kopbånd.

De første træer fældes i Ledreborg Gods' skove i 2016.

I januar 2017 kom turen til disse 130 år gamle egetræer i Vallø-skovene.

Træ.dk
anvender
cookies.

OK

[Læs mere](#)

Tilhugning af kopbånd til den tagbærende konstruktion.

FAKTA

LÆS MERE:

Uddannelser med træ

Trænavne med 6.000 år på bagen

MODTAG GRATIS NYT OM TRÆ:

■ **Modtag Træ.dks nyhedsbrev**

Få nyheder om træ og andet interessant trænyt direkte i din indbakke.

■ **Følg Træ.dk på Facebook**

Vi deler nyheder og viden om træ, træprodukter og meget andet trænyt.

■ **Følg Træ.dk på Instagram**

Vi deler billeder og hygger med quizzer. #trædk

■ **Følg Træ.dk på LinkedIn**

Networking og brancherelevante nyheder.

■ **Følg Træ.dk på Twitter**

Få nyhederne med det samme.

Træ.dk

■ **Følg Træ.dk på Pinterest**

Lad os inspirere af vores opslagstavler.

OK

Læs mere

Vikinger skal sælge Fjordlandet

🕒 Wednesday, August 29, 2018, Markedsføring.dk, Jakob M. Larsen..., 575 words, id: e6e04a7c

Fire sjællandske **kommuner** udgør nu et nyt "land", Fjordlandet. Et bureau har udviklet ny visuel identitet og logo ledsaget af et pay off, der skal afspejle områdets historiske arv fra vikingerne.

Vikinger er blevet populære. Ikke bare i Danmark og Norden, men også i den globale popkultur.

Derfor har turismeoperatørerne i Holbæk, Roskilde, **Lejre** og Frederikssund **Kommune** valgt at fokusere på dem i et nyt samarbejde, Fjordlandet, der skal tiltrække flere besøgende til området omkring de sjællandske fjorde.

Det gemmer nemlig på mere end blot smuk natur. Gennem jernalderen og vikingetiden var landet således igennem århundreder fx kongesæde for de sagnkonger, som omtales i sagaerne og i Saxos Danmarkskrønike.

Og især vikingetiden er qua de mange fund af bl.a. skibe, bygningsværker og anlæg i området en betydelig del af områdets identitet og attraktioner, som bl.a. tæller Vikingskibsmuseet, **Sagnlandet Lejre**, vikingespillene i Frederikssund og Nationalpark Skjoldungernes Land.

- Området omkring fjordene emmer jo af fælles historie, og samtidig er vandet med til at give vores **kommuner** en særlig karakter. Landskabet er formet af istiden, og mange steder kan vi finde spor af vores forfædre - fra Skjoldunger og vikinger frem til i dag, lyder det fra Thomas Kær Mahler, projektleder for Fjordlandet, i en pressemeddelelse.

Kampen om vikingerne

Museer, tv-serier (Vikings etc.) og vikingetræf er blandt de oplevelser, som medvirker til at rette stadig flere øjne mod tiden, hvor mænd fra nord i hobetal drog ud i verden og gjorde sig bemærkede som købmænd og krigere.

Flere steder i Europa popper nye tiltag op, som imødekommer den stigende interesse for vikingerne, men er med til at skærpe konkurrencen om at tiltrække vikingeinteresserede turister. Ifølge tal fra Politiken besøger 1,2 millioner mennesker årligt de mange vikingeatraktioner i Danmark, men forventningen er, at det tal kan komme væsentligt højere op.

Ifølge Jacob Mohr Hansen, partner hos Propellos, har det nyudviklede visuelle udtryk til Fjordlandet et strategisk sigte:

- Fjordlandet handler om meget andet end vikingetiden, og det har aldrig været meningen, at vikingerne skulle stikke helt af med identiteten, men det er ikke til at komme uden om, at vikingerne er områdets stærkeste historie, siger han.

- En af de ting, vi har fokuseret på i vores arbejde, var at give Fjordlandet nogle redskaber, der kan medvirke til at indtage en strategisk position, hvor man først og fremmest forbinder Danmark og især Fjordlandet som værende vikingernes epicenter, fortsætter han.

Visuel identitet og logo inspireret af runer

Fjordlandets centrale rolle i fortiden og dets vigtige indflydelse på identiteten har da også sat sit aftryk på det logo, som Propellos har udviklet.

Logoet består af Fjordlandets bogstaver i en skrifttype, hvor bogstaverne er skåret skråt, som var de snittet i træ eller hugget i sten for at lede tankerne hen på vikinge- og middelalderen.

- I logoet fokuserer vi på fjorden og vandet; formen på o_'e_t_'i navnet kan, hjulpet på vej af den blå gradient, opleves som bølger eller ses som indsejlingen til en fjord med et par mindre øer.

- På grund af vikingernes centrale betydning for Fjordlandet og dets selvforståelse har vi designet o'et med inspiration fra former, man genfinder i vikingeoramentik, vikingesmykker og på stævnen af de vikingeskibe, som er en stor attraktion i Fjordlandet i dag, for siger Thomas Altamirano, Creative Director hos Propellos.

Pay off med opfordring til eventyr

Fjordlandets nye logo og visuelle identitet er ledsaget af pay off'et: Let the saga begin, som Propellos også er bureauet bag.

Sætningen skal dels skabe associationer til vikingetiden, idet den refererer til de sjællandske rødder i denne, og dels fungere som en opfordring til, at besøgende skal skabe deres egne eventyr i Fjordlandet.

All material stored by Infomedia is protected by copyright laws.

The client may not sell, pass on, distribute, reproduce or copy content from Infomedia without special written permission from Infomedia. Downloaded material must be deleted after use and may not be saved on information retrieval systems, i.e. mailbox, databases, networks or similar.

Internal redistribution

The client may distribute (i.e. reproduce or copy, distribute via e-mail, publish in databases, networks or similar) received headlines and automatically produced introductions within the client's own organisation. Distribution of all other kind of content from Infomedia may only take place with special written permission from Infomedia.

Kristeligt Dagblad

fredag

31. august 2018

Nr. 276

122. årgang

"IKKE VED MAGT OG IKKE VED STYRKE, MEN VED MIN ÅND, SIGER HÆRSKARERS HERRE"

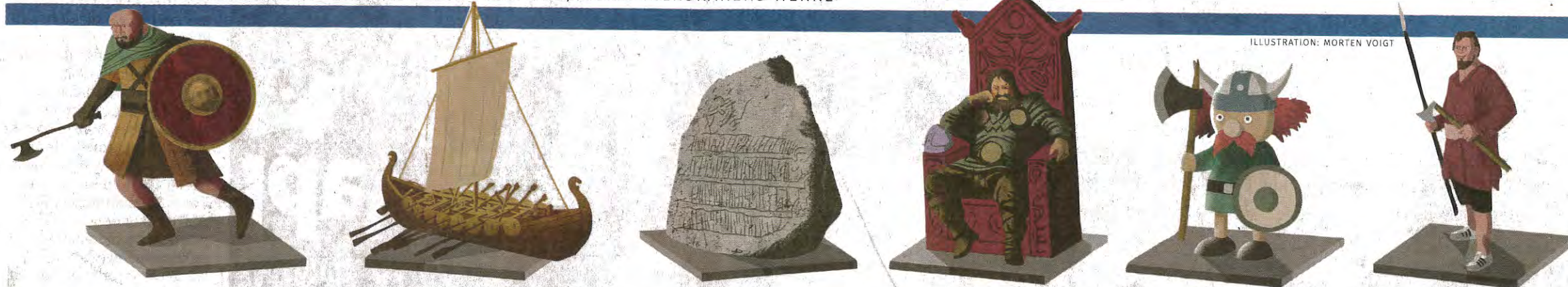

ILLUSTRATION: MORTEN VOIGT

Ny serie: Vikingerne vender tilbage

► I disse år er der større fokus på vikingetiden end nogensinde før. Det viser sig gennem nye arkæologiske fund, ambitiøse museumsprojekter og fagbøger, men også på tv, teater og til lokale vikingetræf.

► Hør første afsnit af lydserie med Jeanette Varberg på k.dk/lydavis.

Vikingetiden er under genopbygning

Netop nu bygges Danmarks største vikingehus i Lejre, arkæologer foretager verdens største vikingeutgravning i Ribe, og vikingernes metropol, Hedeby, er verdenskulturarv. Men samtidig med at forskere finder ny viden, dyrker mange de nationale vikingemyter

AF MORTEN MIKKELSEN
mikkelsen@k.dk

"En arkæologisk tusindårs-hændelse," kalder museumsdirektør Lars Holten det projekt, som er undervejs i Sagnlandet Lejre på Midtsjælland, og som skal stå færdigt i sommeren 2019.

Af 1000 tons egetømmer bygges en skibsformet kongehal, der er 61 meter lang, dækker 600 kvadratmeter og

er en rekonstruktion af et byggeri, som arkæologer fandt stolpehullerne til ikke så langt derfra i 2009. Byggeriet er dateret til 700-tallet og er det største hus, der er fundet i Danmark fra oldtid og vikingetid.

"Der er ikke bygget så stor en rekonstruktion før, og det er ikke sikkert, der bliver mulighed for at arbejde i de dimensioner igen. Kongehallen er så stor, at Vikinge-

skibsmuseets rekonstruerede skib 'Havhingsten fra Glendalough' kan stå inde i bygningen. Vi er meget taknemmelige for, at fondene har været interesserede i dette projekt, som gør det muligt at komme i tættere kontakt med historien," siger Lars Holten med henvisning til A.P. Møller Fonden og Augustinus Fonden, som har givet henholdsvis 65 millioner og 10 millioner krø-

ner til det ambitiøse projekt. Ifølge museumsdirektøren er byggeriet ikke alene med til at levendegøre, at Lejre ved overgangen fra jernalder til vikingetid var et mægtigt kongesæde befolket af en rig, sofistikert og krigerisk overklasse, som måske var identisk med de mennesker, sagn og sagaer omtaler som skjoldungernes slægt. Fund og rekonstruktion har også givet værdifuld ny indsigt i

► I fire lydudsendelser samt i denne artikelserie undersøger Kristeligt Dagblad, hvor meget vi ved om vikinger, og hvorfor deres tidsalder fascinerer her 1000 år efter. Find alle artiklerne på k.dk/vikinger.

datidens avancerede byggemetoder og beregninger af proportioner. Selvom det måske kun sker én gang, at man genskaber en hel kongehal på dansk grund, er Lejre-projektet som sådan ikke en isoleret hændelse. Tværtimod er der i disse år stor foretagsomhed blandt arkæologer, historikere og museumsfolk med at udgrave, analysere og formidle.

I Lellinge ved Køge gjorde arkæologer for fire år siden et opsigtsvækkende fund af en vikingeborg fra 900-tallet, Borgring. Omkring Jelling og længere mod sydøst i Erritsø er der gjort markante fund af vikingepalisader, og i Ribe pågår en omfattende udgravning af huse, som giver ny viden om, at Ribe forblev en vigtig by i 800-tallet, og som ifølge projektlederen, professor Søren Sindbæk fra Aar-

hus Universitet, er "verdens største vikingeutgravning". Vikingernes store metropol fra 800-tallet og et par hundrede år frem var hverken Lejre, Jelling eller Ribe, men Hedeby syd for grænsen, der sammen med Dannevirke netop har fået status som Unesco-verdenskulturarv. **FORTSÆTTER SIDE 3**
HISTORIE SIDE 8

Krigen stopper, når den ene part lægger sig fladt ned

FOTO: MIKKEL MØLLER JØRGENSEN

... Vikingetiden er under genopbygning

FORTSAT FRA FORSIDEN

Ifølge Jeanette Varberg, der er museumsinspektør ved Nationalmuseet og til næste år udgiver en stor samlet fremstilling af vikingetiden i bogen "Viking. Ran, ild og sværd", er Hedeby symbol på, at der er meget mere at opdage og opbygge fra en arkæologisk set meget interessant periode, idet kun fem procent af områdets 24 hektar er udgravet.

"Selvom vi ved rigtig meget om vikingetiden, så er der uendelig meget mere, vi ikke ved, og som bare venter på, at de kommende generationer finder frem til det," siger hun.

At de mange nye fund og uløste gåder er med til at skabe interesse for vikinger er givet, men det forklarer ifølge Asser Amdisen, historiker og forfatter til adskillige bøger om danmarkshistorien, ikke hele den hype, der er omkring vikinger i tiden. Viking er i dag også et populærkulturelt fænomen, som dukker op i tv-serier, til melodigrandprix, i historiske reenactments og som efterskolefag.

Og forklaringen skal findes i den voksende nationale opdagelse, som har præget befolkningen siden 1990'erne, mener han.

"Dengang vi bevægede os mere mod et forenet Europa var fokus på det kristnede, fredelige Danmark. Nu er Europa-begejstringen væk, nationalismen blomstrer op, og derfor er der igen fokus på vores mere krigeriske fortid," siger Asser Amdisen, som ser det nationale fokus som årsag til, at danske medier kun har gjort lidt ud af, at vikingernes hovedby er kommet i verdens fineste kulturhistoriske selskab – for den er jo tysk i dag.

I Sagnlandet Lejre vil museumsdirektør Lars Holten ikke afvise, at vikingernes historie bliver brugt til at skabe en national dansk fortælling. Men han understreger, at historien lige så vel kan bruges modsat:

"Hvis der var nogen, som var kosmopolitiske, så var det vikingerne."

HISTORIE SIDE 8

▲ Vikingeskibsmuseet op til stormen Ingolf den 29. oktober

NYTÅR PÅ BRANDBJERG HØJSKOLE 2018

Fredag d. 28. december 2018 – onsdag d. 3. januar 2019 (uge 52)

Vi skal fejre 2018 og springe ind i det nye år sammen på Brandbjerg Højskole! Med champagne, fyrværkeri, lækker økologisk festmiddag, nytårskoncert og nytårsgudstjeneste og meget mere er der lagt op til et festligt nytårskursus i 2018. Vi skal på fælles tur til det julepynkede Christiansfeld og smage de autentiske honningkager. Spændende foredragsholdere som Søren Ryge og Lars Bom vil inspirere os, og vi skal nyde den smukke natur omkring Brandbjerg med Grejsdalen og Vejle Fjord. 2. Nytårsdag være en fantastisk tur til Tirsbæk Slot, "Perlen ved Vejle Fjord" hvor der vil være rundvisning, kaffe og ikke mindst 3-retters gourmetmiddag!

Se hele programmet på www.brandbjerg.dk

Brandbjerg Højskole · Ugekurser 2019

JANUAR 2018

WAYFINDING

- HVAD DRØMMER DU OM?

Mandag d. 14. – fredag d. 18. august

En uge hvor du har mulighed for at give opmærksomhed til dine valg og muligheder. Øg din indsigt i dine ressourcer og værdier.

SYDAFRIKA

5 DAGE PÅ HØJSKOLE - 13 DAGE I SYDAFRIKA

21/1 – 9/2 2019

Vi skal dykke ned i et af de mest fascinerende lande i verden, og der er garanti for, at det vil berøre dig undervejs.

SQUAREDANCE

DANS PÅ HØJSKOLE

28/1 – 31/1 2019 (uge 4-6)

På kurset skal vi danse traditionel contra- og squaredance suppleret med western squares.

FEBRUAR 2018

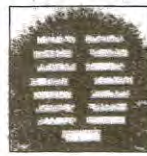
JAGTTEGNSKURSUS

BRANDBJERG HØJSKOLE

Mandag d. 4. – fredag d. 8. februar

Drømmer du om at blive jæger og få naturen til at spille en større rolle i din hverdag? Forbered dig til jagttegnsprøven.

MARTS 2018

SLÆGTSFORSKNING

PÅ HERREGÅRDEN

Søndag d. 10. – lørdag d. 16. april

Spændende foredrag, som vil lære os om at finde oplysninger om vores aner, udflugt til den jyske hede, og aftener med egen slægtsforskning.

SKALK 'LIVE' - SKALK PÅ HØJSKOLE

Mandag 25. – fredag 29. marts

For anden gang inviterer Tidsskriftet Skalk sine læsere og andre interesserede på højskole. Kom med bag kulisserne og oplev førende forskere.

APRIL 2018

EN UGE I VERDENARVEN

Søndag d. 8. april – lørdag 4. maj

I denne uge går vi i dybden med tre UNESCO Verdensarv i Danmark - både med indlæg fra inviterede specialister på højskolen og med besøg på stederne. Kongernes Jelling, Nationalpark Vadehavet og Christiansfeld.

MAJ 2018

ØSTJYSKE EGNSSPECIALITETER

Mandag d. 13. – fredag d. 17. maj

JUNI 2018

KLASSISK HØJSKOLE: DE STORE SPØRGSMÅL OM EKSISTENS

Søndag d. 23. juni – lørdag d. 29. juni

Vi skal dyrke de klassiske højskolegyder med højskolesang og ture, men især foredrag om de store spørgsmål om eksistens!

VANDRINGER I ØSTJYLLAND (15-20 KM)

Søndag d. 23. juni – lørdag d. 29. juni

Dejlige vandreture i de østjyske landskaber. Hver dag byder på besøg ved østjyske kulturoplevelser.

YOGA OG WELLNESS

Søndag d. 23. juni – lørdag d. 29. juni

Dejlige dage med yoga og wellness. For dig der gerne vil prøve yoga eller allerede dyrker det, og som trænger til en uge med masser af velvære og tid til dig selv og hinanden.

JULI 2018

FAMILIEHØJSKOLE

MED FAMILIEN I CENTRUM

Mandag d. 15. – søndag d. 21. juli

Kom og vær med til en højskoleuge med familien i centrum. Vi ønsker at skabe rammen om en hel uges kvalitetstid i familien.

BRANDBJERG I BEVÆGELSE

AKTIV SOMMER I GODT SELSKAB

Mandag d. 22. – søndag d. 28. juli

Dyrk passionen eller få fornyet inspiration på ugens forskellige kurser, vælg 'Mad over ild', 'Vandreture', 'Havkajak' eller 'naturfotografi'.

DANS OG YOGA

Mandag d. 29. juli – søndag d. 4. august

Tid til at dyrke kroppen med masser af yoga og dans på programmet.

WAYFINDING

- HVAD DRØMMER DU OM?

Mandag d. 29. juli – søndag d. 4. august

En uge hvor du har mulighed for at give opmærksomhed til dine valg og muligheder. Øg din indsigt i dine ressourcer og værdier.

AUGUST 2018

HØJSKOLESANG OG KLASSISK HØJSKOLE

Mandag 5. – lørdag 11. august

Højskolesangen bliver en rød tråd med morgensang og sangaften med oplæg om historierne bag sangene. Ugen rummer også spændende

SEPTEMBER 2018

SLOTTE OG HERREGÅRDE

Mandag d. 23. – fredag d. 27. september

Til alle tider har fyrster og adel demonstreret magt og rigdom i bygningsværker, kunst, klædedragt og indbo. Med ture til smukke slotte og herregårde.

OKTOBER 2018

YOGA

Onsdag d. 16. – søndag d. 20. oktober

Tid til at dyrke kroppen med masser af yoga.

HØJSKOLE OG BRIDGE

FAGLIG FORKÆLELSE

Mandag 11. – fredag 15. februar 2019

Søndag 21. – lørdag 27. juli 2019

Mandag 19. – fredag 23. august 2019

Mandag 26. august – fredag 30. august 2019

Lær at spille bridge eller bliv skarpere i dit spil og oplev samtidig Brandbjergs særlige atmosfære og smukke omgivelser. Morgensamlinger, udflugt, foredrag, sang og musik og masser af kortspil.

JYLLAND PÅ TVÆRS

- VANDRING FRA ØST TIL VEST

Mandag 20. – søndag 26. august

Her oplever vi spændvidden fra de østjyske smeltevandsdale til den barske vesterhavskyst. Vi går 15-20 km om dagen, fortrinsvis ad Kyst til Kyst-ruten mellem Vejle og Blåvandshuk.

KONGERNES JELLING

Mandag d. 21. – fredag d. 25. oktober

Temaet for årets vikingekursus på Brandbjerg Højskole er levendegørelse og formidling af vikingetiden med særligt fokus på Kongernes Jelling.

DU STORE STRIKKEVERDEN - INSPIRATION, VIDEN OG BEGEJSTRING

Mandag 28. oktober – fredag 1. nov.

Dette strikkekursus er for dig, der elsker at arbejde med farver og teknikker. Vi kommer vidt omkring - fra kulturhistoriske emner til aktuelle designeres bud på nye trends i strik.

NOVEMBER 2018

DET SKØNNE LIV

Mandag d. 11. – fredag d. 15. november

Vi gentager succesen fra 2018 med tankevækkende foredrag, sange, fortællinger og en udflugt til udsøgte steder.

8 Historie

Vikingerne vender tilbage Forsvarsværket Dannevirke og 800-tallets metropol Hedeby er netop erklæret verdenskulturarv. Stederne spillede ifølge arkæolog og museumsinspektør **Jeanette Varberg** en afgørende rolle for danernes rige ved vikingetidens begyndelse

Vikingerne historie begynder i nutidens Tyskland

AF MORTEN MIKKELSEN

mikkelsen@k.dk

Floden Slien skærer sig lyseblåt igennem det grønne landskab nær Slesvig i nutidens Tyskland. Omkring et par lave, stråttækte huse knitrer ilden, mens lokale folk klædt i dragter efter tusind år gammelt snit fortæller de besøgende om dengang, der på dette fredelige sted var en sydende metropol af handel, håndværk, skibsfart og magtkampe.

For 1200 år siden var disse grønne enge og den 30 kilometer lange jordvold de hedske danernes forpost mod frankernes sværd og kristendom.

Byen ved volden hedder Hedeby og blev anlagt i år 808 af kong Godfred, den første rigtig magtfulde danerkonge, vi kender. Jordvolden hedder Dannevirke og har en forhistorie, der går helt tilbage til 500-tallet. De ældste eksisterende dele af den dateres til år 737. Og det var her, vikingetiden begyndte, erklærer Jeanette Varberg, museumsinspektør ved Nationalmuseet og forfatter til adskillige bøger om oldtid og vikingetid, herunder bogen "Viking. Ran, ild og sværd", som udkommer til næste år.

"Dannevirke var en grænse, som stod imod hærene fra syd og gjorde, at Skandinavien forblev skandinavisk og ikke blev et frankisk eller tysk lydland. Dannevirke har været med til at forsvare vores grænse og vores identitet," siger Jeanette Varberg, som tilføjer, at det særegne skandinaviske blandt andet var et særligt smykkedesign, en særlig skibsbygningsteknik, et særligt sprog og skriftsprog, runerne, og en tro på Odin, Thor, Freja og de andre nordiske guder.

Den 30. juni 2018 blev Dannevirke og Hedeby erklæret verdenskulturarv af FN's organisation for uddannelse, videnskab og kultur, Unesco. En hæder, som ifølge præsidenten for den tyske Unesco-komité, professor Maria Böhmer, skyldes, at vikingebyen og vikingevolden hører til Nordeuropas betydeligste arkæologiske lokaliteter:

"På grund af sin beliggenhed mellem

▲ Ifølge museumsinspektør Jeanette Varberg, som ses foran floden Slien og den mark, der i 800-tallet var Hedeby, begyndte vikingerne angreb på den kristne verden i England og Frankeriget sandsynligvis led i magtkampen mellem to store europæiske herskere, kejser Karl og kong Godfred. – Foto: Mikkel Møller Jørgensen.

Frankeriget og det danske kongerige var Hedeby et enestående knudepunkt i vikingetiden. Her krydsede de vigtigste handelsveje hinanden og førte mennesker og varer fra hele verden sammen."

Dermed står vi i det klassiske dilemma om, hvordan historien om vikingetiden skal fortælles. Skal man fokusere på krig mellem hedske skandinaver og kristne europæere? Eller skal man fortælle om fredelig handel og kulturudveksling? Ifølge Jeanette Varberg har der i fortællingen været en tilbøjelighed til, at man i én periode fokuserede på de drabelige beretninger fra kristne kilder om modbydelige vikingeangreb. Siden begyndte arkæologerne for alvor at grave vidnesbyrd frem om et fredeligt handels- og landbrugssamfund, så nu svingede pendulet i en mere fredelig retning.

Den komplette fortælling om perioden er imidlertid et både-og. Når Jeanette Varberg i arbejdet med sin bog har læst sig igennem opremsningen af slag i 800-tallet, krakelerer billedet af de fredelige vikinger. Det samme gør det, når man studerer ny forskning i, hvor omfattende et slaveri der var i Skandinavien i denne periode. Til gengæld er hun også overbevist om, at historien ikke kun handler om vilde, hedske nordboere, der plyndrer klo-

stre og brænder landsbyer ned. Aggressionen gik lige så meget den anden vej. Men vikingerne skrey ikke så meget, så det er de frankiske og engelske kilder, vi har historien fra.

"De skriftlige kilder havde en interesse i at skrive om, hvor frygtelige de her hedske vikinger var, der kom med ran, ild og sværd og plyndrede og spredte skræk," siger hun.

Der er dog også kilder, der beretter om, hvordan Frankeriget ekspanderede under kejser Karl Den Store, som så sig som de romerske kejseres arvtager, der besejrede og omvendte hedske folk. Et af disse folkeslag var sakserne, som danere ved flere lejligheder kæmpede side om side med. I 782 foretog frankerne en massakre på 4000 saksiske mænd og drenge, som ikke ville lade sig omvende.

"Det er et voldsomt folkemord, som foregår lige syd for den danske grænse ved Ejdren, og det har været en stor provokation. Vi kan se på breve fra den britiske gejstlige Alcuin, der også var franskisk topembedsmand, at han skriver til en kollega, at man har slået mange sakser ihjel og skræmt dem til den kristne tro. De næste, der står for tur, er danerne. Efter disse breve fra Alcuin kommer det første angreb på Lindisfarne," fortæller Jeanette Varberg.

Hun kan ikke bevise det hundrede procent, men Jeanette Varberg vurderer, at angrebet på klosterøen Lindisfarne ved Nordenglands kyst i juni 793 ikke bare var et tilfældigt overfald fra nogle ukontrollerede bøller, men var danernes magtpolitiske modtræk.

"Et eller andet sted kunne man godt tænke, at det ikke er et tilfældigt angreb, men et forsøg på at ramme Alcuin der, hvor han er svagest, på de ubeskyttede engelske klostre," siger Jeanette Varberg og tilføjer:

"Jeg er ret overbevist om, at det er det, der sker. Men på et tidspunkt mister de kontrollen med de her plyndringsflåder, for de opdager jo, at klostrene er ubevogtede, og at man kan komme til hurtigt rigdom. Og så er det, at proppen går af ketchupflasken, og vi-

kingeflåderne banker ud over England og de frankiske kyster."

Det var sandsynligvis krigere fra Norge, der angreb Lindisfarne. Alcuin, der havde en betroet post hos Karl den Store, fortæller om de vilde barbarer, der skændede det hellige sted. Dermed var vejen banet for alskens fortællinger om grusomme vikinger – og om store, stærke mænd, der sætter sig ud over den civiliserede, kristne verdens normer.

"Det, der definerer vikingerne, er, at de er hedske. De kæmper ikke efter kristne principper," siger Jeanette Varberg.

Om det var kong Godfred, der således begyndte vikingetiden med en ordre om at angribe klostre – faktisk findes der en kilde, der beretter om et angreb allerede i 789 – er ikke til at sige med sikkerhed. Den tidligste omtale af Godfred i kilderne er fra 804, men da har han formentlig været konge nogen tid. Dog ikke længere tilbage end år 785, for da nævner kilder en danerkonge ved navn Sigfred. Måske Godfreds far?

Men vi ved, at i begyndelsen af 800-tallet er fronterne trukket hårdt op. Mens vikingeskibene begynder at støvne ud, truer frankernes Karl den Store og danernes Godfred hinanden. Sidstnævnte erklærer, at han vil brænde kejseren ud af paladset i Aachen, og da han angiveligt samler 200 vikingeskibe til formålet, bliver kejseren bange. Ifølge frankiske kilder var Godfred den eneste europæiske hersker, kejseren frygtede.

"Man kan kun gisne om, hvordan historien om kong Godfred og danerne havde udviklet sig, hvis han havde fået gennemført dette. Men inden han kom så langt, døde han i 810," fortæller Jeanette Varberg.

Godfred gik ikke over i historien som kongen, der overvandt kejseren. Men to år før sin død flyttede han egnens vigtigste handelsby, Rerik, fra abodriternes land i Mecklenburg ind bag sin forsvarslinje, Dannevirke. Rerik blev til Hedeby.

Dermed var vikingetiden begyndt – og vikingetidens vigtigste by grundlagt.

ILLUSTRATION: MORTEN VOIGT

Ny serie: Vikingerne vender tilbage

► I disse år er der større fokus på vikingetiden end nogensinde før. Det viser sig gennem nye arkæologiske fund, ambitiøse museumsprojekter og fagbøger, men også på tv, teater og til lokale vikingetraf.

► I fire lydudsendelser samt i denne artikelserie undersøger Kristeligt Dagblad, hvor meget vi ved om vikinger, og hvorfor deres tidsalder fascinerer her 1000 år efter. Find alle artiklerne på k.dk/vikinger.

Hør interview med Jeanette Varberg i første del af Kristeligt Dagblads lydserie om vikingerne på k.dk/lydavis

700	704	737	782	785	789	793	799	804	806	808	810	814
Lejre er kongeby på Sjælland	Ribe grundlægges	Dannevirkes ældste dele bygges	Frankisk massakre på sakser, der ikke vil lade sig omvende. Ses som en trussel mod danerne, som kan have udløst de første vikingeangreb	Danerne regeres ifølge frankiske kilder af kong Sigfred	Nordboer angriber ifølge Den Angelsaksiske Krønike den engelske Isle of Portland	Nordboer angriber den engelske klosterø Lindisfarne	Første vikingeangreb mod Frankeriget	Tidligste omtale i kilderne af danernes kong Godfred, som sandsynligvis da havde regeret nogen tid	Klosterøen Iona i Det Irske Hav plyndres	Hedeby grundlægges af kong Godfred	Godfred dør	Karl den Store dør

Lejre er kongeby på Sjælland grundlægges af kong Godfred af danernes kong Godfred, lona i Det Irske Hav plyndres grundlægges af kong Godfred

Ribe ældste dele bygges

Dannevirkes

ikke vil lade sig omvende. Ses som en trussel mod danerne, som kan have udløst de første vikingeangreb

frankiske kilder af kong Sigfred

den engelske klosterø Lindisfarne

angreb mod Frankerriget

af danernes kong Godfred, lona i Det Irske Hav plyndres

grundlægges af kong Godfred

Store dør

700-tallets konger og krigere vækkes til live i Lejre

På Midsjælland er en vikingehal under opførelse, der er som taget direkte ud af heltesagn og sagaer. Med bygningen vil Sagnlandet Lejre gøre historien levende. Samtidig indleder man lige vikingetiden et halvt århundrede før sædvanligt

AF MORTEN MIKKELSEN

mikkelsen@k.dk

I det oldengelske heltekvad "Beowulf" omtales, at kong Rolf Krake i gammel tid havde befalet, at der midt på Sjælland skulle bygges "en hal at mødes i, et mjødhus, der var større, end menneskers børn kunne mindes at have hørt om". Huset blev bygget på det sted, som også spiller en vigtig rolle i den islandske "Skjoldungesaga", og som biskop Thietmar af Merseburg i 1016 omtalte som hovedstaden, hvor danerne hvert niende år forsamledes "og som blodige ofringer ombragte 99 mennesker, lige så mange heste og hunde samt haner i mangel af høge".

Stedet hedder Lejre og har længe været kendt for sine jernalderhuse. Nu skal det også være kendt for sin mægtige vikingekongehal, som er ved at blive bygget af 1000 tons egetømmer fra 100 år gamle egetræer. For nogle uger siden fejrede Sagnlandet Lejre, at de store højsædesøjler var rejst oven på fundamentet. Frem til sommeren skal den 61 meter lange skibsformede bygning med de buede vægge nu bygges op. Det er en rekonstruktion af en bygning, arkæologer fra Roskilde Museum fandt rester og stolpehuller af to kilometer derfra i 2009. Fundet er det største hus fra Danmarks oldtid og vikingetid, forskerne kender til. Måske er det ligefrem det mjødhus, som omtales i "Beowulf"-kvadet.

"Mens Jelling havde en sen og kortlivet placering i vikingetidens historie, varede Lejres storhedstid måske 500 år frem til midten af 1000-tallet, da Roskilde tog over. I 700-tallet, da kongehallen blev bygget, var Lejre danernes hedenske kongesæde," forklarer Lars Holten, direktør for Sagnlandet Lejre, og tilføjer:

"Når man ser de ikke ret dybe stolpehuller, der er tilbage af det oprindelige hus, synes det ikke af meget. Man får ingen rumfølelse. Derimod er jeg sikker på, at de fleste besøgende vil tabe næse og mund, når de står i en 61 meter lang vikingehal."

Mens der i dag er bred enighed om, at konger som Godfred og Gorm den Gamle har levet, kan vi ikke være sikre på, at hverken

▲ Kongehallen i Lejre er 61 meter lang og dækker 600 kvadratmeter. Dette billede er taget, da de store højsædesøjler netop var blevet rejst. Hele huset skal stå færdigt i sommeren 2019. – Foto: Ole Malling.

skjoldungerne Roar og Helge eller Rolf Krake findes uden for de gamle sagn. Men ifølge Lars Holten er 700-tallet og dets konger og krigere takket være de seneste års fund ved at træde tydeligere frem. Rekonstruktionen af vikingehallen har givet indsigt i datidens byggemetoder, og det færdige byggeri skal hjælpe nutidsdanskeren med at få øje på, hvordan menneskelivet var på disse kanter for 1300 år siden.

Almindeligvis bruger arkæologer betegnelsen jernalder om den periode, Lejre re-

præsenterer. Men kongehallen omtales i projektet også som en vikingehal. En af årsagerne til, at museet på denne måde har forlænget vikingetiden, er den stigende bevidsthed om, at danernes rige allerede havde en magtfuld og kosmopolitisk overklasse i år 700-750. En anden årsag er, at ordet viking helt bogstaveligt sælger flere billetter.

"Viking er et verdensbrand. Når vi bruger denne betegnelse, bliver vi en del af en fortælling, som er kendt og populær i hele verden," siger Lars Holten.

I materialet til kongehal-projektet skriver Sagnlandet Lejre, at stedet kan blive "et symbol på Danmark som innovativ vikingenation. Her bindes fortid og nutid sammen i udfoldelsesmuligheder for både lokale, danske og internationale turister."

Netop nu er der i historikerkredse debat om, hvordan ordet viking bør anvendes, og en kritik af, at ordet gøres til etnisk betegnelse for skandinaver. Spørgsmålet er, om man ved at kalde et jernalderhus for en vikingehal bærer ved til en nutidig national

myte i stedet for at trække en lokalitet fra gamle sagn ud i videnskabeligt lys. Det mener Lars Holten ikke:

"Vi har ikke planer om at tage vikinger som gidsel ud fra en eller anden national nutidsdagsorden. Den historie, vi finder det interessant at formidle, er ikke, at vikingerne var næsten, som vi danskere er i dag. Tværtimod ved vi, at vi kan genkende deres tøj og redskaber, men det var mennesker, som inde i hovedet i deres verdensopfattelse var helt anderledes end os."

▲ Viking er et verdensbrand. Når vi bruger denne betegnelse, bliver vi en del af en fortælling, som er kendt og populær i hele verden.

LARS HOLTEN
DIREKTØR,
SAGNLANDET LEJRE

Tyvene fester i håndværkerbiler

Antallet af anmeldte tyverier fra vare- og lastbiler steg med over 35 % sidste år. Nu tager Dansk Byggeri kampen op med en sikringspakke.

Læs side 8

På Lolland ender flest i skolepraktik

Andelen af lærlinge i skolepraktik svinger fra nul til 30 % afhængig af, hvilken erhvervsskole de unge går på.

Læs side 16

Der kæmpes om tømrerne

Tal fra Danmarks Statistik i juli viser, at mere end hver tredje bygge- og anlægsvirksomhed bliver begrænset i produktionen, fordi man mangler folk.

Læs side 18

Nørderi på Carl Ras-messe

Igen i år bugner de mange stande med flere tusinde produkter til gode priser. Men leverandørerne udlodder også mange spændende præmier, som kvit og frit kan gøre messeoplevelsen endnu sjovere.

Læs side 22

I sporet på vikingerne

I Sagnlandet Lejre er en flok tømrere i fuldt sving med at genopføre Danmarkshistoriens største kongehal. Den skal synliggøre vikingernes imponerende byggeteknik og øge vores respekt for godt håndværk

Læs side 4-5

Undgå bøde fra Arbejdstilsynet

Du kan risikere et påbud fra Arbejdstilsynet og du bliver sparket ud af dit forsikringselskab, hvis du mangler den lovpligtige APV, ArbejdsPladsVurdering.

Vi laver din lovpligtige APV for kun 2.500 kroner*

Ring til Camilla på

46 93 66 13

BYG•TEK PERSONALE HJÆLP

*Gælder virksomheder med op til 20 ansatte

Tilbud og Kalkulation

for de professionelle

- ✓ Spar 50-85% tid på tilbud og kalkulation
- ✓ Opnå klart overblik og undgå unødige problemer
- ✓ Lav skarpere priser og få en bedre bundlinje

www.sigmaestimates.dk

Tømrere går i forfædrenes fodspor

Endnu en bjælke til den krumme tagfod løftes på plads, hvor samlingen skal være helt skarp.

byggeri, der kendes med støttestolper langs væggenes ydersider.

I Sagnlandet Lejre er tømrere i gang med at opføre Danmarkshistoriens største kongehal på 635 m². En unik konstruktion, der skal synliggøre vikingernes imponerende byggeteknik og øge nutidens respekt for godt håndværk

Tekst og foto: Johannes H. Nørgård

I 700-tallet og altså længe før Harald Blåtand slog sine runer i Jellingestenen, lå magtens centrum i Lejre ved Roskilde. Her besluttede kongen, at han ville vise sin magt ved at opføre den mægtigste bygning, der nogensinde var blevet bygget her til lands. Det blev til Kongehallen, 61 meter lang, 12 meter bred og 10 meter til loft. I alt 635 m², hvor kongen og hoffet holdt store gilder ved det fem meter lange ildsted midt i hallen, med masser af mad og endnu mere mjød, mens der blev spillet lyremusik og udvekslet gaver med gæsterne. For det var her, hvor alliancer blev plejet og nye blev skabt. Men også et helligt sted med blodofringer og fire højsædesøjler, hvor udskæringer af guderne Odin, Thor, Freja og Frej skulle vise hans nære forbindelser til de højere magter.

Så det har på alle måder ikke været et kedeligt sted, som Sagnlandet Lejre nu er i gang med at genopføre præcis efter samme byggeteknik som de gamle vikinger, og den både imponerer og begejstrer arkæolog og direktør Lars Holten:

Fakta

Besøg byggepladsen

Du kan komme på besøg på 'backstage' på byggepladsen og se byggeprocessen og få den byggetekniske historie, samt deltage i et vikingegæstebud med mjød, og vikingemad lavet over den knitrende ild. Det sker den 27. september, 24. oktober og 21. november.

Du kan købe billetter og se mere på www.sagnlandet.dk

- Det har været et enestående bygningsværk, hvor de med simple opmålinger har skabt et perfekt dimensioneret hus, der krummer i alle retninger, med kopbånd af krumvokset træ og åse med spænd på op til ni meter. Så de har både været enormt dygtige håndværkere med god forstand på proportioner, men så har de også behersket byggeteknikker som f.eks. hagebladssamlinger, feer og not.

200 år gamle egetræer

Den originale kongehal er fundet ved udgravninger 2 km fra det nuværende byggested og kan minde om et omvendt skibsskrog, hvilket næppe er tilfældigt, da vores forfædre også var kendt som højt specialiserede skibsbyggere med stævnsmeden som byggeleder.

- Her har det nok været hussmeden der styrede projektet. Og selv om kongen har haft nogle faste håndværkere, har han uden tvivl også måttet trække på rejsende specialister til dette byggeri. Fældet træerne i god tid, trukket dem ud med heste, hvorefter det er blevet samlet liggende og siden rejst som et samlesæt, nærmest som moderne modulbyggeri. Og vi snakker altså om en tid, hvor man brugte kroppen til at måle med, hvilket siden blev til faste mål som f.eks. tomme (ltot) og fod, siger Lars Holten og fortæller ivrigt videre om de mere end 150 op mod 200 år gamle egetræer, der går til byggeriet, skovet på egnen, om stolper, der kun går en meter ned i jorden, så styrken ligger i toppen af trækonstruktionen, om dobbeltkrummet mellemås, og om at det her er det ældste

Kongehallen bliver 2,5 meter højere, når topåsen er monteret.

Fortiden møder nutiden

Lars Holten giver også et eksempel på hvor ekstremt innovative og hammerdygtige håndværkere, vores forfædre var. Da udskæringerne til Højsædesøjlerne skulle laves, fik de en 5 arms CNC maskine til hjælp, og her blev softwaren presset til sit yderste for at genskabe mønstret.

- Det er sjovt, at forfædrenes byggeskik i den grad kan udfordre en robot i dag. Det giver en respekt for vores forfædres kundskaber, som er givet videre gennem hænder, generation efter generation. Den respekt vil vi med Kongehallen gerne have frem hos vores gæster, så de også forstår, hvor vigtigt det er, at vi også i dag får uddannet dygtige håndværkere. Det er jo åbenlyst og tankevækkende, at hvis vi ikke her på byggepladsen havde haft de her dygtige tømrere og lærlinge, så havde vi aldrig kunnet bygge det, vikingerne skabte for 1200 år siden.

Imponeret tømrermester

De tømrere har tømrervirksomheden fra 1874 A/S Julius Nielsen & Søn, der har restaureret et væld af prominente historiske bygninger. Her fortæller adm. direktør Søren Hansen:

- Hænderne rystede lidt, da vi skulle passe kopbåndene ind i højsædesøjlerne, for vi kunne ikke vente 200 år på nye stolper, hvis det gik galt, griner Marc Volqvartzten.

- I perioder udgør restaureringer 60-70 procent af alt vores arbejde. Det er den type arbejde, der er sjovest og mest spændende. Og Kongehallen er én helt fantastisk opgave, hvor vi er med til at genskabe noget af vores kulturhistorie. Og jeg er stadig imponeret over, hvordan de i 700-tallet med så få redskaber har kunnet lave konstruktioner og samlinger, som vi stadig anvender i dag.

I øjeblikket har han 5-6 mand på byggepladsen, men regner med at nå op på omkring 40-50 mand, inden byggeriet er færdigt næste forår.

En af dem, der har været med fra start, er tømreren Marc Volqvartz. Det begyndte omkring april i en kæmpe landbrugshal 27 km væk. Her lagde de et fuldstændigt plant gulv med træplader på 35 x 16 meter, så de havde noget at tegne, måle og strege op på. Men selv om visse dele kunne præfabrikeres, nummereres og skilles

- Jeg har dyb respekt for vores forfædres byggeteknik, som siden er givet videre gennem hænder, generation efter generation, fortæller direktør for Sagnlandet Lars Holten.

ad, har de også haft udfordringer med opsnøringer, når konstruktionen ifølge ham nærmest har form som en bakkedag. Men ubetinget største udfordring var de fire højsædesøjler, der består af flådeeg, som Frederik d. VI plantede i 1809, og som var 83 cm i diameter og 31,5 meter lange, da de blev fældet.

- Der blev tænkt mere end en gang, og det var også med lidt rystende hænder, vi gik i gang med værktøjet, da kopbåndene skulle passes ind. Her gik det jo ikke at skære forkert, hvis man så skulle vente 200 år på nye stolper, fortæller han med et grin og uddyber:

- Der er ingen tvivl om, at der har været rigtig gode håndværkere ind over her. Det er imponerende, hvad de har udrettet med noget, der krummer i alle retninger. De må virkelig have haft et godt øjemål, og det er vildt spændende at være med til noget så specielt. Det bliver lidt sejt at tage ungerne med herud en gang og sige: Se, den har jeg bygget.

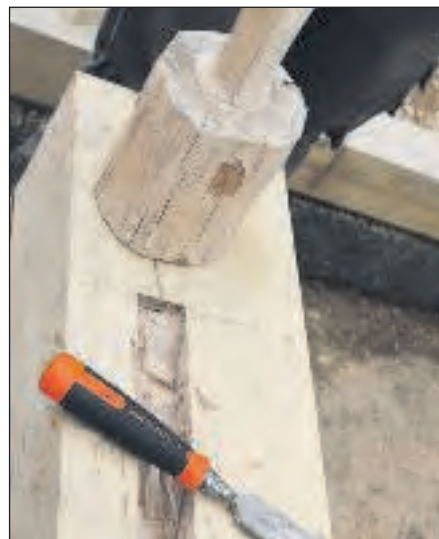
Fakta

Projektet

Projektet Sagnkongernes verden realiseres med støtte fra A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal og Augustinus Fonden med henholdsvis 65 og 10 millioner kroner.

Træet til projektet er skovet lokalt og tilhugget af Bondeskovgård Savværk. Der bliver brugt:

- Mere end 150 egetræer, der er 130-200 år gamle.
- Over 400 kubikmeter egetømmer.
- Cirka 30 krumvoksede kopbånd fældet i 12 meters højde.
- Over 1800 tagspån, der er en meter lange af spejlskåret eg.

Københavns Listefabrik

VERDENS STØRSTE UDVALG I TRÆLISTER

VI HAR DET STØRSTE UDVALG I HÅRDTTRÆLISTER

Download
komplet
listekatalog

Besøg vores
fabriksudsalg i
åbningstiden ...

... eller køb
online i vores
webshop

På Københavns Listefabrik er vi specialister i trælister til byggeri og renovering. Vi fremstiller og sælger kun lister af højeste kvalitet til private, håndværkere, entreprenører og tømrerhandlere, og lagerfører mere end 1200 varenumre i Søborg.

Blandt meget andet også "Danmarks Største Udvalg" i HårdtTrælister samt Hvidmalede Trælister, fremstillet og industrilakeret Ral 9010 i Danmark.

Speciale: Klassiske og nye profiler i væglist, fodpaneler og indfatninger.

VI HAR OGSÅ DET STØRSTE UDVALG I HVIDMALEDE TRÆLISTER

Fodpanel "Frederiksberg" Hvidmalet Fyr KL 2602

Bestil sæt færdiggrundet Over-, bund-liste og mellemlade, Tilpas fodpanelets højde efter eget ønske.

Fodpanel over/under/mellemlade. KL 2603-2607-2660

Vi leverer over hele landet!

- Ring til os først - det bliver alligevel os til sidst!

Se vores KÆMPE udvalg og hent mere information: www.kbhlistefabrik.dk
Åbningstider for Butik og Showroom: Man-Fre. kl 7.00-17.00 samt Lør. kl. 9.00-13.00.
Rosenkæret 18, 2860 Søborg · Tlf.: 39 27 60 90

Kom helt tæt på Vikinge-håndværk

12. september 2018 05:15 | Af Redaktionen | Tip redaktionen om en historie

(PR-foto)

Der er fuld gang i opførelsen af Kongehallen i Sagnlandet Lejre nær Roskilde på Midtsjælland.

Det er et imponerende byggeri, som byder på gode, faglige udfordringer for nutidens håndværkere.

Med en længde på 60 meter, en bredde på 12 meter og over 10 meter til kip, er den over 600 kvm store Kongehal et enestående vidnesbyrd om kulminationen af nordisk arkitektur og håndværk i Vikingetiden.

Og nu har du mulighed for at komme helt tæt på både Kongehallen og Huset.(et smukt krumvægget langhus. 20 meter langt, 10 meter bredt og over 8 meter til kip)

Torsdag den 27. september 2018, onsdag den 24. oktober 2018 og onsdag den 21.

november er der således mulighed for at komme til Vikingegæstebud med fokus på Kongehallen og Huset

Du kan tilmeld dig og købe billet [her](#)

DE ARBEJDER PÅ PROJEKTET

Bygherre: Sagnlandet Lejre

Bygherrerådgiver: Elgaard Architecture A/S

Totalrådgiver: Wohlert Arkitekter A/S

Specialrådgiver: Tegnestuen Kronværk, Kasper Lyneborg (bl.a. tegninger til CNC-styret træskærerarbejde på de 4 højsædestolper på hver 8 meter)

Ingeniør: Eduard Troelsgård A/S, Rådgiv. Ingeniører

El ingeniør: Gert Carstensen A/S

Hovedentreprenør: A/S Julius Nielsen & Søn

Træleverandør: Bondeskovgård Savværk

To store donationer med tilsammen 75 mio. kr. har gjort det muligt at realisere projektet:

A.P. Møller og hustru Chastine Mc-Kinney Møllers fond til almene Formaal har støttet projektet med 65 mio. kr.

Augustinus Fonden har støttet projektet med 10 mio. kr.

Biler til byggebranchen	Byggeri	Døre & vinduer	El & Belysning	EntreprenørMaterial	Facader	Gulve	Indeklima	Isolering
Kloak & afvanding	Nedrivning & Miljøsanering	Tag	Værktøj & arbejdstøj	VVS	Licitationer			

Aktuelle nyheder om byggebranchen - Byggeri

Endnu en bjælke til den krumme tagfod løftes på plads, hvor samlingen skal være helt skarp.

En kongehal - vi bygger

I Sagnlandet Lejre er en flok tømrere i fuldt sving med at genopføre Danmarkshistoriens største kongehal. Den skal synliggøre vikingernes imponerende byggeteknik og øge vores respekt for godt håndværk

Del artiklen på

[Facebook](#) [LinkedIn](#) [Mere](#)

I 700 tallet og altså længe før Harald Blåtand slog sine runer i Jellingestenen, lå magtens centrum i Lejre ved Roskilde. Her besluttede kongen, at han ville vise sin magt ved at opføre den mægtigste bygning, der nogensinde var blevet bygget her til lands.

Det blev til Kongehallen, 61 meter lang, 12 meter bred og 10 meter til loft. I alt 635 m², hvor kongen og hoffet holdt store gilder ved det fem meter lange ildsted midt i hallen, med masser af mad og endnu mere mjød, mens der blev spillet lyremusik og udvekslet gaver med gæsterne. For det var her, hvor alliancer blev plejet og nye blev skabt. Men også et helligt sted med blodofringer og fire højsædesøjler, hvor udskæringer af guderne Odin, Thor, Freja og Frej skulle vise hans nære forbindelser til de højere magter.

Kongehallen bliver 2,5 meter højere, når topåsen er monteret.

Afskærmning

- Lyngsøe

Alu stiger

- Silkeborg Stigefabrik
- Stigefabrikken.dk
- Zarges

Ameringsnet

- EXPO-NET

Betonstøbning

- K-Form

BIM

- NTI

Brandpartier

- Triplan

Brandsikring konstruktion

- Scandi Supply

Brandsikring lineær fuger

- Scandi Supply

Brandsikring lukning

- Scandi Supply

Brandsikring træ

- Scandi Supply

Brandskalsikring

- Scandi Supply

Brandspjæld

- Scandi Supply

Brandstiger

- Stigefabrikken.dk
- Zarges

Bygningsprofiler

- NG Zink

Bygningsrenovering

- Dansk Boligbyg
- Greditec

CAD kurser

- NTI

CAD rådgivning

- NTI

CAD software

- NTI

CAD support

- NTI

Carportanlæg

- Lyngsøe

Cykeloverdækning

- Lyngsøe

Diamantskæring/ - boring

- CE Nielsen Aps

Etagebyggeri

Zarges

Godt arbejdsmiljø valg

Bluebeam

Din globale samarbejdspartner

NTI

Vi gør dig bedre!

K-Form

Støbeleder til betongulve

Scandi Supply

Brandsikring A - Z

Dansk Boligbyg

Det giver pote at leve værdierne

ASP produktudvikling

Tunge løft til lette priser

Greditec

Murflex - ventiler i rustfrit stål

Ajos

Kraner, hejs, skure, pavilloner, strøm, lys, varme og byggepladsindretning

Greditec

Murtec Bistal 30R Dista - Murværksarmering

fermacell

Høj kvalitets byggematerialer

Så det har på alle måder ikke været et kedeligt sted, som Sagnlandet Lejre nu er i gang med at genopføre præcis efter samme byggeteknik som de gamle vikinger, og den både imponerer og begejstrer arkæolog og direktør Lars Holten:

- Det har været et enestående bygningsværk, hvor de med simple opmålinger har skabt et perfekt dimensioneret hus, der krummer i alle retninger, med kopbånd af krumvokset træ og åse med spænd på op til ni meter. Så de har både været enormt dygtige håndværkere med god forstand på proportioner, men så har de også behersket byggeteknikker som fx hagebladssamlings, feer og not.

200 år gamle egetræer

Den originale kongehal er fundet ved udgravninger 2 km fra det nuværende byggested og kan minde om et omvendt skibsskrog, hvilket næppe er tilfældigt, da vores forfædre også var kendt som højt specialiserede skibsbyggere med stævnsmeden som byggeleder.

- Her har det nok været hussmeden der styrede projektet. Og selv om kongen har haft nogle faste håndværkere, har han uden tvivl også måttet trække på rejsende specialister til dette byggeri. Fældet træerne i god tid, trukket dem ud med heste, hvorefter det er blevet samlet liggende og siden rejst som et samlesæt, nærmest som moderne modulbyggeri. Og vi snakker altså om en tid, hvor man brugte kroppen til at måle med, hvilket siden blev til faste mål som fx tomme(ltot) og fod, siger Lars Holten og fortæller ivrigt videre.

Om de mere end 150 op mod 200 år gamle egetræer, der går til byggeriet, skovet på egnen, om stolper, der kun går en meter ned i jorden, så styrken ligger i toppen af trækonstruktionen, om dobbeltkrummet mellemås, og om at det her er det ældste byggeri, der kendes med støttestolper langs væggenes ydersider.

- Jeg har dyb respekt for vores forfædres byggeteknik, som siden er givet videre gennem hænder, generation efter generation, fortæller direktør for Sagnlandet Lars Holten.

Fortiden møder nutiden

Lars Holten giver også et eksempel på hvor ekstremt innovative og hammerdygtige håndværkere, vores forfædre var. Da udskæringerne til Højsædesøjlerne skulle laves, fik de en 5 arms CNC maskine til hjælp, og her blev softwaren presset til sit yderste for at genskabe mønstret.

- Det er sjovt, at forfædrenes byggeskik i den grad kan udfordre en robot i dag. Det giver en respekt for vores forfædres kundskaber, som er givet videre gennem hænder, generation efter generation. Den respekt vil vi med Kongehallen gerne have frem hos vores gæster, så de også forstår, hvor vigtigt det er, at vi også i dag får uddannet dygtige håndværkere. Det er jo åbenlyst og tankevækkende, at hvis vi ikke her på byggepladsen havde haft de her dygtige tømrere og lærlinge, så havde vi aldrig kunnet bygge det, vikingerne skabte for 1.200 år siden.

- Dansk Boligbyg

Fundament

- K-Form

Fundamenter

- Sundolitt

Garageanlæg

- Lyngsøe

Garageporte

- Hörmann

Gipsplader

- Gyproc

Hovedentreprise

- Dansk Boligbyg

Industriporte

- Hörmann
- Nordsjælland Port Center

Industri støvsuger

- V. Brøndum

Institutionsbyggeri

- Dansk Boligbyg

Jordvarme

- Sanistål

Kabelkanaler

- Rehau

Kviste

- NG Zink

Lejder

- Silkeborg Stigefabrik

Lister

- Københavns Listefabrik

Lofter

- Ecophon
- Gyproc
- Novopan
- Troldekt

Maling

- Maler-maling.dk

Materielopbevaring

- BOXIT

Multistiger

- Stigefabrikken.dk

Ombygning

- Dansk Bygningsrenovering

Optimering af arbejdsgange

- Bluebeam

Pavilloner

- Ajos

Portautomatik

- Nordsjælland Port Center

Porte

- Hörmann
- Lindab
- Nordsjælland Port Center

Rabatkoder

- Rabatkodeautomaten

Rullestillads

- Stigefabrikken.dk
- Zarges

Sportsløsninger

- Lyngsøe

Stålstalper

- Gyproc

Stiger

- Silkeborg Stigefabrik
- Stigefabrikken.dk

Ecophon

Akustiske loftsystemer der sikrer god lyd og økonomiske løsninger

Kilian Water

Det beplantede filter – naturlig spildevandsrensning

Riwal

Vi hjælper dig sikkert i højden!

Silkeborg Stigefabrik

Alt i stiger og stillads

NG Zink

Kvalitet, fleksibilitet, erfaring og leverancesikkerhed

Colour Ceramica

Reference katalog

OX-ON

Designed to protect

Zarges

Stiger og stilladser i aluminium

BOXIT

Containerudlejning

Udlejning af container - landsdækkende

Garant

Specialist i tekniske produkter

Lyngsøe

Alt i overdækning. Dansk design.

Lindab

Lindab - Din partner med ekspertise inden for byggerier med stålprofiler

Københavns Listefabrik

Listekataloget

Seneste Licitationer

Baltic Pipe Project supplier information day
Fredericia

Udbud af totalrådgivning - afd. 4,
Stjernegården Odense

Imponeret tømrermester

De tømrere har tømrervirksomheden fra 1874 A/S Julius Nielsen & Søn, der har restaureret et væld af prominente historiske bygninger. Her fortæller adm. direktør Søren Hansen:

- I perioder udgør restaureringer 60-70 procent af alt vores arbejde. Det er den type arbejde, der er sjovest og mest spændende. Og Kongehallen er én helt fantastisk opgave, hvor vi er med til at genskabe noget af vores kulturhistorie. Og jeg er stadig imponeret over, hvordan de i 700 tallet med så få redskaber har kunnet lave konstruktioner og samlinger, som vi stadig anvender i dag.

I øjeblikket har han 5-6 mand på byggepladsen, men regner med at nå op på omkring 40-50 mand, inden byggeriet er færdigt næste forår.

- Hænderne rystede lidt, da vi skulle passe kobåndene ind i højsædesøjlerne, for vi kunne ikke vente 200 år på nye stolper, hvis det gik galt, griner Marc Volqvartzén.

Med 200 år gamle træer skærer du bare ikke forkert

En af dem, der har været med fra start, er tømreren Marc Volqvartzén. Det begyndte omkring april i en kæmpe landbrugshal 27 km væk. Her lagde de et fuldstændigt plant gulv med træplader på 35 x 16 meter, så de havde noget at tegne, måle og strege op på.

Men selv om visse dele kunne præfabrikeres, nummereres og skilles ad, har de også haft udfordringer med opsnøringer, når konstruktionen som han siger nærmest har form som en bakketop. Men ubetinget største udfordring var de fire højsædesøjler, der består af flådeeg, som Frederik d.VI plantede i 1809, og som var 83 cm i diameter og 31,5 meter lange, da de blev fældet.

- Der blev tænkt mere end en gang, og det var også med lidt rystende hænder, vi gik i gang med værktøjet, da kobåndene skulle passes ind. Her gik det jo ikke at skære forkert, hvis man så skulle vente 200 år på nye stolper, fortæller han med et grin og uddyber:

- Der er ingen tvivl om, at der har været rigtig gode håndværkere ind over her. Det er imponerende, hvad de har udrettet med noget, der krummer i alle retninger. De må virkelig have haft et godt øjemål, og det er vildt spændende at være med til noget så specielt. Det bliver lidt sejt at tage ungerne med herud en gang og sige, se den har jeg bygget.

Tekst og foto: Johannes H. Nørgård

- Zarges

Stilladser

- Silkeborg Stigefabrik
- Stigefabrikken.dk
- Wibe
- Zarges

Stuk

- Stukeksperten.dk

Tapet

- Nicetapet.dk

Teleskopstiger

- Stigefabrikken.dk

Totalentreprise

- Dansk Boligbyg

Totalrenovering

- Dansk Boligbyg
- Dansk Bygningsrenovering

Trappestiger

- Stigefabrikken.dk
- Zarges

Træ

- DHS

Træbeton

- Troldekt

Uderums møbler

- DHS

Varmepumper

- Sanistål

Vægge

- Gyproc
- Novopan

Vægstiger

- Silkeborg Stigefabrik
- Stigefabrikken.dk
- Zarges

Wienerstiger

- Stigefabrikken.dk
- Zarges

Tilføj dit firma her.
Send en mail.

Mest læste

Økologisk Byggeri:
Nytteløst at forbyde
brændeovne

Ugens konkurrencer - uge 37

Totalentreprise slår
fagentrepriser på alle
parametre

Tudetosset at sylte
investeringer i trafikken

Når 24 timer i døgnet ikke
er nok

Anbefal nye husejere at få
en forsikring

Pavillonbyggeri til
skolebrug

Stort nederlag til
Konkurrencerådet i
tagpapsag

Mange private overholder
ikke regler ved byggerier

Flot facade og 65 %
varmebesparelse

Seneste nyheder

Bygningsstyrelsen afviser
lovbrud

Fjern algerne fra husets
facade

Byggevirksomheder
mangler viden om
indeklima

Facade-entreprenør
fortsætter vækst i Norge

Nyt Aalborg Universitetshospital. Denne
forhåndsmeddelelse omhandler udbud af 23
fagentrepriser indeholdende lukning,
apterings- og installationsarbejder *Gistrup*

Udbud af opførelsen af Nyt Hospital
Nordsjælland i hovedentreprise *Hillerød*

Stormflodssikring Jyllinge Nordmark -
Opdateret udbudsmateriale *Roskilde*

Udbud af hovedentreprise vedr.
modernisering af rehabiliteringscentret
Tranehaven i Gentoft Kommune *Gentofte*

Orienteringsmøde om kommende udbud af 3
nye skolebyggerier: Ny Skole på
Sluseholmen, Arena Kvarterets Skole og Ny
Skole i Kødbyen *København*

Kvalifikationsordning. Vandværker. Bygge- og
anlægsarbejder *København*

Udbud af totalrådgivning til Infrastrukturplan
for Fremtidens Vollsmose *Odense*

Totalrådgivning på nybygning af
demensplejecenter *Nykøbing*

[Se flere licitationer](#)

Jobmarked

- [Alle](#)
- [Håndværk](#)
- [Byggeri](#)
- [Økonomi](#)
- [Finans](#)
- [Kontor](#)
- [Marketing](#)

[Tømrer søges](#)

[håndværksgruppen a/s | Glostrup](#)

Se hvor meget et tog i baghaven påvirker salget

Godt med fleksible uddannelsesaftaler

Regionernes erfaringer kan skaffe flere faglærte

Giver 10.000 kr. videre til håndværkerelever med særlige behov

Tre byggerier kæmper om Byggherreprisen

Erhvervsuddannelser betaler selv en stor del af regeringens gilde

Kom på besøg på byggepladsen

Du kan komme på besøg 'backstage' på byggepladsen og se byggeprocessen og få den byggetekniske historie, samt deltage i et vikingegæstebud med mjød, og vikingemad lavet over den knitrende ild. Det sker den 27. september, 24. oktober og onsdag den 21. november. **Du kan købe billetter og se mere her**

Fakta: Projektet

Projektet Sagnkongernes verden realiseres med støtte fra A.P.Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal og Augustinus Fonden med henholdsvis 65 og 10 millioner kroner.

Træet til projektet er skovet lokalt og tilhugget af Bondeskovgård Savværk. Der bliver brugt:

- Mere end 150 egetræer, der er 130-200 år gamle.
- Over 400 kubikmeter egetømmer.
- Cirka 30 krumvoksede kopbånd fældet i 12 meters højde.
- Over 1800 tagspån, der er en meter lange af spejlskåret eg.

TO SIDSTE HØJSÆDESTOLPER OG SIDEREMME REJSES.

Se de flotte film af arbejdet med Kongehallen, du finder dem her

Læs mere om Byggeri

7/9 2018

Facebook

LinkedIn

Mere

Tilmeld nyhedsbrev

Indtast din e-mail-adresse herunder.

Tilmeld

Læs mere om udsendelsestidspunkter og afmelding her.

Biler til byggebranchen
Byggeri
Døre & vinduer
El & Belysning

BygTek.dk

Abonnér på magasinet

Tilmeld nyhedsbrev

Annoncer

16/9/2018

En kongehal - vi bygger | BygTek.dk

EntreprenørMateriel
Facader
Gulve
Indeklima
Isolering
Kjoak & afvanding
Nedrivning & Miljøsanering
Tag
Værktøj & arbejdstøj
VVS
Licitationer

Odsgard A/S
Stationsparken 25
2600 Glostrup
(+45) 43 43 29 00

Kontakt

10

Feature

Stærke ideologier og holdninger dominerer undervisningspolitikken. Og på det seneste har området, der normalt er kendt for brede forlig, udviklet sig til en kamplads.

20

Feature

Brug din stemme til at styre hjemmet, få svar på spørgsmål, eller få dagens kalenderoverblik. De digitale butlere kæmper om verdensherredømmet i den nye talekrig.

14

Interview

1968 var en forjættende tid. Alle døre stod åbne. Men hvad blev privilegierne brugt til? Og fik kvinderne det, de drømte om? Mød fire af dem, der blev studenter dengang i '68.

ØJEBLIKKET

Danmark. Lejre. I sagnlandet rejser fortidens kæmpe sig igen

En original kongehal, længe opfattet som en ren myte, blev i 2009 udgravet i Lejre. Nu er man i fuld gang med at bygge en kopi af den 63 meter lange og ti meter høje bygning, der var vikingetidens største bygningsværk.

FOTO: NIELS AHLMANN OLESEN

Lejre Kommune
Att. Økonomiudvalget/Budgetforslag 2019-2022
Møllebjergvej 4
4330 Hvalsø

SAGNLANDET LEJRE

Historisk Arkæologisk Forsknings- og Formidlingscenter
Centre for Historical-Archaological Research and Communication

Slangealléen 2
4320 Lejre
Danmark
kontakt@sagnlandet.dk
www.sagnlandet.dk
telefon +45 4648 0878
CVR: 33 24 72 57

Sagnlandet Lejre 18/9 2018

SAGNLANDET LEJRE

Høringssvar vedr. Lejre Kommunes budget 2019 med forslag om besparelse på 300.000 kr. på Sagnlandets tilskud (Forslag nr. 2.10-06 Omstillings- og reduktionsforslag til Budget 2019-2022)

Til Lejre Kommune/Økonomiudvalget

Sagnlandet Lejre takker for den fremsendte orientering af 30/8 2018 vedrørende høring af Lejre Kommunes budgetforslag 2019-2022.

Af "Forslag nr. 2.10-06" (Tilskud til kulturelle opgaver, museer mv.) foreslås en besparelse på 300.000 kr. i Sagnlandet Lejres udviklingstilskud.

I forbindelse med forslaget anfører Lejre Kommune, at der bør tages kontakt til Sagnlandet med henblik på at få beskrevet den konsekvens en evt. gennemførelse af forslaget kan have. F.eks. i forhold til bevilligede midler fra fonde.

Sagnlandet Lejre afgiver derfor her sit høringssvar vedr. konsekvens af den foreslåede besparelse på 300.000 kr. i Sagnlandet Lejres udviklingstilskud.

Formål med tilskud – at styrke Sagnlandets organisation med henblik på tiltrækning af fondsinvesteringer

Sagnlandet har modtaget 2 mio. kr. årligt i udviklingstilskud siden 2014. Tilskuddet blev ydet for at sikre den nødvendige lokale, kommunale opbakning, der var forudsætning for Sagnlandets arbejde for at tiltrække betydelige, private fondsinvesteringer til området. Med afsæt i tilskuddet ansøgte Sagnlandet i juli 2014 derfor A. P. Møller Fonden og Augustinus Fonden om donation af anlægsudgifter til projekt "Sagnkongernes Verden".

I ansøgningen indgik Kommunens tilskud som del af Sagnkongeprojektets budgetredegørelser og fremtidige driftsscenario, der skulle betrykke fondene i, at Sagnlandet som organisation både havde de fornødne personalemæssige kompetencer og midler til at kunne udvikle, realisere, markedsføre og efterfølgende drifte det store projekt bestående af 3 faser til i alt 105 mio. kr.

I september 2015 lykkedes det Sagnlandet at komme igennem nåleøjet og opnå tilsagn fra de to fonde på i alt 75 mio. kr. til projektets første to faser der omfatter genskabelse af Kongehal og Hirdens Hus udgravet i Gl. Lejre af Roskilde Museum i 2009:

- Fase 1 HAL – en ikonisk attraktion for Sagnlandet, Kommunen og Nationalparken og
- Fase 2 HUS - en unik lejrskole- og familieovernatning med fokus på fællesskab og læring

Sagnkongeprojektets fase 3, HØJ, til 30 mio. kr. blev ikke finansieret i første omgang. Det er aftalt med fondene, at det videre arbejde med denne fase, venter til HAL og HUS er realiseret.

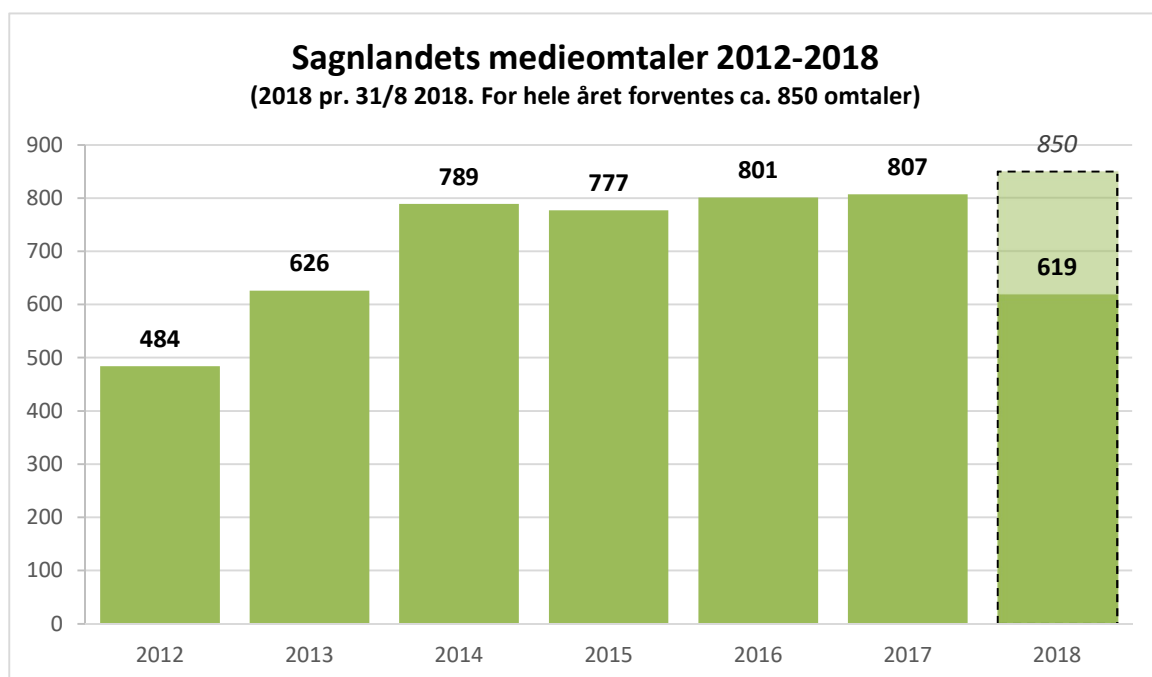
Fase 3, HØJ, omfatter en kunstig gravhøj, der skal rumme en underjordisk "tidsportal" i form af multi-medieformidling af nordisk mytologi og Lejre-områdets sagnhistorie. Netop Lejre Kommune er karakteriseret ved et særdeles stort antal fredede gravhøje, langt over 200, herunder den største vi kender fra germansk jernalder, dvs. sagnkongetiden, i Danmark, nemlig Grydehøj i Gl. Lejre, der danner inspiration for Fase 3, HØJ.

Resultat af tilskud – Store fondsinvesteringer og øget brandværdi til gavn for Lejreområdet

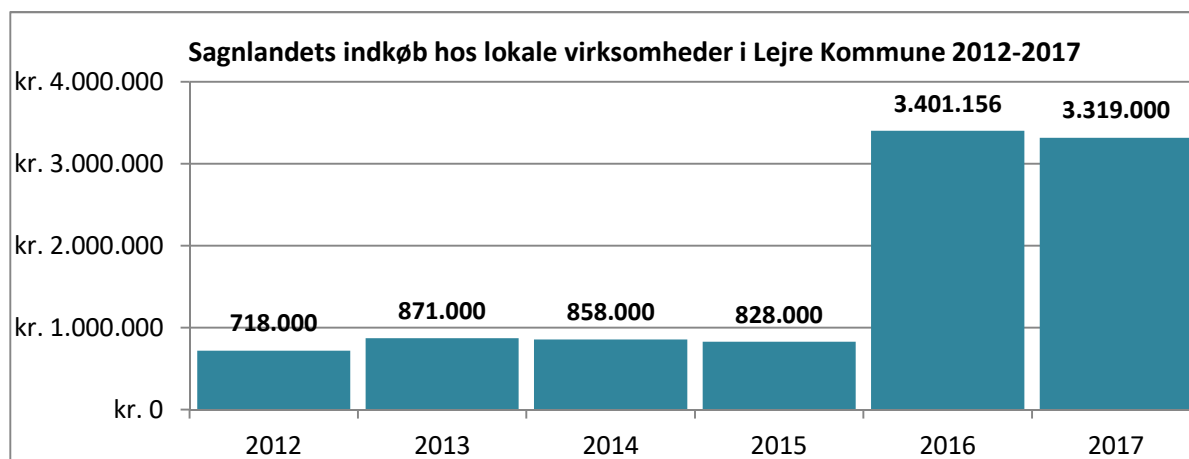
Sagnlandet har takket være Lejre Kommunes økonomiske opbakning udviklet sig organisatorisk og fagligt til en aktør, der nyder tillid og goodwill hos to af landets største, almennyttige fonde. Samtidig er Sagnlandet blevet en aktør i Danmarks kulturhistoriske oplevelsesøkonomi, hvis indsats, der lægges positivt mærke til fra mange sider.

Foreløbigt udbytte af Lejre Kommunes investering:

- **Store private fondsinvesteringer:** Foreløbig 75 mio. kr. til projekt Sagnkongernes Verden. Det hidtil største fondsbeløb investeret i formidling af Lejre Kommunes kulturarv.
- **Markant øget mediesynlighed:** Foreløbigt øget med + 66% redaktionelle omtaler siden 2012 fordelt på aviser, magasiner, web-medier, radio og TV. Et antal der yderligere vil øges med Kongehallens åbning og de spændende aktiviteter, der kan udfoldes her.

- **Øget lokalt indkøb hos erhvervsdrivende i Lejre Kommune:** Sagnlandets store udbygning har haft markant positiv afsmitning lokalt gennem øget indkøb af ydelser hos Lejre Kommunes erhvervsliv.

Konsekvens af foreslået besparelse – tabt fondsgoodwill og opbremsning i udvikling

Sagnlandet Lejre er som bekendt i fuld gang med at realisere fase 1 og 2 af Sagnkongernes Verden. Det blev bl.a. markeret ved stor milepælsfejring den 14. august 2018. Her var såvel Lejres Kommunalbestyrelse og embedsværk inviteret sammen med de bevilgende fonde og de mange hundrede mennesker, der siden 2013 har bakket op om Sagnlandets visioner.

Milepælsfejringen i det spektakulære projekt blev dækket af bl.a. DR's TV-avis, P4-København og TV2-Lorry m.fl. Det har efterfølgende haft en stor afsmittende effekt i øvrig presse. Den flotte medieinteresse understreger projekt Sagnkongernes Verdens store oplevelsesøkonomiske potentiale (se vedhæftede eksempler på seneste måneds presseomtaler).

Sagnkongernes Verden er i sagens natur et meget stort projekt at gennemføre for Sagnlandet Lejre og forudsætter en professionel og dygtig organisation for at komme i mål.

Negative konsekvenser ved den foreslåede besparelse:

- **Tabt troværdighed og goodwill hos de bevilgende fonde.** Det vil være et særdeles uheldigt signal, hvis Lejre Kommune allerede før færdiggørelse og indvielse af fase 1 og 2, HAL og HUS, reducerer det udviklings- og driftstilskud, der betryggede fondene i deres meget betydelige anlægsinvestering i 2015. Fase 1 og 2 forventes indviet med A. P. Møller Fonden, Augustinus Fonden og Sagnlandets protektor, Hendes Majestæt Dronningen sommer 2019.
- **Svækket projektorganisation og branding af projekt og område.** Besparelsen vil medføre personalereduktion midt i Sagnlandets aktuelle og krævende byggeproces. Det vil skabe udfordringer i projektorganisation og svække mediedækning.
- **Udfordring at rejse ekstern finansiering på 30 mio. kr. til fase 3, HØJ.** I sagens natur vil mistet goodwill som følge af vigende lokal opbakning, gøre det vanskeligt for Sagnlandet Lejre, at sikre fondsfinansiering til fase 3, sidste og afsluttende bygningsfase af Sagnkongernes Verden. Fase 3, HØJEN, har til formål at gøre Lejre-området til det oplagte nationale center for formidling af nordisk mytologi og sagnhistorie, qua områdets egen internationalt kendte sagnhistorie.

Afslutningsvist vil jeg kort opridse, hvordan Lejre Kommunes tilskud til Sagnlandet Lejre er en win-win situation for begge parter med det formål, at skabe yderligere positiv udvikling i Lejre Kommune i synergi med de mange gode og visionære tiltag som kommunalbestyrelse og embedsværk har søsat de seneste år.

Kommunes tilskud – en investering i udvikling og realisering af Kommunens egne strategier

Med sin investering i udvikling af Sagnlandet Lejre har Lejre Kommune sat Sagnlandet i stand til at løfte og iværksætte et stort tænkt og ambitiøst, oplevelsesøkonomisk projekt som Sagnkongernes Verden:

- Et projekt som to af landets største private fonde har valgt at prioritere med markante donationer blandt mere end 1.000 årlige ansøgninger!
- Et projekt der har potentiale til at skabe national og international opmærksomhed og kendskab til Lejre Kommunes enestående kulturarv fra germansk jernalder/vikingetid.
- Et projekt der vil skabe vækst for det lokale erhvervsliv gennem branding, grøn kulturturisme og strategiske samarbejder. F.eks. med kommunens små og mellemstore turistaktører, gårdbutikker, spisesteder og B&B samt naturligvis med Nationalpark Skjoldungernes Land og destinationsprojekt Fjordlandet, som er to af Kommunens strategiske satsninger (se bilag 9).
- Et projekt der forholder sig til klima og ressourcer, og som på innovativ vis kombinerer fortidens arkitektur med fremtidens produktions- og driftsmetoder. Sagnkongeprojektet anvender udelukkende lokalt, dansk egetømmer fra sjællandske skove (bl.a. fra Lejre-området) og anvender grøn energi i form af et 4000 m² stort jordvarmeanlæg som varmekilde. En god historie, når nye familier leder efter et godt og grønt sted at bosætte sig tæt på hovedstaden.
- Et projekt der lokalt skal skabe stolthed og ejerskab over "Vores sted" og Lejre Kommunes enestående kulturarv. En arv som vi gennem spændende skoleundervisningsforløb og intelligent storytelling og branding kan formidle på utraditionel vis. For her i Lejre Kommune står og udvikler vi bogstaveligt talt "med rødder i fremtiden". Kommunens styrkepositioner indenfor byggeri, fødevarer og iværksætteri og Sagnlandet og Nationalparkens store vækstpotentiale indenfor oplevelsesøkonomi kan med afsæt i kongehalsprojekt indgå i en anderledes og opmærksomhedsskabende fortælling om Kommunen. En grøn og naturskøn kommune der formår at kombinere sine rødder og traditioner med blik for udvikling og iværksætteri lige siden vikingetidens innovative bygmestre og op til nutidens kreative iværksættere og dygtige fødevarer- og byggevirksomheder. (Se de mange byggemagasiner og fagblade, der allerede skriver om Kongehallen i vedhæftede presseklip).

Helt konkret understøtter Sagnkongeprojektet Lejre Kommunes egne strategiske visioner og mål, som de er udtrykt i brandstrategien "Vores Sted, 2015" og indsatsstrategien "Plan- og bæredygtighedsstrategi 2016 (PBS-2016)", som citaterne nedenfor stammer fra:

- **Fritid og oplevelser:** "... Nye mødesteder og aktiviteter kan både bidrage til at forstærke fortællingen om Lejre som et sted med fællesskab og sammenhængskraft samt **skabe berigende oplevelser for både borgere og tilrejsende henover hele året.**" (PBS-2016 s. 35)
- **Erhverv og Turisme:** "... også oplevelsesøkonomi tegner sig for en stadig stigende andel af arbejdspladserne. ... Kyst- og naturturismen har generelt et uudnyttet potentiale i Danmark. Med Sjællands første nationalpark tæt på hovedstaden har vi gode muligheder for at forløse det uudnyttede potentiale. Samtidig er madoplevelser i stigende grad en "reason to go", når udenlandske turister vælger Danmark som deres ferieland. **Vi vil koble viden med oplevelser. I samarbejde med Nationalpark og oplevelsesøkonomiens øvrige aktører ønsker vi at skabe synergi mellem oplevelser med mad, natur, kulturhistorie, kunst m.v.**" (PBS-2016 s. 36)

- **Klima og ressourcer:** "Vi vil udarbejde en strategisk energiplan, der viser, hvordan vi prioriterer omstillingen til mere vedvarende energi med vind, sol, biogas m.m. Og med energibesparelser og klimatilpasning." (PBS-2016 s. 46).
- **Samskabelse og strategiske samarbejder:** "Sammen med Frederikssund og Roskilde Kommuner skal vi udvikle Sjællands første nationalpark, Skjoldungernes Land. **Nationalparken rummer noget af Danmarks mest unikke og særprægede natur samt spændende fortællinger om kongerigets begyndelse.** ... Sammen med kommunerne Roskilde, Kalundborg, Sorø, Slagelse, Odsherred og Ringsted samarbejder vi om tværkommunale kulturelle projekter. **Vi har fokus på indsatser for Børn og Unge samt kulturhistorie.** Lejre Kommune er i denne sammenhæng ansvarlige for projektet 'Danmark Bliver Til'." (PBS-2016 s. 58).

Senest kommer en fokuseret vikingesatsning også til udtryk i Lejre Kommunes nye turismestrategi og samarbejde i destinationsprojekt "Fjordlandet", hvor den nyansatte projektleder Thomas Mahler udtaler: "En af de ting, vi har fokuseret på i vores arbejde, var at give **Fjordlandet** nogle redskaber, der **kan** medvirke til at **indtage en strategisk position, hvor man først og fremmest forbinder Danmark og især Fjordlandet som værende vikingernes epicenter.**" (Se bilag 9 samt uddrag nedenfor):

- **Fire sjællandske kommuner udgør nu et nyt "land", Fjordlandet.** Et bureau har udviklet ny visuel identitet og logo ledsaget af et pay off, der skal afspejle områdets historiske arv fra vikingerne. **Vikinger er blevet populære. Ikke bare i Danmark og Norden, men også i den globale popkultur. Derfor har turismeoperatørerne i Holbæk, Roskilde, Lejre og Frederikssund Kommune valgt at fokusere på dem i et nyt samarbejde, Fjordlandet, der skal tiltrække flere besøgende til området omkring de sjællandske fjorde.**

Det gemmer nemlig på mere end blot smuk natur. Gennem jernalderen og vikingetiden var landet således igennem århundreder fx kongesæde for de sagnkonger, som omtales i sagaerne og i Saxos Danmarkskrønike. Og især vikingetiden er qua de mange fund af bl.a. skibe, bygningsværker og anlæg i området en betydelig del af områdets identitet og attraktioner, som bl.a. tæller Vikingeskibsmuseet, **Sagnlandet Lejre**, vikingespillene i Frederikssund og **Nationalpark Skjoldungernes Land.**

Området omkring fjordene emmer jo af fælles historie, og samtidig er vandet med til at give vores kommuner en særlig karakter. Landskabet er formet af istiden, og mange steder kan vi finde spor af vores forfædre - fra Skjoldunger og vikinger frem til i dag, lyder det fra Thomas Kær Mahler, projektleder for Fjordlandet, i en pressemeddelelse.

Opsummering og henstilling

Sagnlandet Lejre håber på baggrund af ovennævnte forhold, at Lejre Kommunes kommunalbestyrelse nøje vil genoverveje det foreslåede besparelsesforlag.

Gennemføres besparelsen, vil det betyde opbremsning af en succeshistorie og særdeles positiv udvikling til gavn for ikke bare Sagnlandet men også det lokale erhvervsliv og fremdriften i Lejre Kommunes egne strategiske indsatsområder for bl.a. vækst i erhverv og turisme beskrevet ovenfor.

Med venlig hilsen

Lars Holten, Direktør

Vedlagte bilag:

Diverse presseklip **seneste måneds tid** i forbindelse med bl.a. milepælsfejring i Kongehalsbyggeri 14/8 2018 med deltagelse af bl.a. Lejre Kommune og bevilgende Fonde:

1. 2018-08-01 **Fagbladet Dansk Byggeri Træsektionen**: I fodsporene på fortidens bygmestre
2. 2018-08-04 **Roskilde Dagblad**: Startskud til Kongehalsbyggeri
3. 2018-08-08 **Fagbladet Træ & Møbel Industri**: CAD CAM & CNC til Vikingernes Kongehal
4. 2018-08-15 **Roskilde Dagblad**: Mægtige vikingesøjler afsløret
5. 2018-08-16 **Roskilde Avis**: Kongernes hal blev indviet
6. 2018-08-17 **Weekend Avisen**: Kongehal
7. 2018-08-20 **Fagbladet Licitationen**: Sjællandsk savværk sender tonsvis af tømmer til kongehal
8. 2018-08-25 **Fagbladet Træ.Dk**: 130 år gamle egetræer bliver til kongehal
9. 2018-08-29 **MarkedsføringOnline**: *Vikinger skal sælge Fjordlandet [Lejre Kommunes turismesatsning i Destination Fjordlandet]*
10. 2018-08-29 **Politiken**: Herligt kræs for elskere af islandske sagaer og Game Of Thrones
11. 2018-08-31 **Kristeligt Dagblad**: Vikingetiden under genopbygning + 700-tallets konger vækkes til live i Lejre
12. 2018-09-06 **Fagbladet Mester & Svend**: I sporet på vikingerne
13. 2018-09-12 **Fagbladet Mestertidende**: Kom helt tæt på vikingehåndværk
14. 2018-09-12 **Fagportalen BygTek.dk**: En kongehal vi bygger
15. 2018-09-16 **Berlingske Tidende**: I Sagnlandet rejser fortidens kæmpe sig igen

HØRINGSSVAR TIL BUDGET 2019-2022

Høringssvaret omhandler (UBU – omstillings- og reduktionsforslag) forslag nr. 3.30-04: Tilpasning af tildeling til Skjoldungerne

Giv nu børn og voksne i Skjoldungerne ro og tid til at finde sig selv og drop yderligere besparelser!

Lejre Kommune valgte sidste år at sammenlægge institutionerne Røglebakken, Egebjerg og Egedalen i område A til én stor institution, Skjoldungerne, som nu er den største i kommunen. Over 160 børn i alderen 0-6 år er fordelt på 11 stuer og med stor sandsynlighed for, at institutionen i nærmeste fremtid bliver pålagt at optage endnu flere børn pga. et stigende børnetal i Lejre by.

Det er ingen hemmelighed, at et flertal af både forældre og personale var imod sammenlægningen og var bekymrede for oprettelsen af en stor institution, og det har krævet stor tålmodighed fra alle parter. Både børn, forældre og personale har været igennem en markant forandringsproces, som kan mærkes i hverdagen, og som stadig er langt fra at være i mål!

Derfor beder vi jer om at undlade at skære yderligere i ressourcerne og dermed de varme hænder, og vi beder jer om at give Skjoldungerne tid og 'økonomisk' ro til at færdiggøre processen med at skabe en ny, fælles hverdag med fælles pædagogiske værdier, stabilitet og god institutionskultur, således at dagtilbuddet får den kvalitet, som børn, forældre, personale og forhåbentlig også Lejre Kommune stræber efter.

En sammenlægning handler ikke bare om at bygge nyt og flot, det handler også om kultur, ledelse, værdier og alle de små praktiske ting i hverdagen, som kan skabe en god, stabil og bæredygtig overgang. Der var desværre ingen midler afsat til forandringsledelse i forbindelse med sammenlægningsprocessen, men de dygtige medarbejdere har som en del af processen afholdt mange ekstra møder, som er gået fra normeringerne, og derudover har mange opgaver såsom flytning, delvis vedligeholdelse, byggearrangementer m.m. hvilet på frivilligt arbejde og deltagelse fra forældrene.

I forbindelse med sammenlægningen sparede Lejre Kommune 350.000 kr. på ledelse i Skjoldungerne, så der nu kun er én enkelt pædagogisk leder i institutionen, som skal varetage mange flere opgaver og lede en dobbelt så stor personalegruppe og få hverdagen til at hænge sammen. Det er ikke bare ledelse, men også lederens timer med børnene, der forsvinder. I praksis ser vi jo netop ofte, at lederen dækker ind, når der er sygdom etc. Der er yderligere fjernet 110.000 kroner fra normeringerne i Skjoldungerne, som følge af flytning fra Egedalen. (jf. den mærkværdige trappemodel, der giver vores børn mindre penge pr. enhed, fordi de er i en stor institution!). Derudover er der skåret ca. 250.000 kr. pga. en såkaldt harmonisering af økonomiaordningen. Sidst men ikke mindst betaler Skjoldungerne af på en gammel gæld (ca. 250.000 kr. om året), da der tidligere (for ti år tilbage!) var et overforbrug på over 5 millioner kroner. Det forbrug har INTET at gøre med de nuværende børn, som dog hvert år skal stå til ansvar for gælden og afgive ressourcer tilbage til kommunen, hvilket kan mærkes i hverdagen. Alt i alt besparelser i Skjoldungerne for over 1 million kroner på trods af de mange børn, den store personalegruppe og en sammenlægning, som stadig langt fra er på plads.

Umiddelbart lyder det måske fair i praksis, at institutionerne får samme ressourceberegning, men sammenlagt med de nuværende besparelser specifikt i Skjoldungerne, vil det betyde yderligere forringelser og færre varme hænder i en hverdag, som i forvejen er presset, og hvor der i forvejen er en sparsom normering. Børnene bliver taberne her, og er det virkelig retfærdigt? Det synes vi ikke, og det er ikke derfor, vi valgte at flytte hertil.

Vi foreslår, at der i stedet kigges på forslag nr. 3.30-01: 'Ændret ledelse på dagtilbudsområdet', så der i stedet skabes samme ledelsespraksis for alle dagtilbud i hele kommunen.

Med venlig hilsen

Anne Katrine Juul Beck, Mads B. Kristoffersen, Mette Træden Pedersen og Marc Nitz

Trællerupskolen 20. september 2018

Høringssvar vedr. budget 2019-2022

Vi har grundigt behandlet alle forslag i Skolebestyrelsen på Trællerupskolen. Vi ser det som en stor udfordring, at skulle tage stilling til størstedelen af besparelserne, da de i vores optik vil munde ud i en ekstrem forringelse på skole- og SFO tilbudsområdet.

Der er, som vi ser det, skåret så langt ind til benet, at det er en umulighed at være konstruktiv i forhold til prioriteringer. Lejre kommune ligger iflg. Danmarks Statistik langt under landsgennemsnit hvad angår udgifter pr elev i folkeskolen. Hvad er kommunalbestyrelsens mål?

Der er enkelte forslag, som vi ikke bliver direkte berørt af, såsom nedskæringer til aftenklubber etc., men vi synes, at det er beskæmmende, at det ender ud i, at der ingen tilbud er til de unge i Lejre kommune. Vi som borgere har ønsket at være en landkommune, men hvis vi skal spare i et sådan omfang burde politikerne måske kaste håndklædet i ringen og gå i dialog med borgerne om fremtiden i en landkommune kontra en fremtid som en del af en større kommune.

Man kunne også overveje at sætte skatteprocenten op med 1 procent, da det vil være mere reelt end at skære på skole- og SFO tilbudsområdet. De første år ville hele beløbet ikke gå til kommunekassen, det er vi bekendt med, men fremadrettet og med en klar forståelse af øremærkningen af disse penge til vores børn og unge kunne der måske blive opbakning til dette både blandt politikerne og borgerne.

Vi kan undre os over, at der i valgkampen sidste år ikke var nogen politikere, der ønskede at spare på disse områder, når der så i år iværksættes en høring på store besparelser på området. Naturligvis er vi klart over, at disse forslag til besparelser er udarbejdet af administrationen og ikke godkendt af kommunalbestyrelsen.

På Trællerupskolens bestyrelses vegne

Anette Brøndum
Formand

Høringssvar til budgetforslag 2019-2022

På Osted Skole har skolebestyrelse og LU følgende kommentarer til høringsmateriale, budget 2019-2022.

Lejre Kommune har en klar skolepolitik; "Suveræne skoler i Lejre Kommune",

https://www.lejre.dk/media/2440/skolevision2012_webudgave.pdf

I denne er formuleret en lang række målsætninger/visioner for Lejre kommunes skoler, blandt andet:

Berigende fællesskaber.

- Fokus på at skabe de bedste rammer, hvor der er fokus på trivsel, læring og udvikling, og hvor skolerne er attraktive og udvikler og understøtter eleverne.

En inkluderende folkeskole

- Fokus på at eleverne i undervisningstiden, SFO'en og i de faglige og sociale sammenhænge udfordres passende i forhold til elevernes forskellige niveauer både fagligt og personligt.

Ambitiøs og meningsfuld læring og udfordring af de ældste elever

- Fokus på at forskellige undervisningsformer komplementerer hinanden, og giver børnene en bred vifte af kompetencer. Fokus på, at de unge forlader folkeskolen med en høj faglighed, med kreativitet, lyst og nysgerrighed til at lære mere

Investering i kompetente og ambitiøse ansatte

- Fokus på at skabe stimulerende læringsmiljøer for medarbejderne i det fælles skolevæsen, hvor efteruddannelse og udvikling er en prioriteret del af den ansattes skoleår.

Fleksible og inspirerende læringsmiljøer

- Fokus på, at de fysiske rammer både ude og inde skal være inspirerende og indbyde til nytænkning, moderne læringsformer, fællesskab og fritid.

Ydermere har Lejre kommune også et visionspapir omhandlende "Inklusion i Lejre Kommune - En vision om berigende fællesskaber". Også her er der særligt fokus på at skabe sammenhænge omkring det enkelte barn og arbejde helhedsorienteret.

I Budgetmateriale 2019-2022 lægges der i Udvalg Børn & Ungdom op til besparelser på 19,6 mio. kr., blandt andet ved at:

- **Afskaffe 2-voksenordning i skolerne (pædagoger i skoletiden)**
- **Ændre klassetildelingsmodel til skolerne**
- **Fjerne centrale tilskud til efteruddannelse af ledere og medarbejdere i folkeskolen**
- **Inddrage ekstra tid til efteruddannelse til lærere og pædagoger i SFO**
- **Reducere budget til aktivitetsbaserede udgifter til skoler og til SFO med 5%**
- **Reducere budget til supplerende undervisning i skolerne med 5%**
- **Fjerne budget til læringsvejledere m.v.**
- **Have færre elever i skole-dagbehandlingstilbud**

Osted Skoles skolebestyrelse og LU ønsker ikke at forholde sig til de enkelte forslag i høringsmaterialet, andet end at konstatere, at det lægger op til nedskæringer på skoleområdet, der vanskeliggør opfyldelsen af målsætningerne og de gode intentioner i Lejre kommunes visioner. Dette vedrører rammer for berigende fællesskaber, sammenhængen i arbejdet omkring den inkluderende folkeskole og det samarbejde mellem

pædagoger og lærere, som dette fremmer, samt de anderledes undervisningsformer og læringsmiljøer – og (videre)uddannelse af personalet på skolerne.

Som en afsluttende kommentar hilser vi på Osted Skole det velkomment, at omprioritering af midler kommer Anlæg til gode, da vi mener, at Osted Skole står først i forhold til udbedring/opkvalificering af de fysiske rammer – ligeledes i tråd med de politiske visioner og målsætninger i Lejre Kommune.

Osted skole og folkeskolerne generelt bør være en investering – og ikke en besparelse.

Vi forventer naturligvis at blive hørt i forbindelse med en kommende politisk prioritering.

Venlig hilsen

Skolebestyrelsen og LU, Osted Skole, september 2018

KIRKE SAABY SKOLE

Bogøvej 11

4060 Kirke Såby

Tlf.: 46 46 40 00, Fax: 46 46 40 05

E-mail: saabyskole@lejre.dk

www.kirkesaaby-skole.dk

19. september 2018

Hørings svar vedr. budgetforslag 2019-2022

Lokaludvalget og skolebestyrelsen ved Kirke Saaby Skole har i møder i september 2018 drøftet det fremsendte budgetforslag 2019-2022 og har følgende kommentarer:

Det teknisk fremskrevne budget har vi ikke nogen kommentarer til, det virker jo til at vi er på rette spor i Lejre Kommune.

Til gengæld er vi dybt bekymret for det medfølgende Omstillings- og reduktionsforslag og de voldsomme serviceforringelser som det vil udløse:

- Lejre Kommunes vision om Suveræne skoler vil blot være endnu en bristet vision, for det koster mange penge at leve op til visioner som 'digitale frontløbere' og 'kompetente og ambitiøse ansatte' – for blot at nævne et par af overskrifterne. Disse omstillinger og reduktioner viser total mangel på understøttelse af Lejre Kommunes børns læring og trivsel.
- Vores muligheder for at arbejde med kerneopgaven bliver ringere og ringere og for vores skole, som i forvejen har handleplan for nedbringelse af merforbrug vil det blive endnu vanskeligere at få kerneopgave og ressourcer til at hænge sammen.
- Og så er der naturligvis arbejdsmiljøet – for både ansatte og ledelse. I forvejen oplever ansatte ikke altid sammenhæng mellem tid og opgaver og der er pres på. Vi vil gerne passe på vores dygtige ansatte, vi vil gerne efter-videreuddannes og ikke mindst vil vi meget gerne beholde vores ansatte.

Sanne Sørensen
Formand for LU

Søren Dahl-Pedersen
Formand for skolebestyrelsen

Bramsnæsvigskolens skolebestyrelses hørings svar ang. Budget 2019-2022.

Nej tak til markant forringet skoletilbud !

Vi er dybt bekymrede for både de kortsigtede og langsigtede konsekvenser for vores børn - og dermed kommunens fremtidige borgere – der vil blive en konsekvens hvis det besparelseskatalog der foreligger på børne- og ungeområdet føres ud i livet. *Samtlige* forslag på børne- og ungeområdet er løsningsforslag med store negative effekter.

Det undrer os at man overhovedet kan overveje yderligere besparelser på skoleområdet!? Skolerne er i forvejen presset til der yderste bl.a. pga. Lejre kommunes skæve tildelingsmodel, der betyder at skolen hvert år får tildelt lønmidler der ikke svarer til reallønnen. Besparelser taler i mod indsatsområder som fx tidlig forebyggende indsats, der er et af indsatsområderne i Suveræne Skoler.

Lejre kommune ligger ikke-prangende nr. 93 ud af 98 kommuner på udgifter til folkeskolen pr. elev (2017) jf. Økonomi- og indenrigsministeriets overblik over kommunale nøgletal (LINK). Det stemmer desværre overens med den virkelighed vi oplever på skolen. Hvad er det for en skole lokalpolitikere ønsker? Suveræne skoler, eller discountskoler?

Undtagelse:

Forslag 3.20-04 vedr. omstilling fra eksterne til interne kontaktpersoner virker umiddelbart som et muligt område der både kan sikre en besparelse, samt sikre positiv effekt for de berørte borgere.

Med venlig hilsen

Skolebestyrelsen på
Bramsnæsvigskolen

Elverdamsvej 204

4070 Kr. Hyllinge

Skolebestyrelsesformand Jacob Aabroe

mail: aaabroe@gmail.dk
Møllebjergvej 4

Høring af budgetforslag 2019-202

Skolebestyrelsen på Hvalsø Skole sender hermed et høringssvar til budget 2019

Sikring af likviditet og flere midler til anlæg

Skolebestyrelsen støtter ønsket om, at Lejre Kommunes likviditet skal sikres og gøres stabil. Vi ønsker alle en god og holdbar økonomi for vores kommunale institutioner, så vi undgår en 'chokbølge' ift. budget og økonomi.

Vi støtter ligeledes, at der findes flere midler til anlæg. Vi har behov for både at vedligeholde vores bygninger og finde penge til nye anlæg. Bestyrelsen ønsker, at det blev mere tydeligt, hvordan anlægsudgifterne vægtes i de kommende år. Der er fx et stort behov for istsandsættelse af skolernes faglokaler og en gennesigtighed i, hvornår et faglokale bliver prioriteret.

Madskole på Hvalsø Skole

Vores ønske om at etablere en madskole på Hvalsø Skole er stadigvæk intakt.

Omstillings- og reduktionskataloget

Skolebestyrelsen ønsker ikke at afgive høringssvar på konkrete og enkelte dele af omstillings- og reduktionskataloget. Årsagen til dette er, at der ikke foreligger nogen politisk stillingtagen til kataloget.

Udgifterne til undervisning i folkeskoler 6-16 årige

Lejre Kommune bruger færre kr. pr. barn i folkeskolen end de kommuner, vi sammenligner os med (Kilde: VIVE, ECO-nøgletal, 6.11). Skolebestyrelsen opfordrer derfor til, at der ikke foretages reduktion i bevillingerne til det almene børne- og ungeområde.

Hvalsø Skole har i de seneste 3 år sparet på de årlige budgetter for at kunne tilbagebetale vores gæld. Dette betyder, at der i de seneste år ikke var været meget plads i budgettet til vedligehold, aktiviteter og udvikling. Hvis vi fremover skal sikre en god vedligeholdelse af skolen, have opdateret vores inventar og sikre gode undervisnings- og fritidstilbud, er det nødvendigt, at der ikke spares yderligere på vores bevilling.

Det sammenhængende børneområde

Det er godt, at vi fortsat vil styrke det forebyggende og sammenhængende børneområde. Vi har brug for at flytte flere midler fra den vidtgående børneindsats til almenområdet.

På vegne af skolebestyrelsen

Lars Hansson, skoleleder
Mette Germansen, formand for skolebestyrelsen
Hvalsø Skole

Hørings svar på budget 2019-2022 og omprioriteringskataloget fra Skolebestyrelsen på Kirke Hyllinge Skole

Generelt er det vores opfattelse at oplægget til høringsprocessen og i særdeleshed indholdet i omprioriteringskataloget mangler en tydelig angivelse af, hvad man ønsker svar på. Det er et meget åbent katalog, hvor det i flere af besparelsesforslagene er svært at gennemskue hvad præmissen er.

I fald man politisk ønsker at spare på driften i det omfang høringsoplægget og omprioriteringskataloget angiver, er det vores klare vurdering at konsekvenserne er meget alvorlige for skolen. Vores vurdering heraf bunder i nylige erfaringer med en betydeligt dårligere økonomi end skolen for øjeblikket har i sigte.

Den økonomiske handleplan skolen var underlagt, som følge af et stort merforbrug i 2015, satte markante aftryk i kvaliteten af skolens opgaveløsning. Skolen er netop ved at lægge disse erfaringer bag sig, og ser nu gradvist effekten af en bedre økonomi.

Besparelser i det omfang kataloget varsler, vil svare til en tilbagevenden til sammenlignelige økonomiske vilkår som i 2016 og 2017, hvilket under ingen omstændigheder er ønskeligt.

Det er således vores ønske at politikerne genovervejer afsættet og høringsprocessen for en omprioritering af driftsmidlerne, og ikke mindst holder for øje, hvilke konsekvenser store besparelser har på den daglige drift af skolen.

I relation til det tekniske budget 2019-2022 undrer bestyrelsen sig over, at midlerne til renoveringen af Kirke Hyllinge skoles udskolingsdel ikke længere fremgår af investeringsoversigten 2019-2022?

På vegne af Skolebestyrelsen på Kirke Hyllinge Skole

Lars Peter Nielsen
Formand for Skolebestyrelsen

Høring af budgetforslag 2019-22

I 2012 formulerede det daværende Udvalg for Børn og Ungdom visionen om suveræne skoler i Lejre. Et flot grundlag der med overskriften: "Berigende fællesskaber" beskrev, hvordan Lejre Kommunes ambition var at skabe:

- En inkluderende folkeskole
- Ambitiøs og meningsfuld læring
- Udfordring for de ældste elever
- Digitale frontløbere
- Fokus på sundhed
- Kompetente og ambitiøse ansatte
- Fleksible og inspirerende læringsmiljøer
- Stærke fællesskaber med forældrene

For at nå de beskrevne målsætninger er der brug for et skolevæsen, der har ressourcer til at løfte opgaven i form af:

- 2-voksenordninger, der understøtter undervisningsdifferentiering og elevernes trivsel.
- Supplerende undervisning til de elever, der skal inkluderes.
- Aktivitetsbudgetter, der giver muligheder for de bedste læringsbetingelser.
- Lærere og pædagoger, der løbende bliver opkvalificeret til at løse opgaverne.
- Attraktive fritidstilbud, så kommunen kan fortsætte +DIG indsatsen.
- Undervisnings- og læringsvejledere der sikrer sparring og udvikling.
- Klassetildelingsmodeller, der tager højde for de udfordringer de store skoler har.

Lokaludvalget og skolebestyrelsen på Allerslev Skole mener, at de spareforslag, der peges på i omstillings- og reduktionskataloget demonterer visionen om de suveræne skoler og reducerer Lejre Kommunes ambitioner på området til at være lovmæssigt forsvarlige.

Lokaludvalget og skolebestyrelsen vil desuden også påpege at besparelser på teknisk-service området vil få konsekvenser for arbejds- og undervisningsmiljøet for både personale og elever.

Lejres suveræne skoler står på et fundament, der ikke bør udhules, men udbygges og forstærkes så skolerne også fremover kan levere kvalitet og rummelighed til alle elever.

Skolebestyrelsesformand Malene Vandel
Formand for Lokaludvalget Niels Berendsen
Allerslev Skole

Høringssvar fra skolelederforeningen i Lejre

Skolelederforeningen i Lejre vil gerne fremhæve to opmærksomhedspunkter i forbindelse med budget 2019-2022 og omprioriteringskataloget.

1. Omprioriteringer i det omfang kataloget lægger op til vil uden tvivl forringe kvaliteten af undervisningen i Lejre Kommunes skolevæsen.
  - Vi anbefaler derfor, at omprioriteringer i det omfang kataloget anviser, giver anledning til at visionen om Suveræne Skoler omskrives i overensstemmelse med den nye økonomiske virkelighed.
  - Vi gør opmærksom på at store driftsmæssige forringelser tager tid at implementere, hvorfor de økonomiske resultater heraf først vil være synlige flere måneder efter beslutningen.
2. Budgetfremlæggelsen og høringsproceduren har været uklar og er årsag til unødigt uro blandt medarbejdere og forældrerepræsentanter.
  - Budgetfremlæggelsen den 21. august 2018 på Samarbejdsforum var uklar, forvirrende og uden tydelige anvisninger for den videre proces.
  - Den efterfølgende modtagelse af et omprioriteringskatalog, som alligevel ikke var politisk behandlet, har forårsaget uro og muligvis misforståelser blandt medarbejderne.
  - For skoleledelserne har processen og opgaven omkring budget 2019-2022 og omprioriteringskataloget været uigennemsigtig og svær at håndtere i relation til medarbejdere og forældrerepræsentanter i skolebestyrelserne.

Det er Skolelederforeningens ønske, at ønsker om omfattende økonomiske omprioriteringer på enkelte forvaltningsområder håndteres på en måde, som understøtter de decentrale institutioners arbejde med at opfylde de kommunale målsætninger og at fremtidige processer ikke foranlediger unødigt uro.

Venlig hilsen

Niels Berendsen
Formand
Skolelederforeningen i Lejre

Høringsvar fra pædagogmedhjælperne og de pædagogiske assistenters TR-gruppe i Lejre.

Vedr. budget 2019-2022

TR-gruppen har været samlet for at drøfte budgetmaterialet for 2019-2022, og vi vil starte med at udtrykke, at vi synes, det i år har været rigtigt svært at være høringspart.

Det er ikke til at se hvilke veje de politiske vinde blæser, når hele direktionens budget og omprioriterings katalog bliver sendt til høring.

TR-gruppen har følgende kommentar:

Når man ser i lyset af, at det går godt i Lejre kommune, og at vi har en sund økonomi, kan det godt virke voldsomt, at man lægger op til så store omprioriteringer.

Der indgår i det foreliggende budgetgrundlag for 2019 anlægsinvesteringer for 105,8 mio. kr., men som vi kan se det, er det noget højere end de ca. 78 mio. kr. anlægsrammen er for Lejre i 2019. Så er der overhovedet brug for de høje anlægsudgifter i 2019?

De ca. 5 mio. kr. som økonomiaftalen giver til Lejre kommune, hvor indgår de i budgettet?

Nedlæggelse af den centrale vikar pulje:

TR-gruppen er bekymret, for hvilke konsekvenser det kan få for trygheden i ansættelsen, arbejdsmiljøet og kvaliteten af det pædagogiske arbejde, hvis ikke den centrale vikarpulje bevares, da institutioner med langtidssyge, så vil blive endnu mere presset.

Afskaffe 2 voksenordning i skolerne:

TR-gruppen fraråder politikkerne til at afskaffe 2 voksenordningen på kommunens skoler.

Vi oplever at de timer er med til, at sikre alle børns faglige udvikling, at alle børn bliver set og hørt og at timerne giver større mulighed for fordybelse.

2 voksenordningen giver bedre muligheder for differentieret undervisning. Det bliver simpelthen lettere at varetage de svage såvel som de stærkes sociale og faglige behov.

Nedsættelse af åbningstiden i daginstitutionerne:

Lejre kommune er en pendler kommune, som ønsker at tiltrække nye børnefamilier til kommunen.

TR-gruppen synes bestemt ikke, at man skal begynde at reducere i daginstitutionernes åbningstid. Det vil være en ren serviceforringelse, som både går ud over normeringerne og ikke mindst børn og forældre. Hvis man nedsætter åbningstiden presser man blot børnefamilierne yderligere.

Ændret ledelse:

Det er TR-gruppens holdning, at man bør genoverveje ledelsesstrukturen på dagtilbudsområdet.

Vi foreslår, at Daglejen fik lov at beholde deres egen selvstændige ledelse.

At Daginstitutionerne igen får nærledelse, og dermed en afskaffelse af områdeledelse.

På vegne af TR-gruppen

Randi Sommer Albæk

FTR for FOA

Kære Lejre Kommune

Trællerup Trivsel er dybt bekymret for det faktum, at der i budgettet lægges op til en lukning af biblioteket i Gevninge.

Værdien af det relativt lille bibliotek i vores lokalsamfund er uvurderlig. Det handler i høj grad om Gevninges sociale kapital.

Det er på biblioteket, at borgere i Gevninge mødes. Både børn, der leger i legehjørnet, og ældre, der læser dagens avis – samt alle dem – og os - der låner bøger.

Det er her små lokale foreninger, holder deres korte møder – som f. eks. Trællerup Trivsel, som vi er en del af. Tilgængeligheden til en pc og lokaler er ubetalelig for vores lille forening, som kort sagt arbejder for trivsel for børn og unge i nærområdet – med særlig tilknytning til Trællerupskolen. Vi arrangerer aktiviteter, hvor hensigten er at fælles-skabe. At inddrage alle unger i området og at engagere dem. Formålet for vores forening er i høj grad trivselen i det lokale for børn og unge.

Trællerup Trivsel bliver derfor meget bekymrede over, at en så vigtig del af Gevninges hjerte påtænkes lukket.

Det er på biblioteket, at daginstitutioner, vuggestuer og børnehaver - og dagplejemødre, går hen med ungerne og leger, læser pegebøger.

Det er på biblioteket, at vores egne unger låner bøger, bedømmer forsider (og bliver klogere) og læser og læser. Det er også på biblioteket, at de lærer at passe på bøgerne – for andre skal også have glæde af dem. At være stille – for der er andre i lokalet.

Det er på biblioteket, at vi har talt med nytilflyttede. Fortalt om skolen og om byen.

Af budgetforslaget fremgår den relativt lille besparelse, det vil være at lukke biblioteket. Denne besparelse står på ingen måde mål med den værdi biblioteket tilfører Gevninge. På ingen måde.

Venlig hilsen

Kristine Folkjær Leed

På vegne af
Trællerup Trivsel

Lejre kommune
budget@lejre.dk

Uglestrup, den 18. september 2018.

Vedr. forslag nr. 4.20-07.

Uglestrup bylaug har på et møde diskuteret forslag nr. 4.20-07, hvor kommunen fremsætter et budgetforslag hvori man nedlægger buslinje 221.

Oplægget finder bylauget utilstrækkeligt formuleret.

Pkt. 2 status: "Bussen kører fra Lyndby til Kirke Hyllinge", i virkeligheden betjener linje 221 yderligere byerne Sæby og Uglestrup.

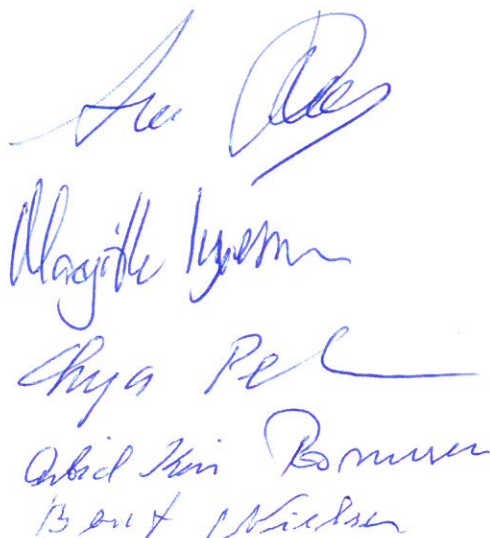
Pkt. 3 ændringsforslag: Her beskrives, at linje 230R i dag betjener linje 221, hvilket ikke korrekt. Linje 230R kører i dag hverken gennem Sæby eller Uglestrup.

Pkt. 5 Konsekvenser ved forslaget: Vi ser med stor bekymring på, at skolebørnene vil få længere ventetid. Det forventes, at familier med børn skal finde det attraktivt at bosætte sig i landsbyerne og give forældre og børn optimale vilkår. Vi forstår ikke at kommunen det ene øjeblik markedsføres som børnevenlig og i næste øjeblik forringer børnenes/familiernes muligheder både skolemæssigt og socialt.

Hvis kommunen holder fast i denne besparelse, foreslår bylauget at linje 230R betjener byerne Sæby og Uglestrup på de tidspunkter hvor linje 221 kører i dag.

Med venlig hilsen

Uglestrup Bylaug

Åsa Pedersen
Maja Pedersen
Søren Pedersen
Anita Pedersen
Bent Nielsen

Til Kommunalbestyrelsen

Lejre Kommune

Høringssvar fra MED-udvalget i UU Roskilde/Lejre til Budgetforslag 2019-2022

Forslag nr. 5.10-01

Lejre Kommune yder et ekstra årligt tilskud til UU-Roskilde/Lejre på 530.000 kr. Det ekstraordinære tilskud anvendes til at styrke indsatsen på de enkelte skoler samt til forebyggende indsatser for at mindske frafaldet på ungdomsuddannelserne. Herunder øget samarbejde med Jobcentret.

I budgetforslaget foreslås en besparelse på 200.000 kr. af de 530.000 kr. Dette svarer til knap en halv vejlederstilling i Lejre Kommune.

Det er UU's klare vurdering, at der virkelig er 'value for money' i den ekstra vejledningsydelse, som borgerne i Lejre Kommune får. Den ekstra vejledningsydelse understøtter viden om, at alle elever bør udfordres i deres uddannelsesvalg – og betrykker alle forældre i, at deres unge vejledes i uddannelse. En yderligere indikation på nytteværdien er, at Lejre i UU's survey blandt udskolingslærere vedr. UU's samarbejde med folkeskolerne kommer Lejre kommune ud med en højere tilfredshed end i Roskilde. UU tilskriver dette faktum, at den enkelte vejleder helt enkelt har mere tid til den samlede opgave og til at komme rundt om alle Lejres unge.

De ekstra 530.000 kr. har betydet, at UU i Lejre Kommune har kunnet yde nedenstående ekstra indsatser:

Folkeskolen:

- Ved startforældremøderne i august/september har vi fortalt, at vi tilbyder alle elever i folkeskolen individuel vejledning selvom lovgivningen kun fordrer, at vi vejleder de ikke uddannelsesparate. Det er en stor tryghed for de unge og deres forældre, at de ved at de kan få hjælp til at forstå det omskiftelige uddannelsessystem samt de komplicerede optagelseskrav til ungdomsuddannelserne og få hjælp til at udfylde ansøgningen, selvom de er erklæret uddannelsesparate.
- UU tilbyder alle elever i 9.klasserne vejledning i forbindelse med valg af brobygning. Tidligere blev kun de ikke-uddannelsesparate tilbudt vejledning, hvilket betød at disse elever følte sig stigmatiserede og ikke ønskede vejledning. Når vi kan tale med alle unge, føler de ikke-uddannelsesparate sig ikke i samme grad stigmatiserede og vi kan bedre udfordre deres uddannelsesvalg. Behovet for at blive udfordret i uddannelsesvalget har de uddannelsesparate i lige så høj grad som de ikke-uddannelsesparate.

- UU er til stede ved skole/hjem-samtalerne i udkolingen på alle folkeskolerne. Når elever og forældre har talt med deres lærere, kan alle, der ønsker det, få en samtale med deres vejleder.
- UU "holder øje med" de "udsatte" unge, der tager 9./10.klasse på en efterskole for at sikre os, at de er tilmeldt en ungdomsuddannelse eller der er aftalt anden aktivitet efter efterskoleopholdet. Det er ikke en opgave, vi skal løse, da efterskolerne ifølge lovgivningen selv skal vejlede deres unge.
- UU deltager i netværksmøderne på folkeskolerne og kan byde ind med vores kendskab til det videre forløb for de unge i relation til Jobcentret.

Jobcentret:

- UU kvalificerer det tværfaglige samarbejde i tværfagligt ungeteam, psykosocialt udvalg og handicapudvalg med vores viden om de unge fra folkeskolen. Vi byder ind med et bredt uddannelsesperspektiv og kendskab til støttemuligheder i det ordinære uddannelsessystem. Vi er med til at sikre at overgangene sker bedst muligt.
- UU er til stede på Jobcentret to eftermiddage om ugen, hvor vi vejleder de unge, der har fået uddannelsespålæg og yder kollegial sparring med de rådgivere, der har med de unge aktivitetsparate at gøre.
- UU vejleder også de 25-30årige, en opgave vi ikke er forpligtigede til i henhold til lovgivningen.
- UU forebygger frafald på ungdomsuddannelserne ved at kontakte de frafaldstruede unge.
- UU deltager i overgangsmøder på Jobcentret, når den unge går fra barn til voksenafdeling.
- UU følger op på de unge, der går på produktionsskolerne for at sikre, at der er en plan efter endt produktionsskoleophold.

MED-udvalget i UU Roskilde/Lejre anbefaler på baggrund af ovenstående, at dette forslag afvises og at vi i fællesskab i stedet for bryster os af at Lejre er en kommune, der i særlig grad understøtter sine unge på vej mod voksenlivet.

Med venlig hilsen

Søren Myrup

Centerleder og formand for MED-udvalget

UU Roskilde/Lejre

Ældrerådet i Lejre Kommune

20. september 2018.

Til Lejre Kommune

budget@lejre.dk

Att.: Centerchef Camilla Vang Taankvist

Center for Økonomi og HR

Ældrerådet har med tak modtaget kommunens brev af 30. august 2018 med bilag til høringsberettigede parter, fremsendt med e-mail af 3. september 2018, angående høring af budgetforslag 2019-2022 for Lejre Kommune. Ældrerådet fokuserer i sit høringssvar på det såkaldte Omstillings- og reduktionskatalog, herunder særligt på de 26 punkter, der vedrører Udvalget for Social, Sundhed og Ældre (USSÆ), Center for Velfærd og Omsorg (CVO), begyndende med nr. 6.10-01, og sluttende med nr. 6.10-26. Herudover har vi også en bemærkning til nr. 4.20-08 under Udvalget for Teknik og Miljø, anført til sidst i dette høringssvar.

På denne baggrund og på baggrund af møde med direktør Henrik Nielsen og centerchef Lene Miller samt formand og medlemmer af USSÆ den 18. september 2018 har vi følgende bemærkninger til budget 2019-2022, idet vi for nemheds skyld kategoriserer punkterne sådan, at kun de sidste 2 cifre anføres, f.eks. nr. 6.10-01 angives som nr. 01, nr. 6.10-02 angives som nr. 02, og så fremdeles:

Nr. 01: Vi har forstået, at dette er en "skal" opgave for kommunen, og at pointen ved forslaget er, at kommunen ved at gøre tingene "smartere", f.eks. gennem mere forebyggelse og effektivisering, kan øge gevinsten for alle og derved skabe en kvalitetsforbedring for borgerne. På den baggrund kan Ældrerådet tilslutte sig forslaget.

Nr. 02: Ældrerådet kan tilslutte sig forslaget om at afskaffe brunch for frivillige ved aktivitetscentrene.

Nr. 03: Ældrerådet har forstået, at dette forslag om besparelse bygger på effektivisering, hvor formålet i sidste ende er at skabe en kvalitetsforbedring for borgerne. Ældrerådet kan på den baggrund tilslutte sig forslaget.

Nr. 04: Dette forslag ser Ældrerådet som en serviceforringelse, idet denne relativt billige forebyggende indsats af frivillige angiveligt giver indsatsen mangefold tilbage. Ældrerådet kan derfor ikke tilslutte sig forslaget.

Nr. 05: Ældrerådet er bekymret over forslaget, idet 1 person alene til opgaven kan synes for lidt, f.eks. i forhold til meget dårlige borgere, som ikke selv kan medvirke. Ældrerådet kan derfor kun tilslutte sig forslaget, hvis en ekstra medarbejder om nødvendigt kan tilkaldes med kort varsel.

Nr. 06: Ældrerådet ser forslaget som en serviceforringelse, medmindre forslaget alene rammer dem, der godt kan betjene en PC og/eller telefon. I dette tilfælde er forventningen, at disse borgere selv kan sætte varerne på plads, herunder udskifte madvarer, hvor sidste anvendelsesdato er overskredet. Borgere, som er ude af stand til at betjene PC og/eller telefon, bør fortsat tilbydes ydelsen, herunder

Ældrerådet i Lejre Kommune

at den eller de, der køber ind og afleverer varerne, også sikrer sig, at varerne sættes på plads, og at madvarer, der er omfattet af en sidste anvendelsesdato, kasseres, hvis datoen er overskredet.

Nr. 07: Ældrerådet ser dette som en klar serviceforringelse og som en besparelse, som vil give bagslag, når ældre borgere, som profiterer af muligheden for at samtale med en fagperson eller gå en tur eller lignende, ikke længere har disse muligheder. Ensomhed, depression m.m. kan nemt blive følgevirkninger af de manglende muligheder. Derfor kan Ældrerådet ikke tilslutte sig dette forslag.

Nr. 08: Denne besparelse kan Ældrerådet med nogen betænkelighed tilslutte sig.

Nr. 09: Dette forslag, som både skal ses som en besparelse og en effektivisering, kan Ældrerådet kun tilslutte sig, hvis det udelukkende retter sig mod rimeligt stabile borgere i eget hjem. Ved mindste afvigelse eller usikkerhed hos borgeren skal man vende tilbage til 14 dages medicinering.

Nr. 10: Ældrerådet ser dette forslag som både en besparelse, serviceforringelse og effektivisering, men har dog en vis forståelse for forslaget, såfremt klippekortordningen som angivet erstattes af alternative muligheder, som målrettes plejehjemsbeboere under hensyntagen til deres forskelligartede svækkelser, f.eks. demente henholdsvis ikke-demente, men f.eks. alene fysisk hæmmede.

Nr. 11: Dette forslag om rengøring hver 3. uge i stedet for hver 2. uge i hjemmeplejen ser Ældrerådet som en klar serviceforringelse. Mange ældre borgere ser dårligt eller ryster og kommer derfor let til at spilde, hvilket vanskeliggør et rimeligt renlighedsniveau. Det vil ikke være en værdig måde at leve sin hverdag på.

Nr. 12: Dette forslag flugter efter Ældrerådets mening med kommunens værdighedspolitik ("Der findes et sted, hvor vi kan bestemme selv – At gøre så meget af det, jeg selv kan og vil i min egen døgnrytme"). Vi ser det derfor både som en besparelse og effektivisering samt hjælp til selvhjælp for de berørte borgere.

Nr. 13: Dette forslag er Ældrerådet ikke begejstret for. Som vi ser det, risikerer man, at de berørte borgere går efter billigste og dermed dårligste sygeplejeartikler, eventuelt slet ingen. Herved udskydes eller udelukkes en hurtig helbredelse, eller tilstanden forværres og kræver dermed yderligere hjælp. Så bliver der tale om det modsatte af en besparelse samtidig med en udpræget serviceforringelse. Vi foreslår i stedet, at indkøb af sygeplejeartikler ligesom kateter hjælpemidler og stomi hjælpemidler udbydes i et udbud efter Udbudsloven.

Nr. 14: Dette forslag kan Ældrerådet ikke støtte. Der er tale om en udpræget serviceforringelse, som vil medføre bunker af snavset tøj hos de ældre, der er visiteret til tøjvask hver uge, og kan yderligere medføre andre former for gener, f.eks. at borgerne skal gå i det samme tøj i længere tid eller have en stor garderobe, hvad formentlig de færreste ældre har.

Nr. 15: Dette spareforslag kan Ældrerådet støtte, idet vi også ser det som en effektivisering.

Nr. 16: Denne nedgradering fra niveau 4 til niveau 3 ser Ældrerådet som en ren spare øvelse. Vi synes, at det allerede er for lidt med de nuværende 60 minutter hver 14. dag, se også vort svar til nr. 11.

Ældrerådet i Lejre Kommune

Nr. 17: Forslaget er efter Ældrerådets mening problematisk, fordi man så risikerer, at ældre borgere udebliver fra træningen og derved bliver dårligere eller ikke bliver raske i det tempo, som træningen ellers forventedes at ville medføre.

Nr. 18: Ældrerådet ser dette som en ren spare øvelse, som vil medføre en stærk forringelse af brugernes gode oplevelse af Østergaard. Hvis kommunen har ambitioner om at leve op til det rummelige arbejdsmarked, skal stillingerne bevares.

Nr. 19: Dette ser Ældrerådet også som en ren spare øvelse, som ikke er særligt fremadskuende. Den demografiske udvikling peger på flere ældre og dermed flere ældre med demens. Så Ældrerådet foreslår, at stillingen genbesættes, men det kan måske gøres i et mageligt tempo, så man får den helt rigtige medarbejder på samme gode niveau som de nuværende to.

Nr. 20: Dette spareforslag går Ældrerådet ind for, ikke mindst da frivillige efter vores opfattelse skal ledes af frivillige.

Nr. 21: Dette forslag kan Ældrerådet ikke se en mening med. Det er efter vores opfattelse af afgørende betydning for aktivitetscentrene, at der er en kommunalt ansat ansvarlig person til at samle trådene og hjælpe centerrådene på glemte, når der opstår vanskeligheder, hvad der jævnlige gør. Centerrådene skal ikke ledes af vedkommende ansvarlige person, da de i så henseende er selvstyrende, men alene kunne hjælpe med at løse problemer. Derfor bør stillingen ikke nedlægges. I øvrigt mener Ældrerådet, at aktivitetscentrene bør lægges under samme forvaltning.

Nr. 22: Selvom forslaget alene vedrører fællesarealerne på plejecentrene, ser Ældrerådet det som en "glidebane". Når man først har accepteret en vis mængde skidt på fællesarealerne, bliver det nemmere at gøre det samme hos beboerne. Derfor skal forslaget indeholde et "håndtag", som udtrykkeligt gør det klart, at det er en engangsforanstaltning, og at det alene vedrører fællesarealerne.

Nr. 23: En opsigelse af disse fleksjobbere kan ifølge Ældrerådet medføre øgede udgifter for kommunen på anden måde, idet det efter vores opfattelse er vigtigt at holde folk, som ikke selv kan, i gang og give dem den værdighed, som det at være i job giver. Det er efter vores opfattelse en ren spare øvelse, som ikke giver nogen mening. I øvrigt lever ordningen, som den er i dag, vel op til det rummelige arbejdsmarked.

Nr. 24: Som nr. 23.

Nr. 25: Hvis intentionen om at planlægge arbejdet på en smartere måde kan realiseres, uden at det går ud over det forebyggende arbejde, kan Ældrerådet tilslutte sig denne effektivisering, som så som en sidegevinst giver en besparelse.

Nr. 26: Forudsat at effektiviseringen ikke medfører en forringelse af arbejdet i hjemmeplejen, kan Ældrerådet tilslutte sig den. Det er en øvelse, som erfaringsmæssigt kan give uro i organisationen og utilfredse medarbejdere, men efter nogen tid vil forandringerne i f.eks. arbejds gange medføre forbedringer og et deraf følgende bedre arbejdsmiljø.

Ældrerådet i Lejre Kommune

Nr. 4.20-08 – Udvalget for Teknik og Miljø: Ældrerådet ser nedlæggelsen af telebussen som en reel serviceforringelse, også selvom nedlæggelsen strækker sig over 4 år. Lejre Kommune er i forvejen vanskelig at komme rundt i for bevægelseshæmmede, herunder ældre medborgere, så nedlæggelse af telebussen vil være et stort tilbageskridt for dem.

Hvor og når det overhovedet er muligt vil Ældrerådet gerne fremover have besked, når der sker ændringer på de øvrige buslinjer.

Ældrerådet håber, at vore bemærkninger og forslag vil indgå i de videre forhandlinger om budget 2019-2022.

Med venlig hilsen

Kirsten Kornval

Formand

Ældrerådet i Lejre Kommune